

Norges veterinærhøiskole : kortfattet oversikt over veterinærskolespørsmålets historie og den nyeste veterinærhøiskoles tilblivelse og organisasjon / utgitt av Landbruksdepartementets Veterinærkontor.

Contributors

Norway. Veterinærkontor.

Publication/Creation

Oslo : J.W. Cappelens, 1936.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/txvf9emf>

License and attribution

Conditions of use: it is possible this item is protected by copyright and/or related rights. You are free to use this item in any way that is permitted by the copyright and related rights legislation that applies to your use. For other uses you need to obtain permission from the rights-holder(s).

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

NORGES
VETERINÆRHØISKOLE

X
C.A.S.X
NOR

M
14610

IMPERIAL BUREAU
OF ANIMAL HEALTH.

1936.

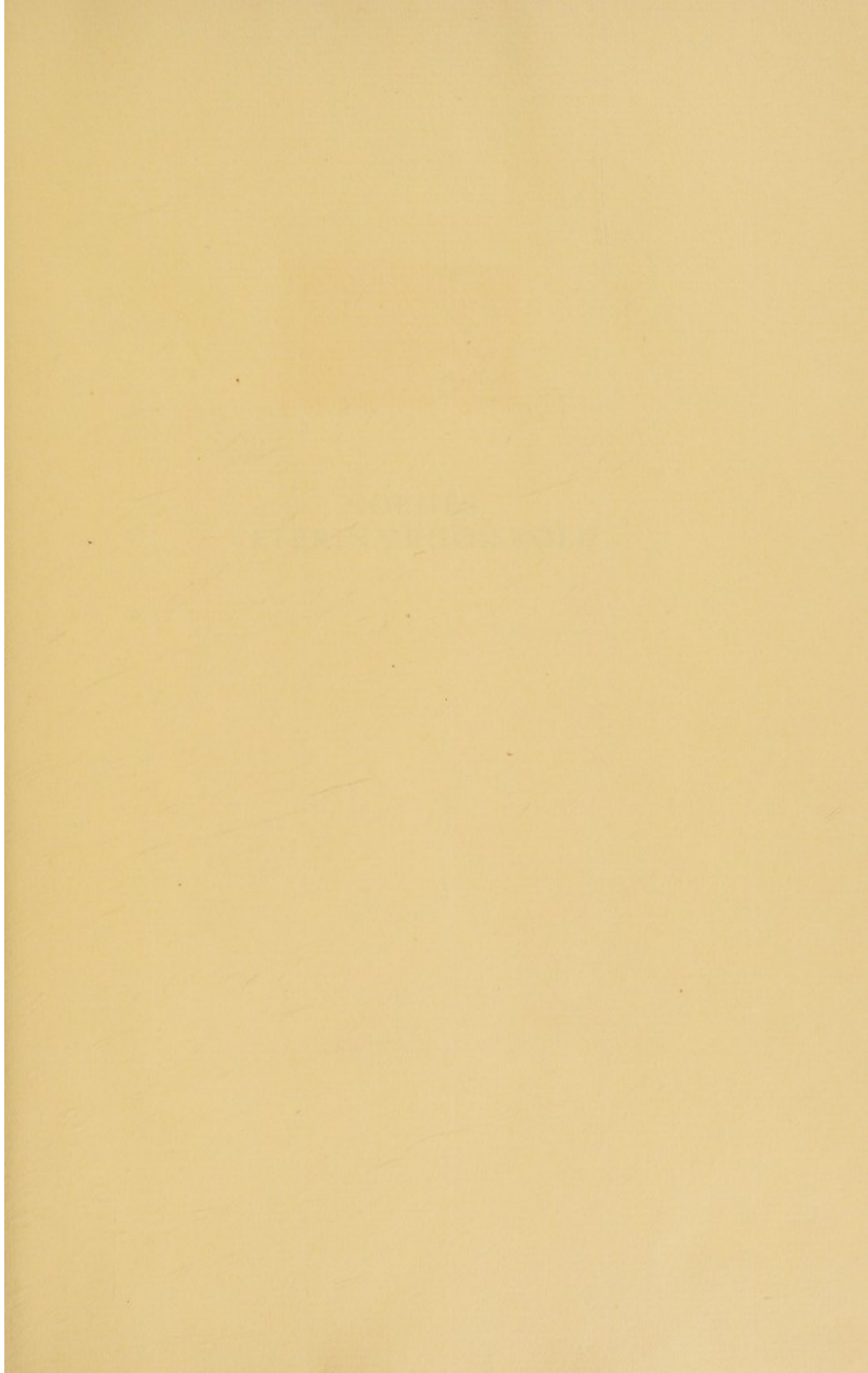
anon.

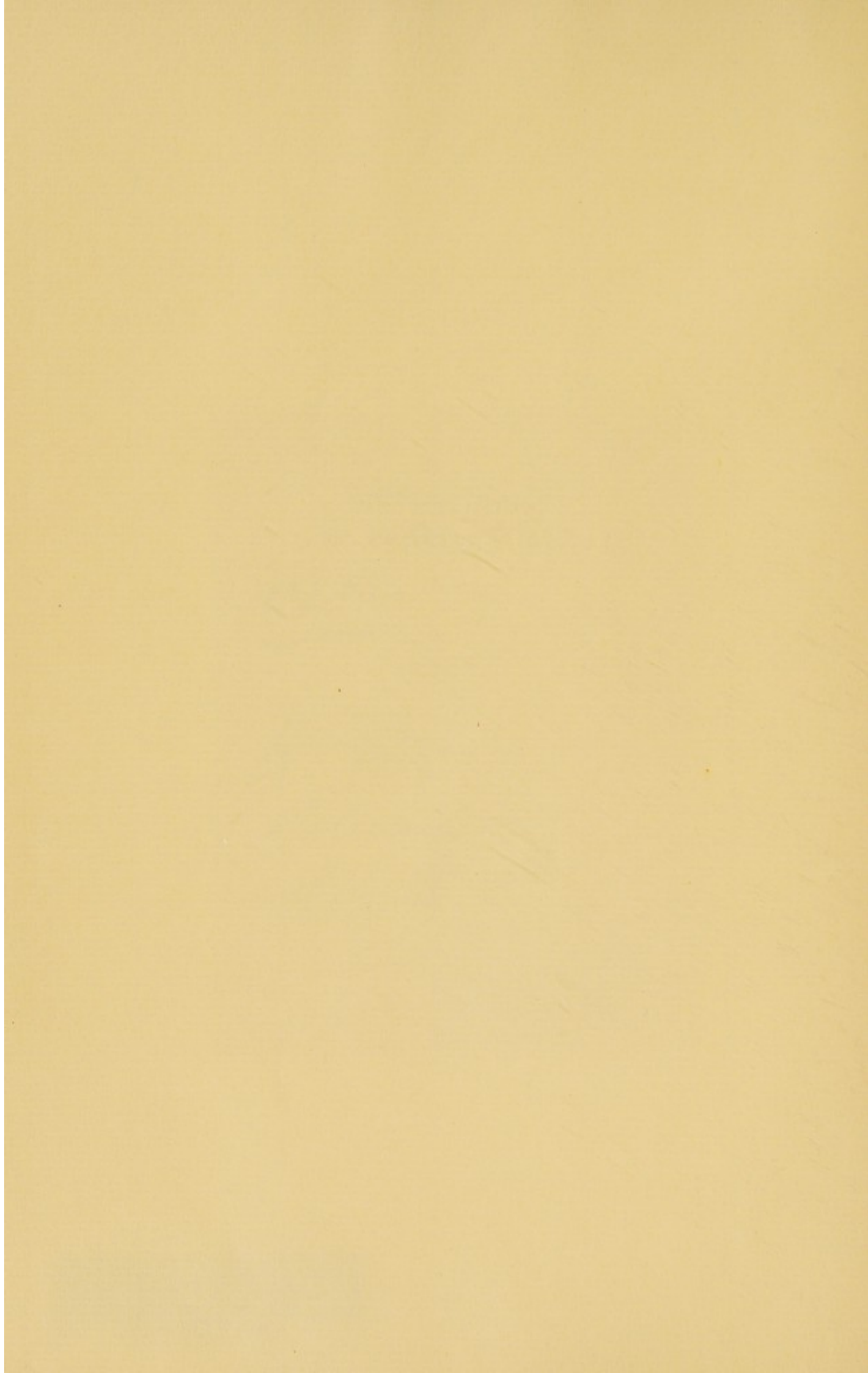
*Hørges
Veterinær
Høiskole.*

(Reference).

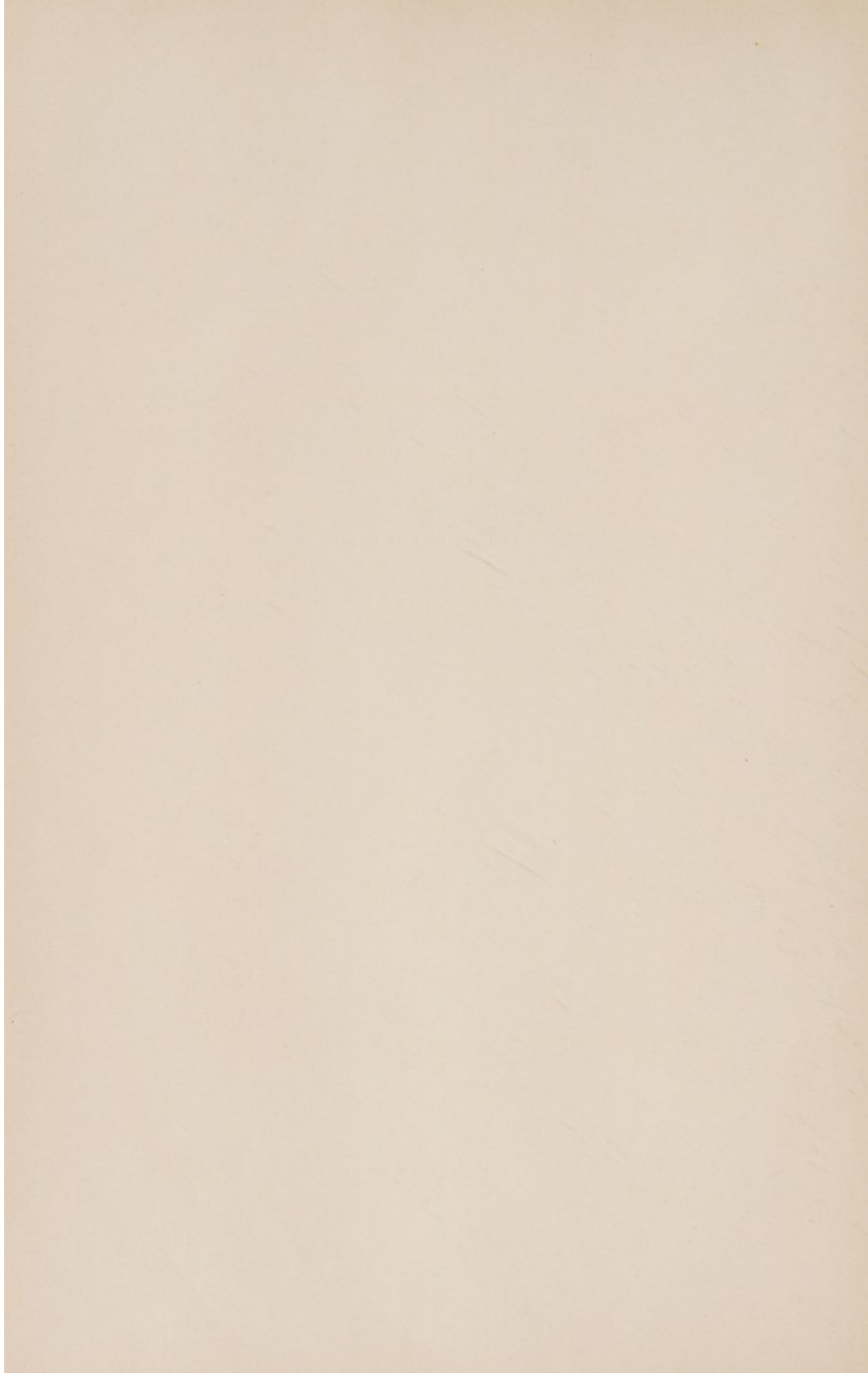

22500585925

NORGES
VETERINÆRHØISKOLE

NORGES VETERINÆRHØISKOLE

KORTFATTET OVERSIKT OVER VETERINÆRSKOLESPØRMÅLETS
HISTORIE OG DEN NYREISTE VETERINÆRHØISKOLES
TILBLIVELSE OG ORGANISASJON

UTGITT AV
LANDBRUKSDEPARTEMENTETS
VETERINÆRKONTOR

MED ILLUSTRASJONER

J. W. CAPPELENS FORLAG · OSLO

Ministry of Agriculture,
Fisheries and Food,
Veterinary Laboratory
Library

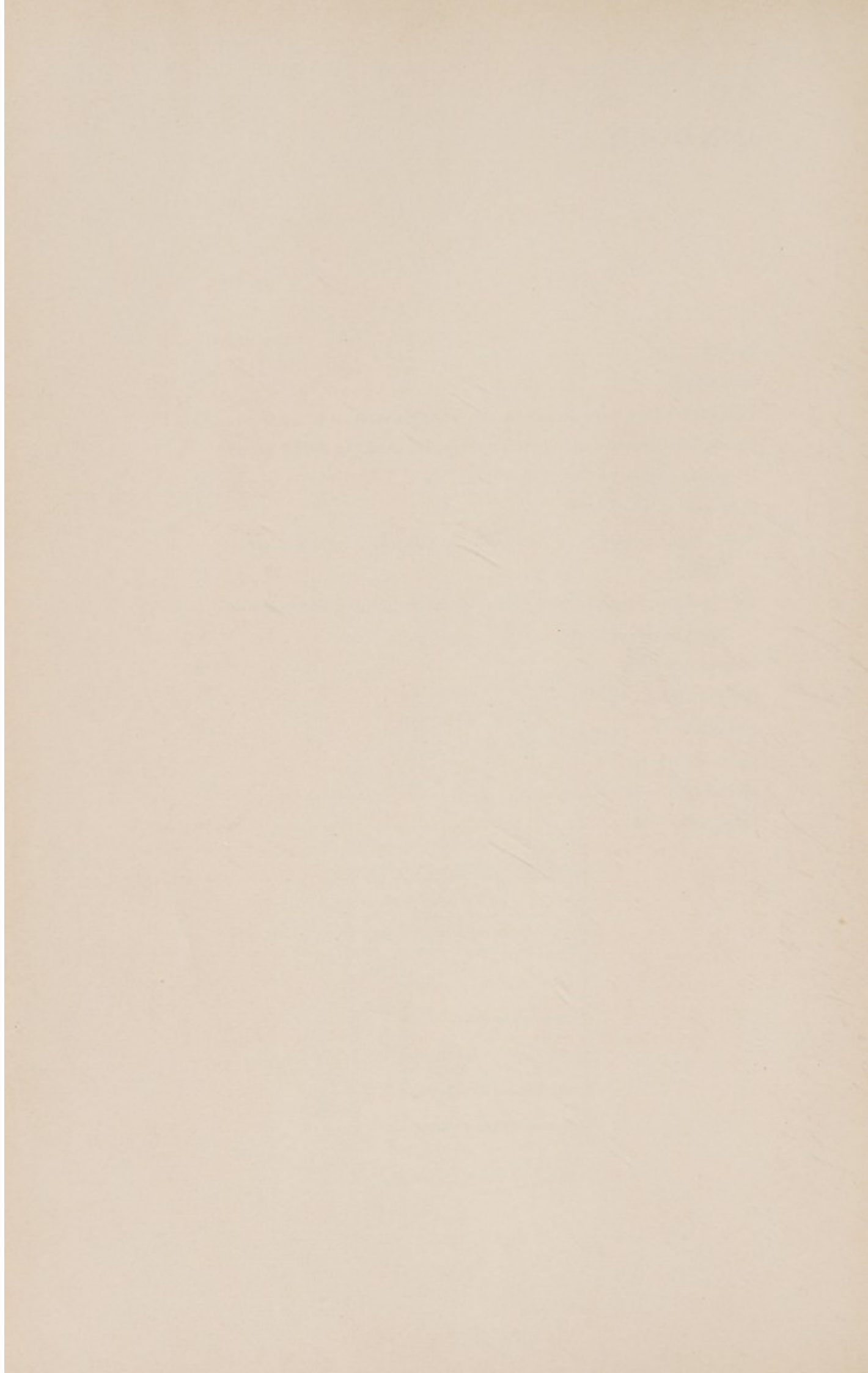
Class No. ~~CXAS~~ ^X C. AS. X
Auth. File ^{NOR}
Access No. ^{C 56/870}
Demand No.

X. AR. 394

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY	
Coll.	Wellcome
Coll.	
No.	
	M
	14610

INNHold

Forord	7
Innledning	9
De første planer om en norsk veterinærhøiskole	11
Boeck blir utnevnt til lektor i veterinærvidenskap. Den første undervisning og eksamen i dette fag	21
Tidsrummet 1840—1890	34
Malm blir konsulent og overlæge for det civile veterinærvesen (1890)	39
Den parlamentariske landbrukskommisjons forslag til skoleord- ning, avgitt desember 1899	50
Veterinærtomten	59
Den foreløbige høiskoleplan av 1917	71
Byggearbeidet	88
Bygningsbeskrivelse	97
Høiskolens organisasjon	112
Høiskolens start	136

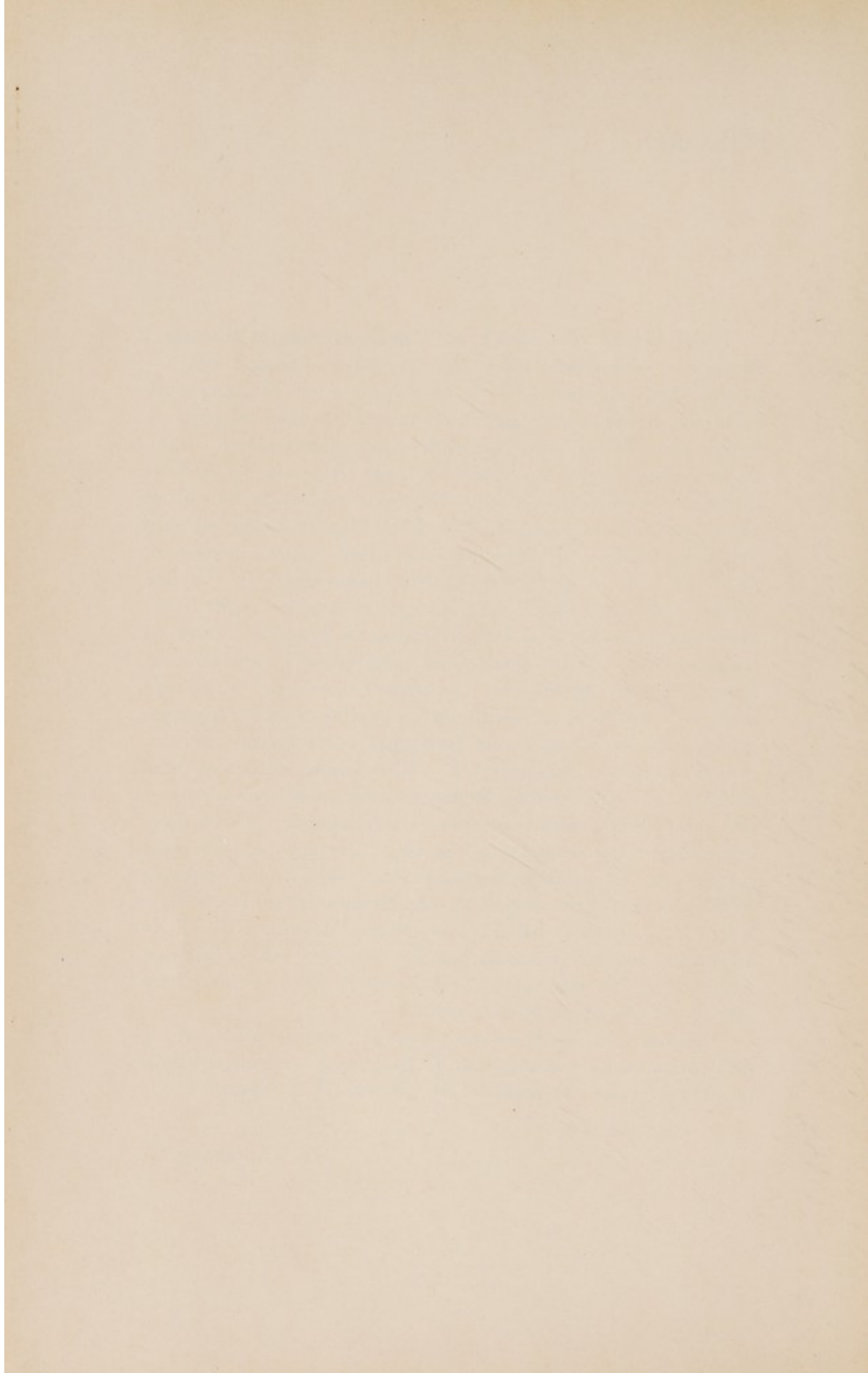
FORORD

I sitt forord til «Trekk av Veterinærvesenets historie i Norge» — utkommet på J. W. Cappelens forlag i 1925 — uttaler fhv. veterinærdirektør Horne bl. a. at «bokens utgivelse står i forbindelse med Veterinærhøiskolens reisning og fullførelse. Hvad veterinærundervisningsspørsmålet angår, da er fremstillingen herav ført så langt frem som til at dette med veterinærdirektør Malms tiltredelse gikk over til å bli et veterinærhøiskolespørsmål. Når høiskolen er ferdig og skal høitidelig innvies vil det derfor bli utgitt et lite supplement til denne bok — et flyveskrift eller jubileumsskrift om den ferdige høiskole som da tas i bruk, idet et nytt avsnitt i vårt veterinærvesens historie dermed innledes». Man har funnet det formålstjenlig i dette skrift, som altså utgis i anledning av Norges Veterinærhøiskoles høitidelige innvielse, å innlede med en kortfattet fremstilling av veterinærundervisningsspørsmålets utvikling i vårt land også i det tidsavsnitt som er mer inngående behandlet i H. Hornes bok, således at dette skrift gir en sterkt sammentrengt, men sammenhengende oversikt over veterinærhøiskolespørsmålets historie fra den gang spørsmålet først kom op og til idag. De som ønsker mere fyldige og detaljerte opplysninger om saken inntil omkring 1890-årene henvises derfor til H. Hornes forannevnte bok. For å lette arbeidet for interesserte med å finne frem til de offentlige dokumenter som har interesse for sakens historie i tiden efter det forannevnte tidspunkt er det i fotnoter henviset til de pågjeldende dokumenter.

Nærværende skrift er utarbeidet i Veterinærkontoret og da i første rekke ved sekretær T. Bull Njaa. Avsnittet «Bygningsbeskrivelse» er forfattet av arkitekt H. J. Sparre.

Oslo i juli 1936.

N. Thorshaug.

INNLEDNING

Så lenge opfatningen var den at sykdom skyldtes hekseri og trolldom, besettelse av onde makter m. v., lå også bekjempelsen av sykdommene på linje hermed, de onde ånder skulde fordrives ved hekseformularer og lignende foranstaltninger. Resultatet var også en rekke dødbringende farsotter, både på mennesker og dyr. Man kan vel regne med at opprettelsen av de første veterinærskoler for en vesentlig del skyldtes de herjende dyrefarsotter. Skulde man ha håp om å få has på de tapbringende sykdommer, måtte det utdannes folk, som på videnskapelig basis kunde gå til en rasjonell bekjempelse av disse. Et annet forhold, som veterinærskolene skylder sin opkomst, var krigsmaktens behov for utdannede kursmeder og hovslagere. I en tid da hesten spilte en så stor rolle i krigsførselen, gjaldt det å skaffe sig de dyktigst mulige folk til å ta sig av dens behandling og pleie.

Den første veterinærskole blev opprettet i Lyon i 1762. Allerede i 1773 fulgte Danmark efter med sin veterinærskole i København, og det blev da også aktuelt for Norge å skaffe sig utdannede dyrlæger. Unge nordmenn begynte allerede fra den første tid å besøke den danske skole, og i løpet av de første 20 år av skolens virksomhet blev det uteksaminert 13 norske dyrlæger. Den første av disse, Johan Røtger, avla eksamen i 1780 (den første eksamen blev holdt i 1779). Samtlige disse dyrlæger var militære og oppebar stipendium fra vedkommende regiment.

Imidlertid har nok ikke tilgangen på dyrlæger vært stor nok i de forente riker, for ved kongelig resolusjon av 26 oktober 1792 blev det fastsatt tvungen utdannelse av dyrlæger. Dette reskript bestemte at det fra ethvert stift i Danmark og Norge skulde sendes en lærling til veterinærskolen i København, og for ham betales 100 rd. årlig. For denne sum skulde vedkommende ha fri undervisning, bolig, lys og varme på skolen samt 5 rd. månedlig til mat og klær i de 3 år som var nødvendige for å utdanne ham

til en «duelig kursmed og kveglæge». Disse lærlinger, som valgtes av stiftamtmanden, måtte være mellem 18 og 25 år, ha nogenlunde naturlig godt nemme, være av bondestand og fortrinsvis sønner av landsbysmeder. Resolusjonen blev senere forandret derhen at det skulde sendes flere enn 1 lærling fra hvert stift, likesom den årlige avgift blev tredoblet. Bestemmelsen var i kraft til 1 juli 1816, da den blev ophevet ved skatteloven. Til denne tid var det utdannet ca. 50 norske dyrlæger.

DE FØRSTE PLANER OM EN NORSK VETERINÆRSKOLE

I 1811 innsendte Trondhjems distriktskommisjon forslag til Selskapet for Norges Vel om opprettelse av en veterinærskole i Norge. Dette synes å være første gang spørsmålet om en norsk veterinærskole kommer offentlig frem. I anledning av dette forslag uttalte selskapets jordbruksklasse at det visstnok vilde være ugjørilig å få opprettet et sådant institutt uten i forbindelse med Universitetet. Direksjonen synes imidlertid å ha hatt en klar forståelse av de vanskeligheter denne sak senere vilde bli møtt med, for den hadde ingen tro på at det vilde lykkes å få opprettet en veterinærskole. Dette blev meddelt distriktskommisjonen.

Efter adskillelsen fra Danmark blev savnet av en egen veterinærskole sterkere, og myndighetene begynte å ta sig av saken. Under de vanskelige økonomiske forhold som hersket i Norge i tiden efter 1814, var et av de viktigste spørsmål, som forelå, å få bragt landøkonomien på fote. I en innstilling, som komiteen for det indre i august 1815 avgav til Stortinget, nevnes en veterinærskole som et av midlene hertil. Under den senere behandling av komiteens innstilling blev imidlertid veterinærskolen glemt — for første gang.

I 1815 blev spørsmålet om opprettelse av en veterinærskole også behandlet i departementene, idet 4 av disse — Armédepartementet, 1ste departement (for kirke- og undervisningsvesen), 3dje departement (for politivesen, medisinalvesen m. v.) og 5te departement (for finansvesen) — har en skriftveksel herom. Initiativet synes å være tatt av Armédepartementet, som vel av hensyn til den nødvendige tilgang av veterinærer til armeen, følte sig forpliktet til å gjøre noget i saken. «Det er for Armédepartementet en gjenstand av særdeles viktighet, at dette anliggende efter foregående modent overlegg planmessig kommer til utførelse, og det så snart som mulig, siden det for kavaleriregimentet og kavaleri-

korpsene i armeen er vesentlig nødvendig å ha fullkommen duelige kur^s og beslagsmeder, der ikke kunde erholdes i fremtiden uten ved å dannes og undervises ved en veterinærskole....» Ellers blev det i korrespondansen fremholdt at det for staten var «en såre viktig gjenstand» å dra omsorg for utdannelsen av duelige amtsdyrlæger, kur^s og hovsmeder, som ved sitt virke vilde få en vesentlig betydning for landøkonomien.

Man gikk ut fra at utdannelsen av norske dyrlæger i København vilde bli i høi grad vanskeliggjort efter adskillelsen fra Danmark, derfor var det ønskelig at det i Norge kunde bli istand^s bragt en innretning, «hvorved bekvemme subjekter kunne gis undervisning i denne så gagnlige videnskap». Armédepartementet mente at en veterinær undervisningsanstalt måtte kunne skaffes ved det nye universitet, og det foreslo for Kirkedepartementet å ta saken under kyndig overveielse. Kirkedepartementet forela saken for Det akademiske kollegium. Dette avgav uttalelse om en veterinærskole i forbindelse med Universitetet samt en erklæring og et forslag fra professor i naturhistorie, Jens Rathke. Saken går nå frem og tilbake mellom de nevnte departementer¹, uten at det førte til noget ytterligere. Spørsmålet synes å falle til hvile for et par år.

Sogneprest Abels forslag av 1818 om opprettelse av en veterinærskole.

Det næste trin i utviklingen representeres av det forslag som representanten for Nedenes, sogneprest Søren Georg Abel, frem^s satte i 1818 på det 2net ordentlige Storting. Dette forslag gikk ut på følgende:

«Opprettelse av en undervisningsanstalt for veterinærvidenskap, hvor foreløbig en naturkyndig skulde undervise i de fornødne deler av naturvidenskapen, en dyrlæge i læren om beslag, hestens benanatomi og hestens, fårets og koens anatomi samt en læge i hestens eksteriør og over videnskapens patologiske og terapeutiske del.

At Stortinget skulde bevilge de fornødne summer for å gjøre de nødvendige forsøk, inntil, når nytten av samme blev erkjent, det følgende Storting kunde treffe andre foranstaltninger.

¹ Se for øvrig Horne s. 231—233.

At ingen måtte ansettes til prest på landet, medmindre han hadde hørt kollegium om dyrlægevidenskapen.»

Forslaget blev av valgkomiteen tilstillet den komité, som var nedsatt i anledning av et lovforslag om eksamen artium (lovkomiteen). I Stortingets møte 18 mai 1818 blev det vedtatt at sogneprest Abels og en rekke andre forslag «skulde ansees som mindre viktige og derfor ikke foretas til avgjørelse på dette Storting, medmindre tid dertil blir til overs». Det blev imidlertid tilstrekkelig tid til overs, og saken blev behandlet i Stortingets møte 2 juli samme år.

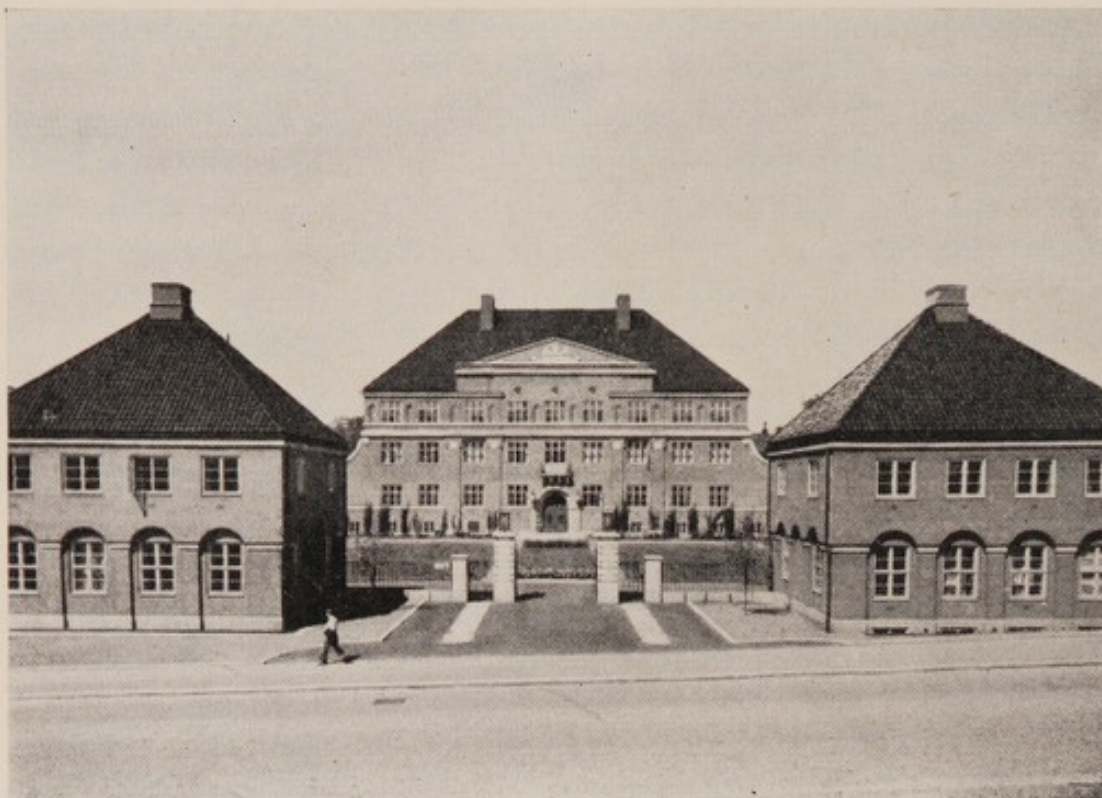
Komiteen hadde i mellemtiden innhentet uttalelse fra Det medisinske fakultet, som uttalte at det bare vilde berøre de punkter i forslaget, «i hvilke herr pastoren har foreslått naturkyndige og læger til lærere ved bemeldte skole». Fakultetet fremholdt, at skjønt gode kunnskaper i omhandlede grener av naturvidenskapen vilde være til nytte for veterinæren, så måtte dog alltid, hvis hensikten skulde opnåes, foredraget svare til denne hensikt og rettes efter elevens fatteevne. Det mente at bare de som hadde studert dyrlægekunsten videnskapelig, kunde avpasse et slikt foredrag.

I anledning sogneprestens forslag om, at en læge skulde forelese over videnskapens patologiske og terapeutiske del, uttalte fakultetet, at vel var de almindelige lover for sundhet og sykdom de samme hos dyrene som hos mennesket, men de spesielle sykdomsformer hos dyrene var så avvikende fra dem som fantes hos mennesket, at den egentlige læge, når han ikke hadde studert veterinærvidenskapen, ikke vilde være i stand til å forelese patologi for dyrlægene, og i kurmetodene vilde anvendelsen av analogien ofte frembringe høist uriktige resultater.

Komiteen uttalte i sin innstilling at den antok enstemmig at opprettelsen av en veterinærskole vilde være av særdeles stor nytte, ikke bare for fremme av veterinærvidenskapen, men særlig av hensyn til landøkonomien. Landbefolkningen var nemlig på grunn av dyrlægemangelen og sitt mangelfulle kjennskap til behandlingen av selv de almindeligste husdyrsykdommer utsatt

*Stortingsmann, sogneprest
Søren Georg Abel*

Fasade mot General Birchs gate

for store og til dels uoprettelige tap. På grunn av den store forskjell i den menneskelige og dyriske anatomi og patologi kunde dog ikke komiteen tilråde, at de angjeldende veterinærfag blev forelest av universitetets medisinske lærere. Idet den henviste til betenkningen fra Det medisinske fakultet, fant den det tjenligst at det blev ansatt egne lærere i disse fag. For øvrig anså komiteen det riktigst at Stortinget, når det hadde bevilget penger til en veterinærskole, overlot organisasjonen herav til regjeringen. Den innstilte på at Stortinget fattet følgende beslutning:

«Den norske regjering anmodes om å la oprette i Kristiania en veterinærskole, hvortil bevilges, inntil næste Storting, en sum av 1 000 spd. årligen.»

Forslaget om at landsprester skulde gjennomgå et veterinærkursus, blev forbigått av komiteen, da forslagsstilleren selv hadde tilbakekalt dette punkt i Stortinget.

Komiteens innstilling blev av Stortinget vedtatt 2 juli 1818 med 67 mot 8 stemmer. Dette vedtak blev imidlertid ikke meddelt regjeringen, likesom det bevilgede beløp heller ikke blev opført blandt statens inntekter og utgifter for de 3 kommende skatteår. Det synes som om hele saken gikk i glemmeboken.

Hundeklinikkens fasade mot Jacob von der Lippes gate

Skoleplanen dukker op på ny. Stortingets vedtak av 1824.

I 1819 blev det igjen bragt liv i skolespørsmålet. I januar dette år skrev nemlig amtmannen i Romsdal til Kirkedepartementet og forespurte, om det var nogen innretning i staden «hvorved bondekarl Peder Nielsen Møklebust av Volden prestegjeld på Søndmør kan bli oplært i dyrlægevidenskapen, da fogderiet for nærværende ingen dyrlæge har». Dette foranlediget at Kirkedepartementet, som medisinalvesenet nå sorterte under, skrev til Armédepartementet og fremholdt viktigheten av at en veterinærinnetning «påtenkes og om mulig iverksettes». Departementet ønsket uttalelse om hvorvidt en slik undervisningsanstalt burde ligge under Armédepartementets eller Kirkedepartementets «resort», og utbad sig det ærede departements behagelige tanker meddelt. Som et eksempel på tendensen i datidens sprogbestrebelse kan nevnes at «bondekarl» Peder Nielsens gårdsnavn Møklebust i skrivelsen blev forbedret til Mockelhorst.

Armédepartementet mente at veterinærvesenet og veterinærskolespørsmålet burde ligge under samme departement som medisinalvesenet, og Kirkedepartementet forelegger så i mars 1819

saken for Det medisinske fakultet. Departementet opplyser at flere amter er uten dyrlæger, og at det hadde tenkt å fremsette forslag om opprettelse av en veterinærskole. Så vidt departementet kjente til, var det imidlertid i riket ikke nogen videnskapelig veterinær, som hadde den nødvendige kyndighet til å kunne gi så vel teoretisk som praktisk undervisning. Da departementet var av den mening at en mann som skulde betros en slik post, tillike burde være medisinsk kandidat, bad det fakultetet undersøke om det blandt de medisinske kandidater måtte være nogen som hadde lyst og duellighet til å studere veterinærvidenskapen, for siden å ansettes som lærer i dette fag. Departementet vilde nemlig foreslå et passende stipendium tildelt en slik kandidat. Det medisinske fakultet foreslo i juli 1819 stipendiet tildelt stud. med. Boeck.

Imidlertid var forberedelsene kommet så langt at regjeringen i 1823 fremsatte forslag for Stortinget om bevilgning av 3 400 spd. årlig for terminen 1824—27 til opførelse av en veterinærskole i Kristiania.

I det foredrag, som lå til grunn for resolusjonen, heter det bl. a. at en veterinæranstalt er en av de innretninger som savnes mest efter at riket er blitt uavhengig. De dyrlæger man hadde døde nemlig efterhånden ut, uten at nye kom til i deres sted.¹ Da utdannelsen fant sted i utlandet, kunde man ikke regne med å få utdannet nye dyrlæger, uten at det blev ydet betydelige tilskudd fra stat eller kommune. Departementet fant det derfor nødvendig at en «så almenntilgitt videnskap også her i landet burde kunne foredras og læres». Derefter minner departementet om stortingsbeslutningen av 1818, som «hittil har vært uten følger», da den «formentlig av forglemmelse ikke blev Hans Majestet forelagt, og bemeldte sum derfor heller ikke på budgettet opført.»

Da det manglet «et dueligt subjekt» til å forestå en veterinærinnretning, blev det foreslått at et reisestipendium på 300 spd. skulde tildeles en mann til to års utdanning i utlandet. I mellomtiden burde det anskaffes et passende engstykke til anstalten og fôr til 7—8 hester. Til dette og til påbegynnelse av bygningen vilde det efter departementets mening for de første 3 år gå med vel 3 000 spd. årlig.

¹ I årene 1817—23 blev det bare utdannet 1 norsk dyrlæge.

Avdeling av Hundeklinikken sett fra gårdsplassen

Under forslagens behandling i Stortingets budjettkomité blev det opførte beløb redusert efterhvert som behandlingen skred frem, først til 2 000 spd., så ned til 1 000 spd. Komiteen bemerket for øvrig at den fant det lite hensiktsmessig å begynne med anlegget av en veterinærskole før man hadde en mann, som var i besiddelse av de nødvendige kunnskaper på dette område. Før anlegget av skolen blev påbegynt, vilde det derfor være nødvendig å sende en mann til utlandet, for å gjøre sig kjent med fremmede veterinærskoler. Da imidlertid komiteen fant det påkrevet at noget blev gjort, som snarest kunde avbøte mangelen på dyrlæger, foreslo den at to dertil skikkede menn for statskassens regning blev sendt til veterinærskolen i København for å dyktiggjøre sig til lærere ved den vordende veterinærskole.

Komiteens innstilling blev vedtatt av Stortinget 6 august 1824. Overensstemmende med forslaget fra komiteen blev saken gjort til gjenstand for en særlig adresse til kongen. Denne adresse blev enstemmig vedtatt for lukkede dører. Stortinget uttalte først her sin store erkjentlighet for den omhu Hans Majestet hadde vist «for å avhjelpe den mangel, som i Norge nu unektelig finner sted

med hensyn på grundig kunnskap i veterinærvidenskapen.» Da det imidlertid manglet både nærmere planer for en veterinærinnretning og tilstrekkelige lærerkrefter, trodde Stortinget det var heldigst, før noget videre blev foretatt, at en dertil skikket mann med offentlig stipendium blev sendt til utlandet, for å gjøre sig kjent med fremmede veterinærinnretninger. Videre burde 1 eller 2 kursmedlæringer på statens bekostning sendes til veterinærskolen i København for å utdannes, så de senere kunde fungere som lærere ved den vordende veterinærskole. Utgiftene hermed antok Stortinget vilde andra sig til 1 000 spd. årlig, hvilket beløp var blitt bevilget for de 3 følgende skatteår. Regjeringen blev til slutt anmodet om å foreta det nødvendige i sakens anledning.

Stortingets bevilgning og adresse gav anledning til kongelig resolusjon av 28 juni 1825, hvorved cand. med. Christian Peter Bianco Boeck blev tildelt et reisestipendium, stort 600 spd. årlig i 3 år, for å studere veterinærvidenskap i utlandet. I resolusjonen blev han opfordret til å «gjøre sig bekjent med innretninger, som til en for Norge anvendelig kvegavl og fedrifts befordring synes skikket og med det praktiske ved husdyrenes opdress, pleie og beste behandlingsmåte, såvel når de er friske, som i sykdomstilfelle.»

I det foredrag, som lå til grunn for resolusjonen, blev cand. med. Boeck fremhevet som særlig skikket til med hell å kunne studere veterinærmedisinen. Det blev anført at han hadde fortrinlige kunnskaper i naturhistorie, at han med flid hadde lagt sig efter den sammenlignende anatomi, og at han i det hele var særdeles interessert «for naturhistoriske og naturvidenskapelige gjenstande». For øvrig var Boeck blitt anbefalt av Det akademiske kollegium, som av regjeringen var anmodet om å bringe i forslag en yngre videnskapsmann.

Boeck tiltrådte sin reise til utlandet i september 1825. Han besøkte Danmark, Tyskland, Østerrike, Sveits og Frankrike, og var borte i næsten 3 år. I denne tid besøkte han i alt 11 veterinærinstitutter.

Til de øvrige to stipendier var det i alt 28 ansøkere. Utvalgt blev skolelærer i Lier, Guldbrand Christensen og smedsvenn i Bergen, Christian Knudsen. De reiste sommeren 1826 til henholdsvis København og Stockholm for å utdanne sig ved de der værende veterinærskoler.

«Veterinærtomten» blir innkjøpt (1826). Stortinget bevilger penger til leie av skolelokale.

Allerede før Boeck reiste til utlandet hadde han til Kirke- departementet innlevert tegning og overslag til et veterinærinstitutt. Han gav også departementet anvisning på tomt til skolen, nemlig den del av festningens glacis, som lå mellom Piperviksbakken og Rådhusgatens vestre ende. Kirkedepartementet innledet i den anledning underhandlinger med Armédepartementet, idet tomten blev betegnet som særdeles hensiktsmessig. Forhandlingene ledet til kongelig resolusjon av 27 juli 1826, hvorved blev bestemt:

1. at en del av Akershus festnings område skulde avgis til byggeplass for en veterinærinnretning,
2. at Finansdepartementet bemyndiges til å kjøpe av Kristiania kommune et ved festningen nærmere betegnet område for 500 spd.,
3. at en del av festningens areal blev overlatt veterinærinnretningen til gresseplass.¹

Det under 1 og 2 nevnte areal var begrenset av festningens murer, Piperviksbukten, Rådhusgaten og Nedre Voldgates forlengelse, og var ca. 17 mål. Herav utgjorde det stykke, som blev innkjøpt av kommunen, og hvis rester dannet den senere så berømte «veterinærtomt», ca. 5½ mål.

Imidlertid fortsettes arbeidet for fremme av veterinærskolen, og det synes som om spørsmålet omfattes med stor interesse. Avisene tar sig også av saken. Bladet «Patrouillen» har således flere artikler til fordel for skolen. Det uttales håp om at Stortinget «anviser den fornødne summa til grunnlegning av en veterinærskole, hvorfra duelige subjekter kan utgå til alle rikets egne.» Bladet etterlyser også hvorledes det er gått med Stortingets vedtak av 1818 om opprettelse av en veterinærskole, som betegnes som «en gagnlig og her i Norge lenge savnet innretning.» Bladet går i rette med den opfatning som synes å råde, at en dyrlæge ikke er annet enn en kursmed eller hestedoktor. En artikkel slutter

¹ Tomten er fullstendig beskrevet i veterinærdirektør Malms artikkel: Bidrag til veterinærvesenets historie i Norge, s. 6. Norsk Veterinærtidsskrift 1899.

med at «hydropisiens¹ utbrudd i vårt kolde norden synes mere enn nogensinne å gjøre veterinærkunsten til et viktig studium.»

Morgenbladet inneholdt også en artikkel om saken, hvor det spottes over den opfatning at veterinærvidenskapen bare bestod i beslagkunst, og at skolesaken skulde være løst ved at man leiet en smie. Det blev fremholdt at et godt veterinærinstitut var av de offentlige innretninger, som ikke burde mangle i nogen civilisert og velordnet stat. For øvrig rettet artikkelens forfatter sterke anker mot tomten på festningen og sier om Boeck «at man burde oppebie denne flittige og for sitt fag så ivrige unge manns tilbakekomst, innen noget blev foretatt.» Forfatteren peker på flere passende tomter, som Ankerløkken, Alunverket, Munkedammen og et stykke av slottets grunn.

I det medisinske fagblad «Eyr» var det også flere artikler om saken, og det blev påpekt flere mangler ved den tomt man hadde sikret sig.

På budgettet for 1827—1830 blev det foreslått bevilget 3 000 spd. til anlegg av en veterinærskole, hvilket forslag budgettkomiteen tiltrådte. Komiteens innstilling blev imidlertid ikke bifalt av Stortinget, som med 35 mot 11 stemmer bevilget 1 300 spd. til leie av et lokale for veterinærskolen og til lønninger for skolens lærere og betjenter (27 juli 1827). Samtidig blev det mot 9 stemmer vedtatt en ny adresse til kongen. Her uttaltes det bl. a. at, skjønt Stortinget delte overbevisningen om behovet for en veterinærskole, så det sig ikke i stand til å opføre mere enn 1 300 spd. årlig. For å lette forberedelsen av en veterinærskole, androg Stortinget imidlertid om at det for næste Storting måtte bli fremlagt en detaljert plan om opprettelse av en veterinærskole og forslag om opprettelse av et passende lokale, enten ved innkjøp av en dertil skikket eiendom eller på annen måte, samt et omkostningsoverslag.

¹ Ifølge opplysning i veterinærdirektør Malms artikkel: Bidrag til veterinærvesenets historie i Norge, Norsk Veterinærtidsskrift 1899, skal det visstnok være hydrofobi (hundegalskap).

BOECK BLIR UTNEVNT TIL LEKTOR I VETERINÆRVIDENSKAP. DEN FØRSTE UNDERVISNING OG EKSAMEN I DETTE FAG

Ved kongelig resolusjon av 20 april 1828 blev cand. med. Boeck, som i mellemtiden var kommet tilbake fra utlandet, utnevnt til lektor i veterinærvidenskap, med en årlig gasje av 750 spd. og forpliktelse til «å forestå den i eller ved Kristiania oprettedes veterinærskole.» Videre skulde han «holde forelesninger over alt, hvad der henhørte under nevnte videnskap såvel som, når leilighet dertil i fremtiden måtte gis, holde forelesninger over de for riket gagnlige midler til kvegavlens og fedriftens fremme, samt om husdyrenes opdress og pleie».

Efter at Boeck var blitt utnevnt til lektor sendte han en skrivelse til departementet, hvor han bl. a. påpekte det lite nyttige i å undervise i veterinærvidenskap og holde forelesninger over dens forskjellige disipliner, før veterinærinstituttet var kommet i stand, særlig da det manglet preparater til demonstrasjoner. Spesielt var en samling av anatomiske preparater påkrevet. Han tilbød sig derfor å skaffe slike preparater til veie, mot å bli fritatt for å holde forelesninger. Han fremholdt at en slik samling også burde omfatte andre dyr enn husdyr, derved vilde den bli nyttig for et mere almindelig naturvidenskapelig studium. Hvis departementet gikk med på dette krevdes det lokaler, kyndig arbeidshjelp til disseksjon, en «anatomikar», redskaper, apparater o. s. v.

Departementet var enig i Boecks plan, og bad ham fortsette sin «syssel» med preparatene og få disse opstillet i passende lokaler, som efter stortingsbeslutningen av samme år foreløbig skulde leies. Det blev så leiet lokaler på løkken «Marienlyst», som nå utgjør en del av Vår Frelses Gravlund. Her var det stall for 4 hester, 1 værelse for anatomien, 2 rum til preparater, macerasjonsrum o. s. v.

Boeck gikk så i gang med å forberede undervisningen. I november 1829 utstedte han en bekjentgjørelse til de medisinske studerende om, at det på nevnte sted var oprettet «en interimistisk

zootomisk anstalt», hvor det var overdratt ham å istandbringe en samling for sammenlignende anatomi, til bruk for et påtenkt veterinærinstitutt. Han antok at anstalten nærmest hadde interesse for medisinerne, som han derfor innbød, idet han lovet å bistå dem ved anatomiske og fysiologiske arbeider. For dem som ønsket å være til stede når eksperimenter blev foretatt eller «noget merkeverdiggere var å se», skulde tiden bli bekjentgjort.

I januar 1830 skrev Boeck til Kirkedepartementet og oplyste at han hadde ferdig en del av de nødvendigste preparater, og for øvrig hadde forberedt sig til å foredra enkelte deler av veterinærvidenskapen. Han mente nå efterhvert å gå i gang med forelesninger. På den zootomiske anstalt var det ikke noget forelesningsrum, og da det heller ikke var ledig rum på Universitetet, fikk han auditorium på Rikshospitalet. Her holdt han forelesninger over sammenlignende anatomi og funksjonslære med flere medisinske studenter som tilhørere. Likeledes foreleste han på festningen for offiserer over hestens eksteriører. Til hver forelesning måtte han imidlertid bringe preparater fra samlingen på Marienlyst, og denne transport frem og tilbake bevirket at flere finere preparater blev helt ødelagt. Senere holdt han derfor forelesningene i sitt losji på Marienlyst.

Som assistent ved samlingen hadde Boeck til å begynne med dyrlæge Chr. H. Nissen. I 1829 kom skolelæreren fra Lier, G. Christensen, tilbake fra København, hvor han hadde avlagt veterinæreksamen. Han blev da ansatt som Boecks assistent med en månedlig lønn av 10 spd. I 1832 kom den annen stipendiat, smedsvenn A. C. Knudsen, som hadde avlagt veterinæreksamen i Stockholm, tilbake, og ber om «å bli tildelt en ansettelse, hvorved han gis leilighet til å utøve videnskapen.» Han får foreløbig plass ved den zootomiske samling.

Da det imidlertid så ut til å trekke i langdrag med planen for en fullstendig veterinærskole, fant Kirkedepartementet det påkrevet at det blev gjort noget for å utbre kjennskap til *praktisk veterinærkunnskap*. Departementet anmodet derfor i 1832 Boeck om å utarbeide «et fullstendig forslag til en læreanstalt for beslagsmeder (hovbeslag) med beregning over, hvad den dertil fornødne smie og øvrige fornødenheter vil koste.» Boeck fremkom så med et forslag til midlertidig læreanstalt, hvor det ikke bare skulde gis veiledning i å beslå hestehoven, men også undervises i de almindelige sykdomstilfelle i hestens ben, «fornemmelig i dens

Professor, dr. med. Christian Petet Bianco Boeck

nederste del», og helbredelsesmetoder. Likeledes skulde skolen gi undervisning i å smi fra nytt av eller utbedre de forskjellige slag av brukelige hestesko, og efter modell å forferdige sko av former, som elevene tidligere ikke hadde kjennskap til. Da passende lokaler ikke kunde påvises, og det ikke var midler til opførelse av bygninger, foreslo Boeck stallen og smien ved slottsbygningen som egnet for formålet. Omhandlede stall og smie, som tilhørte staten, stod på den tid ledige.

Boecks forslag blev godkjent, og ved kongelig resolusjon av 16 juli 1832 blev det besluttet at den ved slottsbygningen tidligere

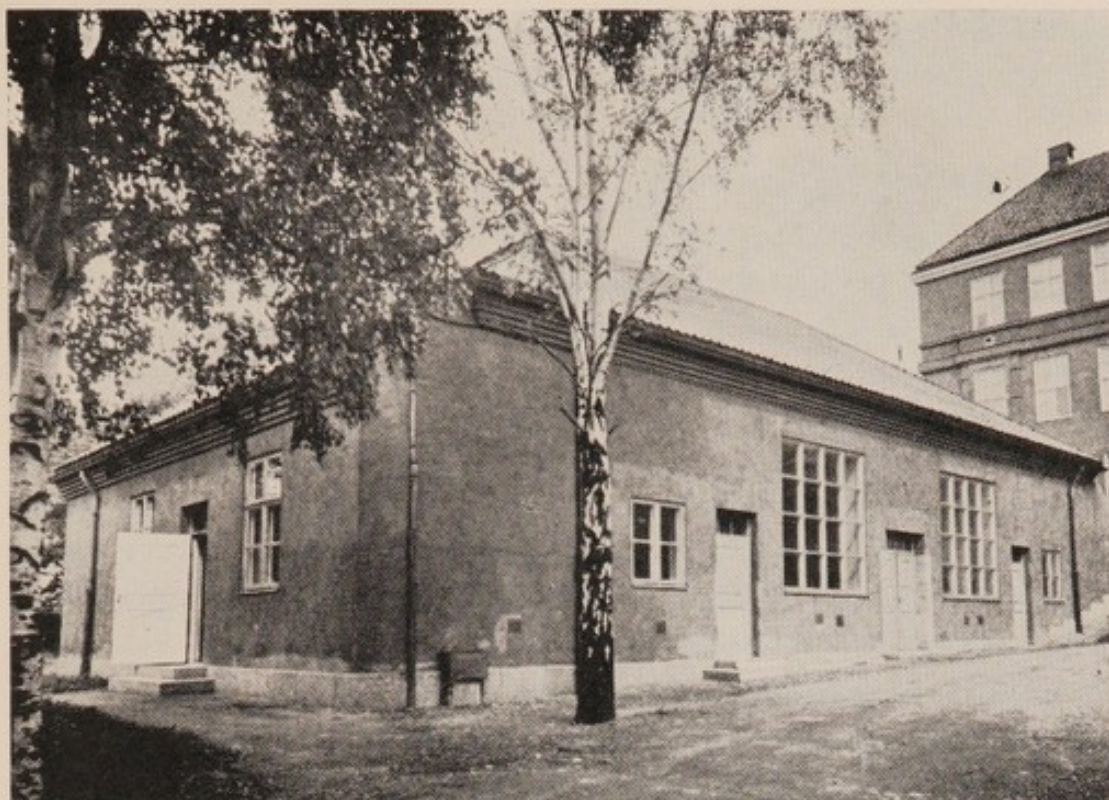
brukte stall og to smier med inventar av smieredskaper inntil videre skulde overdras veterinærinneetningen til undervisningsanstalt for beslagsmeder, og at 1 à 2 værelser i en av bygningene på den såkalte Materialgård på visse vilkår blev avgitt til forelesningsrum, efter nærmere overenskomst med slottsbyggningskommissjonen.

I slutten av 1832 blev beslagskolen åpnet. Boeck skulde holde forelesninger over den teoretiske del av beslaglæren, mens for øvrig som lærer blev ansatt dyrlæge Knudsen. Denne og eventuelle andre lærere ved skolen blev ved kongelig resolusjon av 5 oktober 1832 tilstått «rettighet uten hinder av smedelaug et å beslå hester og utføre annet smedearbeid vedkommende veterinærinneetningen.»

Nogen overveldende tilslutning kan dog ikke skolen sees å ha fått. I 1833 meldte det sig således 3 elever til undervisning i beslaglære. Dette antall blev ytterligere redusert, idet 1 av de 3 begynte å studere medisin. For de 2 gjenværende holdt så Boeck i sitt losji på Marienlyst forelesninger om de teoretiske grunnsetninger for hovebeslaget. «For om mulig andre enn bemeldte elever kanskje skulde ønske å høre disse forelesninger, gjorde jeg om dem anmeldelse i avisene, hvorefter jeg nu har 7 tilhørere,» uttalte Boeck i en innberetning til Kirkedepartementet. I mai 1834 meddelte Boeck at 30 og 31 samme måned vilde det bli holdt eksamen for 1 elev, den annen «hastet ikke med å ta hovebeslageksamen», da han senere skulde studere ved veterinærskolen i Stockholm eller København. Denne eksamen, som vel er den første prøve i veterinærfag i Norge, blev for den teoretiske del holdt ved den zootomiske anstalt, og for den praktiske dels vedkommende på beslagskolen.

Senere må søkningen til beslagskolen ha vært like dårlig, for i oktober 1834 uttalte Boeck «at med anmeldelse av elever til beslaglæreanstalten går det smått.» For om mulig å stimulere tilgangen sender nå Boeck en forestilling til Kirkedepartementet og foreslo at fattige, som ønsket å frekventere veterinærinstituttet, måtte få gratis værelse og ved.

En årsak til tilbakegangen var sikkert den, at skolen, på grunn av arbeidet med slottsbygningen, ved påsketider 1834 måtte flytte. Det blev da leiet en privat smie, som lå mindre bekvemt til, likesom plassen var innskrenket. Skolen ophørte i 1842, da bevilgningen falt bort. Vedkommende stortingskomité bemerket om

Obduksjonsbygning

saken: «Da det er oplyst at kun 2 av de ved smien underviste har erholdt fullstendig undervisning og underkastet sig en ordentlig eksamen, efterdi de andre ei har hatt tålmodighet til å gjennomgå det kursus, som er ansett nødvendig, formener komiteen, at leien av beslagsmien på grunn av den ringe søkning denne har hatt, uten skade kan ophøre, og de til leie for smien hittil hadde utgifter 48 spd. bortfalle.» — Den fratredende lærer, dyrlæge Knudsen, fikk vartpenger likesom han blev overdratt til eiendom smiens verktøi. Han blev senere amtsdyrlæge i Bergen.

Imidlertid fortsetter Boeck med den zootomiske anstalt på Marienlyst og samlingen av anatomiske preparater øket efterhvert. Det blev også anskaffet en del fysiske instrumenter, likesom Boeck sørget for anskaffelse av et veterinærmedisinsk bibliotek. Men da det intet blev av veterinærskoleplanene, som Boeck hele tiden ved siden av hadde arbeidet med, gikk han til slutt trett, og i 1840 blev han utnevnt til professor ved Universitetet i fysiologi, komparativ anatomi og veterinærmedisin. I 1848 fulgte den zootomisk-anatomiske preparatsamling efter, idet det ved kongelig resolusjon av 28 oktober 1848 blev bestemt at den zootomiske samling skulde overdras til Universitetet til innlemmelse blandt

dettes øvrige naturvidenskapelige samlinger og stilles under Det akademiske kollegiums overbestyrelse.

Boecks store skoleplaner (1830 og 1833).

I henhold til Stortingets vedtak av 18 juli 1827 skulde det for næste Storting fremlegges detaljerte planer for en veterinærskole sammen med et omkostningsoverslag. I juni 1829 anmodet Kirkedepartementet Boeck om å utarbeide nærmere planer for skolen. I forbindelse hermed blev han anmodet om å finne en passende tomt, da det var på tale å overlate en del av tomten på festningen til Universitetet.

Boeck fremla i desember 1829 fullt utarbeidede planer for en veterinærskole. I forslaget sier han bl. a. at de nærmere opgaver for et veterinærinstitutt må være:

1. å utdanne praktisk dyrløge dyrløger,
2. å utdanne fremtidige lærere for instituttet,
3. å bidra til veterinærvidenskapens høiere utvikling.

Hvad spesielt utdannelsen av dyrløger angår, bemerket han at det tidligere var almindelig, både her i landet og i utlandet at disse var utgått «av de mindre dannede borgerklasser», og at dette formodentlig hadde gitt rum for den anskuelse at det for å studere veterinærmedisin ikke behøvdtes «megen ånds dannelse eller utviklede evner». Han søker å påvise det uriktige i denne opfatning, og fremholder at det norske veterinærinstitutt ikke må dannes «efter den gjengse mening om dets fornødenheter, men den hele innretning, form og omfang må rettes efter hvad nødvendighet er.» Vel var Norge et lite og fattig land, men like klart var det «at vil man noget, skal man og gjøre, hvad der utfordres for å nå den hensikt, man har for øie.» På den annen side uttalte han at alt unødvendig burde utelates som luksus. Dette prinsipp hadde han lagt til grunn ved utarbeidelse av planene, men han regnet ikke desto mindre med at disse vilde bli betegnet som for kostbare. Men hans opgave hadde vært å utarbeide planer til et institutt, hvor det virkelig kunde utdannes dyrløger, ikke en slags veterinærinnretning av lavere grad, hvis nytte ikke stod i noget som helst forhold til de anvendte utgifter.

Planen gikk ut på at det skulde undervises i følgende fag: Astronomisk og fysisk geografi, naturhistorie (zoologi og botanik).

nikk), fysikk, kjemi, anatomi, patologisk anatomi, fysiologi, farmakologi og farmaci, almindelig og spesiell terapi, klinikk, kirurgi med operasjoner, fødselsvidenskap, beslagkunst, veterinærmedisinsk rettslære, praktisk smiing, i alt 14 fag fordelt på 72 undervisningstimer ukentlig. Hvis studietiden blev satt til 3 år, regnet han med at arbeidet vilde kunne utføres med 4—5 timers daglig undervisningstid foruten hvad det gikk med til elevenes selvstendige arbeid. Han antok at det burde være 4 eller 5 lærere med en daglig undervisningstid av 3 timer.

Av bygninger blev foreslått følgende: 1 sykestall til 20 hester, 1 stall for enkelte patienter, som måtte ha bevegelse, 1 stall for hester med smittsomme sykdommer, 1 stall for kveg, får, svin, 1 hundestall, 1 ridehus, 1 apotek (for instituttets behov), 1 badeinnretning med tilhørende stall, 1 vaskehus, 1 inventarierum, 1 smie med tilhørende beslagstall, 1 anatomiskap for preparatsamling, disseksjons- og forelesningsrum, 1 rum til den zoologiske og botaniske samling, inventar til stallene, laboratoriene og samlingene, bibliotek. Dessuten rum til elevene, som skulde bo på selve skolen, enten gratis eller for ganske liten betaling, og boliger for lærerne og det øvrige personale.

Det skulde ansettes 3 hovedlærere. Disse forutsattes å være læger, som senere hadde studert veterinærvidenskap. Lønn og stilling skulde være som for tilsvarende universitetslærere. Som hjelpeleærer i naturvidenskapene (fysikk, kjemi o. l.) blev foreslått ansatt 1 à 2 adjunkter. Videre skulde det være en «beslagmester» (hvis lønn skulde bestrides av smiens inntekter), 1 vaktmester, 1 «anatomikarl», 2—3 stallgutter, «hvortil tenktes ansatt unge mennesker, der på den måte kunde tjene sig fri for krigstjenesten.»

Med forslaget fulgte tegninger til anlegget, utført av stadskonduktør Grosch. Ifølge overslaget skulde det opføres 5 bygninger som med inventar vilde komme på 74 612 spd. Alternativt blev foreslått 4 bygninger for 59 912 spd. eller 2 bygninger for 28 250 spd. De årlige utgifter er ikke spesifisert, men til inventar og betjening blev opført 1 300 spd. årlig.

Hvad tomtespørsmålet angikk mente Boeck at det areal som i 1826 var tildelt veterinærvesenet var mest passende. Hvis det imidlertid — som det var på tale — blev bestemt at Universitetet skulde bygge her, foreslo han en tomt på Ankerløkken. Denne antok han kunde erhverves for 3 000—3 500 spd.

Kirkedepartementet fant Boecks største plan for kostbar og

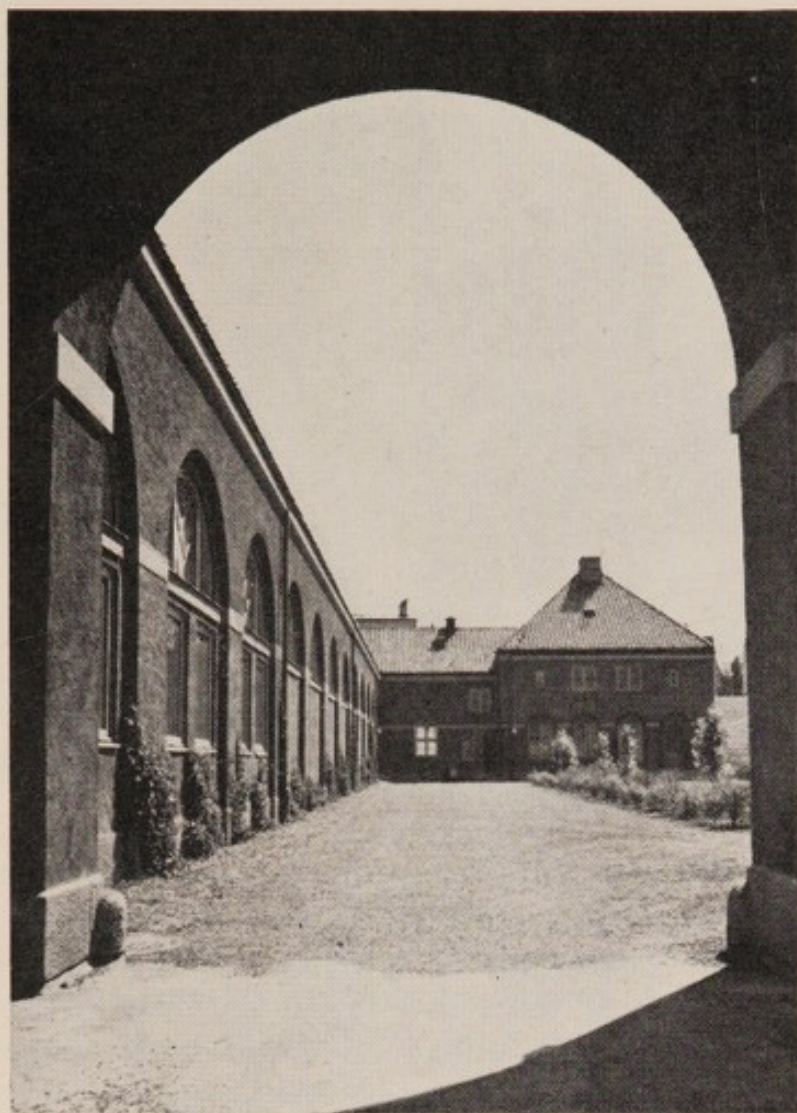
storartet, men vilde anbefale den minste. Denne plan blev dog forenklet en del, idet det blev foreslått bare én bygning, som skulde koste 27 800 spd. Dette beløpet mente departementet burde fordeles på 3 terminer, og foreslo til å begynne med opført 4 000 spd. årlig for terminen 1830—1833. Dessuten blev foreslått 1 500 spd. årlig til lønn for lektor Boeck, til anskaffelse av anatomisk samling m. v. Men regjeringen bifalt ikke forslaget, og førte op, foruten beløpet til lønninger, bare 875 spd. «til en oprettende veterinærskole».

Stortingets budgettkomité anså det imidlertid tilstrekkelig «at der bevilges med innbegrep av lønninger ialt den sum 1 500 spd., idet den tror at det fornødne lokale til veterinærinnretningen bør søkes leiet». Dette beløp blev ytterligere redusert av Stortinget, som 27 august 1830 bevilget 1 038 spd. til lønninger.

Således led denne første fullt utarbeidede skoleplan skibbrudd. Det er dog forklarlig at bygging av veterinærskole kom litt i bakgrunnen i denne tid. Budgettet var nemlig meget knapt, og staten hadde betydelige utgifter i anledning av opførelsen av Universitetet, Rikshospitalet og slottet. Statsbudgettproposisjonen for 1830 omfattet bevilgninger på tilsammen vel 7 millioner kroner.

I et senere regjeringsforedrag om saken anføres om Boecks forslag, at planen visstnok hadde en høi grad av fullstendighet, og kunde muligens tjene som mønster for større stater, men når det gjaldt et lite og fattig land som vårt, var planen beregnet «efter en for stor målestokk og med hensyn til større eleganse enn rikets tarv krevde».

Efterat Stortinget i 1830 hadde behandlet skolespørsmålet med et så negativt resultat, blev tegningene sendt tilbake til Boeck med en del bemerkninger. Da den nye budgetttermin nærmet sig, i januar 1832, skriver Kirkedepartementet til Boeck og ber om nye skoleplaner, mere beskjedne enn de forrige. Det pekes på visse bygninger som må kunne utelates (ridehus f. eks.), og på endringer som for øvrig bør foretas i planene. Departementet anførte at det ikke var å vente at Stortinget vilde bevilge «nogen særdeles betydelig sum» til innretning av et veterinærinstitutt, når så mange andre viktige statsformål krevde statstilskudd. Derfor var det ønskelig å fremlegge et forslag til en innretning «efter en ytterst innskrenket målestokk og av en meget simpel karakter».

Kirurgisk klinikk

Boeck utarbeidet så et nytt forslag, som departementet la til grunn i budgettforelegget for 1833—1836. Efter dette krevdes det til bygninger og gårdsrum en plass av minst 8 800 alen². Planen gikk ut på 3 bygninger, som skulde inneholde smie, staller, kullhus, leseværelse, anatomiværelser, bolig for beslagsmeden, vaktmesteren og noen elever, museum, laboratorium m. v. Det blev regnet med en anleggssum av 21 400 spd. Hertil kom utgifter til tomt — anslått til 1 000 spd. — og til inventar m. v.

Departementet uttalte i forelegget at det anså det påtrengende nødvendig at anlegget av en nogenlunde fullstendig veterinærinnretning snarest mulig blev påbegynt, slik at undervisning kunde gis i alle grener av veterinærvidenskapen og de unge kunde slippe

å dra til utlandet for å utdanne sig til dyrlæger. Av budgетt-messige grunner antok departementet at anleggssummen burde fordeles på to perioder, og foreslo for 1833—1836 bevilget 4 000 spd. årlig foruten 1 500 spd. til lønninger. Kirkedepartementets chef fikk imidlertid ikke statsrådets øvrige medlemmer med sig, og det blev til bygninger ikke opført mere enn 2 000 spd. årlig, mens de 1 500 spd. til lønninger blev stående.

Stortingets budgетtkomité fant det hensiktsmessig at det blev gjort noget for «denne sak, hvortil der årlig bidras noget uten at derav kan høstes betydelig nytte». Til tross for at komiteen inn-tok dette standpunkt, våget den ikke å innstille til bevilgning noget beløp av byggesummen, som forekom den temmelig stor. Derimot hadde komiteen intet å innvende til de øvrige 1 500 spd., og inn-stillingen blev 30 juli 1833 bifalt av Stortinget mot 23 stemmer.

Boeck fraskriver sig ansvaret for skoleplanenes skibbrudd. — Hans forslag til veterinær undervisningsanstalt for videnskabelig utdannede menn.

I juli 1835 anmodet Kirkedepartementet Boeck om å utarbeide ennu en skoleplan — enda mere redusert enn den forrige. Nogen slik plan kom imidlertid ikke tidlig nok til å bli behandlet i det ordinære budgетtforslag for 1836—1839. Her blev til veterinær-vesenet bare opført de sedvanlige 1 500 spd. til lønninger m. v. Men dagen efterat Kirkedepartementet hadde undertegnet budgетt-forslaget (20 desember 1835), sender Boeck en lengere skrivelse til departementet om skolespørsmålet. Her søker han å fralegge sig ansvaret for at det ikke er blitt noget av veterinærskoleplanene. Han uttaler at han har vært sterkt i tvil om hvorledes han skulde etterkomme den siste anmodning fra departementet. Han hadde allerede 3 ganger avgitt planer utarbeidet efter beste overbevisning og den i utlandet samlede erfaring. Hvis man mente at disse planer var strandet fordi han hadde foreslått større utgifter enn nødvendig til fremme av saken, da lå heri en direkte beskyldning mot ham om at han ikke forstod sig på de krav som måtte stilles til et veterinærinstitut. Imidlertid hadde han nå i 16 år hatt den mulige opprettelse av et veterinærinstitut for øie. Herunder hadde han fått en slik innsikt i dette emne, at han ikke kunde erkjenne at hans tidligere forslag hadde vært feilaktige. Han måtte derfor opprettholde dem. At instituttet muligens kunde bli besøkt av få

Kirurgisk klinikk

elever, kunde ikke endre undervisningens karakter, da det samme måtte doseres enten det kom 1 eller 30 elever.

Imidlertid synes nå Boeck tross alt å være kommet til en annen opfatning i skolespørsmålet, idet han senere i skrivelsen uttaler at man burde utsette opprettelsen av et «egentlig veterinærinstitutt». Han trodde nemlig ikke at et vordende institutt kunde vente en søkning, som vilde stå i forhold til utgiftene med utdannelsen. Etterat behovet for dyrlæger vilde være dekket, trengtes det bare 2—3 kandidater årlig for å dekke avgangen. Skolen vilde bli for vidløftig og for kostbar for så få elever, disse kunde like godt få sin utdanning i København eller Stockholm, hvor utgiftene til ophold ikke vilde være merkbart større enn i Kristiania. Istedenfor mente Boeck man burde få et institutt for veterinærvidenskapen, hvor menn, som allerede var videnskapelig utdannet, f. eks. naturvidenskapsmenn og medisinske studerende, kunde få undervisning. En slik undervisning vilde kunne istandbringes meget billigere enn en fullstendig skole for dyrlæger, det trengtes bare en smie og en sykestall, som kunde skaffes for 11 200 spd. Den preparatsamling, som det var bevilget til siden 1827, kunde man slå sammen med de påtenkte zoologiske, antropologiske og

zootomiske samlinger ved Universitetet, hvor det dessuten av hensyn til medisinen krevdes en representant for den almindelige anatomi. De årlige utgifter til disse veterinæravdelinger vilde, iberegnet lønn til dosenten, bare bli ca. 1 300 spd. årlig.

Boeck sluttet med en henvendelse til departementet angående sin egen stilling. Han beklaget at han hadde ofret sig for en opgave, hvor han ikke hadde hatt anledning til å utrette noget, skjønt han snart hadde nådd de 40 år. Han mente derfor at han hadde rett til å kreve en avgjørelse av hvor vidt Norge skulde ha et veterinærinstitut eller ikke, slik at han fikk vite hvad han skulde vie sine krefter til. Han bad departementet om å foranledige at første Storting traff endelig avgjørelse i saken.

I anledning av Boecks skrivelse fant Kirkedepartementet sig foranlediget til å avgi en tilleggsinnstilling. Her blev sakens historie resymert i et lengere foredrag. Departementet har nå i likhet med Boeck opgitt tanken om en fullstendig veterinærskole, men fant at hans forslag om en innretning, «hvorved der gaves mere dannede menn anledning til veterinærvidenskabens studium», fortjente fortrinlig anbefaling. Det blev så på budgettet for årene 1836—1839 opført 3 000 spd. årlig til oprettelse av et dyrehospital eller en såkalt sykestall, som praktisk undervisningsanstalt for veterinærer. Til lønn og øvrige løpende utgifter blev det som tidligere opført 1 500 spd.

Stortingets budgettkomité sluttet sig til Boeck og departementet hvad skolespørsmålet angikk, men da den mente at tilstrekkelig rum måtte kunne skaffes i de nye universitetsbygninger, foreslo den sløifet de 3 000 spd. til ny bygning. Inntil den tid måtte det gå an å leie rum til forelesningene og til samlingen, som komiteen for øvrig mente burde overgå til Universitetet. Likeledes var komiteen stemt for leie av smie og sykestall. Da det var udisponerte midler av de tidligere bevilgninger til lønninger m. v., innstilte komiteen på bevilgning av bare 600 spd. på denne post. Ved sakens behandling i Stortinget (29 desember 1836) blev det dog bevilget 700 spd.

I slutten av januar 1838 anmodet Kirkedepartementet Boeck om å sende inn nytt forslag til sykestall og smie. Boeck sendte denne gang inn tegninger og overslag, hvor sykestall og smie av økonomiske hensyn var forenet i en bygning. Departementet var

enig i Boecks forslag og foreslo for terminen 1839—1842 bevilget 4 500 spd. årlig, hvorav 3 000 spd. til opførelse av sykestall og smie. Heller ikke dette beskjedne forslag vant budgettkomiteens bifall. Komiteen var visstnok enig i departementets forslag, men da den mente at en foreslått lærerstilling i klinikk passende kunde kombineres med en lektorstilling ved det påtenkte akerdyrkningsseminarium i nærheten av Kristiania, fant den at saken burde utstå. Komiteen innstilte således bare på bevilgning av de sedvanlige 1 500 spd. til lønninger m. v. Denne innstilling blev vedtatt i Stortingets møte 28 juni 1839.

TIDSRUMMET 1840—1890

I de 50 år som lå mellom Boecks overgang til Universitetet i 1840 og dr. Malms utnevnelse til konsulent og overlæge for det civile veterinærvesen i 1890, var det nærmest en eneste lang pause i skolebestrebelsene. Fra tid til annen uttaltes dog fra forskjellig hold ønskeligheten av å få opprettet egen veterinærskole, idet det pekes på den store dyrlægemangel rundt i landet. En kgl. kommisjon som skulde ta under overveielse en omlegning av lægevesenet, uttalte således både i en foreløbig innstilling i 1844 og i sin endelige innstilling i 1847 ønsket om en veterinærskole her i landet.¹ I budgettforelegget for 1848—1851 streifer også Indredepartementet — som medisinalvesenet nå sorterte under — inn på spørsmålet, og uttaler i den anledning at en veterinærskole burde knyttes til et akerdyrkningsseminarium i en folkerik egn i det indre av landet. I budgettforelegget for den følgende termin kommer departementet tilbake til saken, men finner ikke at tiden ennå er moden for anlegg av en skole. Det pekes på økonomiske vanskeligheter, manglende sakkyndighet og utilstrekkelig praktisk undervisningsmateriell. Departementet innskrenker sig derfor til å foreslå bevilget 800 spd. årlig til opplærelse av norske dyrlæger i utlandet. Stortingets budgettkomité var enig med departementet, men Stortinget bevilget bare det halve beløp, idet det blev satt som betingelse, at den kommune hvor stipendiaten efter endt eksamen blev forpliktet til å nedsette sig, skulde bidra med samme beløp. Bevilgningen til stipendier blev gjentatt for terminen 1854—1857 og for 1857—1860.

Imidlertid gjorde dyrlægemangelen sig fremdeles gjeldende. I budgettforelegget for 1860—1863 blev det oplyst at det til de bevilgede stipendier bare hadde meldt sig 1 ansøker. Særlig innen militæretaten fant man stillingen uholdbar, og en komité, som

¹ Kommisjonen bestod av generalkirurg Thulstrup, professor i medisin Fr. Holst og høiesterettsassessor Motzfeldt.

Armédepartementet hadde nedsatt for å behandle spørsmålet om en bedre ordning av armeens dyrlægevesen, uttalte at det første skritt til en slik reform burde være snarest mulig å få åpnet adgang til veterinærundervisning her i landet. Det medisinske fakultet, hvis uttalelse blev innhentet, fremholdt at en slik undervisning kunde skaffes forholdsvis rimelig ved samarbeid med Universitetet. Saken blev forelagt for Indredepartementet, som i budgettforelegget for 1860—1863 foreslo bevilget 1 500 spd. til en læge, som i utlandet skulde studere veterinærmedisin og gjøre sig bekjent med innretningen av fremmede veterinærinstitutter.

Stortingets budgettkomité kunde imidlertid ikke gå med på å innstille beløpet, idet den, på grunnlag av sakkyndige uttalelser, fant det tvilsomt om en veterinærskole i det hele tatt kunde bestå her i landet — som følge av mangel på praktisk undervisningsmateriell. Når det fremdeles var mangel på dyrlæger, antok komiteen at dette skyldtes at dyrlægenes fremtid «sannelig var meget lite opmuntrende og kun lite skikket til å lokke nogen til å gjøre opofrelser for å nå en sådan stilling. Dette avhjelpes ikke ved at utdannelsen foregår i landet; ti så lenge der ikke settes større pris på husdyrene enn tilfellet nu er i sin almindelighet, er det ikke å vente at der kan være synderlig å tjene for dyrlægene». I overensstemmelse med innstillingen avslo Stortinget enstemmig å bevilge beløpet.

I de nærmest følgende år er det stillhet omkring skolespørsmålet. I 1860—1870-årene var det i det hele tatt en vanskelig tid for veterinærvesenet i Norge. Dyrlægenes sociale og økonomiske stilling var dårlig, og antallet gikk stadig tilbake. I 1877 var det således ikke en eneste norsk veterinærstuderende, hverken ved skolen i København eller Stockholm. Samme år avgikk skolesakens mangeårige forkjemper, professor Boeck, ved døden. Professor Boeck hadde ved siden av sin øvrige virksomhet også fungert som en slags veterinærkonsulent for medisinaldirektøren og departementet. For å få ham erstattet blev det efter forslag fra medisinaldirektøren i budgettforelegget for 1878—1879 ført op kr. 2 500 som stipendium for en dertil skikket læge, til studium av veterinærvidenskap i utlandet. At man imidlertid også hadde skolespørsmålet i tankene, viser den omstendighet at en eventuell stipendiat skulde tilpliktes, efter endt studium, å bistå med opprettelsen av og i sin tid fungere som lærer ved en vorde veterinærskole. Forslaget fikk vedkommende stortings-

komités tilslutning, men Stortinget besluttet at saken skulde utstå til det følgende år. Året efter blev forslaget fremsatt på ny, men Stortinget hadde enda ikke fått forståelse av sakens betydning og forkastet forslaget.

Senere var det planer om en veterinæravdeling i forbindelse med den høiere landbruksskole på Ås, men det hele resulterte bare i at det blev ansatt en «veterinærlærer», dyrlæge O. Thesen, ved landbruksskolen.

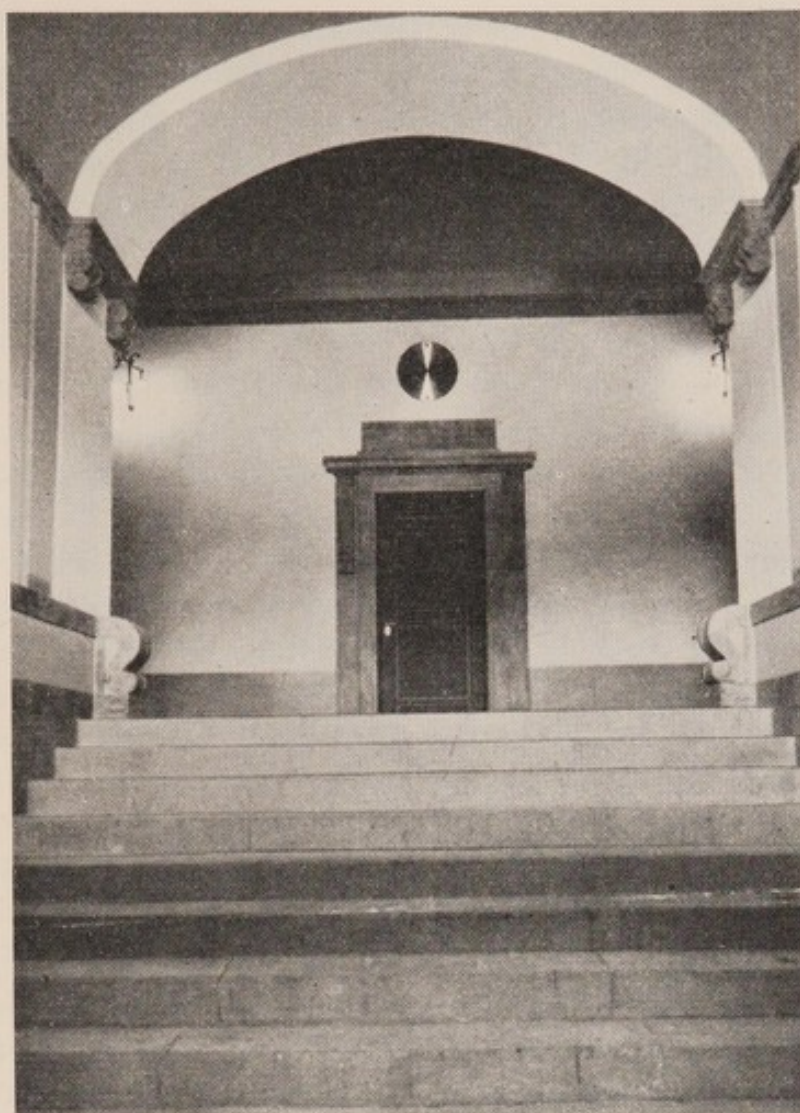
At skolesaken også i denne tid blev omfattet med interesse, viser et ordskifte som blev holdt i «Foreningen til Diskusjon om Landbrugsanliggender», på årsmøtet 25 og 26 juni 1884¹ hvor veterinærvesenets ordning blev behandlet. På dette møte falt det mange interessante uttalelser, som det kan være av interesse å referere litt fra.

Medisinaldirektør Dahl påviste først hvor dårlige forholdene var for dyrlægene, og uttalte at slik som forholdene lå an, kunde man ikke regne med nogen større tilgang til veterinærstudiet. Av denne grunn skulde det derfor ikke være nødvendig å oprette nogen veterinærskole her i landet. Den danske stat viste nemlig en meget stor liberalitet når det gjaldt nordmenn som søkte opptagelse ved veterinærskolen i København. Mens den således hadde skjerpet kravene til forkunnskaper for de danske elever, var den for de norske elevers vedkommende blitt stående ved de meget små krav man tidligere hadde.

Hvad angikk omkostningene i forbindelse med en veterinærskole, mente medisinaldirektøren at anleggsutgiftene vilde beløpe sig til kr. 300 000 og de årlige utgifter til kr. 32 000. Hvis man regnet med et behov av 100 dyrlæger for hele landet, og at den gjennomsnittlige funksjonstid vilde dreie sig om 25 år, krevdes det en årlig tilgang på 4 dyrlæger. Hver dyrlæge vilde således komme staten på kr. 8 000, hvad han fant temmelig dyrt.

Av *videnskapelige* grunner fant dog medisinaldirektøren det ønskelig å få opprettet en veterinærskole, idet det lægevidenskapelige studium i vårt land neppe i lengden vilde kunne undvære det supplement som en veterinærskole var. Han fant det dog riktigst at man nærmet sig målet skrittvis, men innrømmet at saken kunde utvikle sig fortere enn det da så ut til, og at tilstede-

¹ Referat er tatt inn i St. prp. nr. 30 for 1887, angående bevilgning av stipendium til en yngre læge for å studere veterinærvidenskap i utlandet.

Hovedopgang

værelsen av en personlighet med evne og forpliktelse kunde påskynde utviklingen av «en institusjon, som landet dog til sist vil kreve».

Landbruksdirektør Smitt mente at behovet for dyrlæger bare vilde kunne dekkes, hvis man fikk en veterinærskole her i landet. Selv om en slik institusjon fra først av ikke var så fullstendig at den kunde utdanne fullt videnskapelige dyrlæger, så trodde han at det vilde være nyttig å få en skole som fra en beskjeden begynnelse kunde utvikle sig til det mer fullstendige. En slik læreanstalt, kombinert med den høiere landbruksskole på Ås, måtte kunne istandbringes adskillig billigere enn medisinaldirektøren hadde antydnet.

Veterinærlærer Thesen, som fikk tilslutning av amtsdyrlæge Nielsen, var dypt uenig i landbruksdirektørens forslag om å knytte en dyrlægeskole til landbruksskolen på Ås. Utdannelsen ved en slik skole vilde ligge på et lavere plan enn den utdanning man fikk i København og Stockholm. Man vilde få en ringere klasse av dyrlæger, som vilde falle gjennom i konkurransen med de som var utdannet i utlandet. I denne forbindelse nevnte taleren at man måtte få gjennomført at det ved optagelse av norske elever ved skolen i København blev stillet de samme krav som gjaldt for danskene.

Professor Lochmann, som flere ganger hadde foreslått et professorembede i veterinærvidenskap oprettet ved Universitetet, uttalte i diskusjonen, at han med stor sorg hadde hørt at landbruksdirektøren hadde tenkt å slå veterinærskolen sammen med den høiere landbruksskole i Ås. Dette måtte han med de øvrige herrer uttale sig imot, og han håpet at landbruksdirektøren ikke oprettholdt den fremsatte tanke. Han fant at opprettelsen av en veterinærskole, slik som den burde være, oversteg landets krefter. Dertil kom at behovet, efter hans mening, ikke var til stede, så lenge våre naboer, og også tyskerne, optok unge nordmenn på veterinærskolene med samme velvilje som nå.

Av denne diskusjon fremgår det at det ikke lenger er spørsmål om en slags lavere veterinærskole, det er en veterinærhøiskole det blir stillet krav om, og man kan vel fra nå av begynne å tale om et høiskolespørsmål istedenfor et skolespørsmål.

MALM BLIR KONSULENT OG OVERLÆGE FOR DET CIVILE VETERINÆRVESEN (1890)

Den parlamentariske landbrukskommisjons forslag om salg av «Veterinærtomten» og innkjøp av tomt i Bogstadveien (1897).

I budgettforelegget for 1887—1888 blev forslaget om bevilgning av et stipendium til en yngre læge for å studere veterinærvidenskap i utlandet gjentatt. Denne gang gikk saken gjennom i Stortinget mot 8 stemmer (1 april 1887). Ved kongelig resolusjon av 4 oktober s. å. blev så cand. med. Ole Olsen Malm efter konkurranse tildelt stipendiet, stort kr. 3 000. Det blev pålagt ham som forpliktelse bl. a. å bistå ved oprettelsen av og fungere som lærer ved en vordende veterinærskole. De to følgende budgettår blev bevilgningen gjentatt med henholdsvis kr. 3 000 og 5 000.

Høsten 1887 reiste dr. Malm til utlandet, hvor han skulde studere veterinærvidenskap i 3 år. I en skrivelse til medisinaldirektør Dahl av 31 oktober 1889 anførte han bl. a. om veterinærskolespørsmålet:

«Jeg regner det som en plikt å arbeide for en snarlig oprettelse av en norsk veterinærskole. Denne mulighet er neppe så fjern som mange tror. Vårt land er et av de få land i Europa, der ingen veterinærskole har, skjønt det på grunn av sin utstrekning, sine eiendommeligheter og jordbrukets ringe utvikling trenger i høiere grad dertil enn andre land. Der er for tiden en livlig tilstrømning av norske elever til veterinærskolen i København, hvilket viser at trangen til dyrlæger her hjemme er blitt mere følbar. Det er imidlertid klart at deres utdannelse for vårt land må bli mangelfull, fordi de fra skolen der nede ikke kan bringe hjem med sig det kjennskap til sitt fedrelands husdyr og dets veterinære administrasjon, som er en nødvendig betingelse for å kunne være til full nytte. Dette nasjonale grunnlag kan de først senere skaffe sig. Uten denne gang å innlate mig nærmere på spørsmålet om grunnleggelsen av en norsk veterinærskole har jeg dog

blott her villet fremheve, at en veterinærskole her hjemme både er nødvendig og mulig, samt at der er til stede både trang og ønske om å få avhjulpet denne trang, der forhåpentlig stadig vil vokse.»

I 1890 blev dr. Malm ansatt i den nyoprettede stilling som konsulent og overlæge for det *civile veterinærvesen*.¹ Han gikk straks i gang med å arbeide for høiskolesaken. Det første synlige resultat viste sig i 1894, idet det på budgettet dette år blev ført op kr. 8 000 til en kongelig kommisjon, som skulde avgi forslag om omordning av land- og skogbruksundervisningen samt om *oprettelse av en norsk veterinærlærestalt*. Direktør Malm oplyser i en artikkel i Norsk Veterinærtidsskrift for 1913 (nr. 5) at han i sitt utkast til Indredepartementets foredrag hadde brukt betegnelsen *veterinærhøiskole*, og fortsetter så: «Øiensynlig lå dette mål for høit til å godkjennes av departementets juridiske ånder; ti Indredepartementets daværende ekspedisjonschef rettet i proposisjonen dette ord til «veterinær lærestalt», hvilket uttrykk blev anvendt i regjeringens forelegg.»

«Stortingets budgettkomité innstillet imidlertid på avslag. «Der kan efter komitéflertallets mening under de nuværende politiske forhold ikke være tale om å bevilge til nye kongelige kommisjoner og det vil derfor innstille på at samtlige kommisjoner nektes.» Komiteens innstilling blev 19 mai 1894 vedtatt i Stortinget.

Allerede i 1895 fremsatte regjeringen forslag om bevilgning av kr. 8 000 til samme formål. Imidlertid fremla representanten Foosnæs i Stortinget forslag om nedsettelse av en *parlamentarisk kommisjon* til behandling av disse spørsmål, hvilket budgettkomiteens flertall innstilte på. Et mindretall i komiteen foreslo en blandet kongelig og parlamentarisk komité. Stortinget besluttet med 59 mot 51 stemmer at Stortinget skulde velge kommisjonens medlemmer. Til medlemmer av kommisjonen blev så valgt direktør Hirsch, stortingsmennene Schanche og Foosnæs, landbruksskolebestyrer Klock og gårdbruker O. Teige. Førstnevnte blev valgt til formann. Bemerkelsesverdig er det at ingen dyrlæge blev valgt inn i kommisjonen.

Kommisjonen avgav 20 mars 1896 en innstilling til Stortinget om ordningen av den høiere landbruksundervisning. I forbindelse

¹ I 1894 gikk stillingen over til et direktorembede for det civile veterinærvesen.

Veterinærdirektør dr. med. O. Malm

hermed uttalte kommisjonen at det måtte ansees absolutt nødvendig at en veterinærskole blev lagt i Kristiania, da det ikke noget annet sted i landet vilde kunne påregnes det nødvendige undervisningsmateriell av syke dyr.

Den 13 februar 1897 fremkom kommisjonen med et forslag angående salg av «Veterinærtomten og innkjøp av en ny tomt (Bogstadveien 13) til anlegg av en veterinærskole».¹

¹ Dok. nr. 13, 1897.

Kommisjonens forslag gikk ut på følgende:

1. For budgettåret 1897—1898 bevilges kr. 184 400 til innkjøp av det areal av nr. 49 ved Bogstadveien, Kristiania, der begrenses av Kirkeveien, Suhms gate, den forlengede Sorgenfri gate, løkken «Solitude», den nu brukelige gangsti fra «Solitude» til Wolfs gate og denne siste gate til dens skjæringspunkt med Kirkeveien, hvilket areal blir å disponere som tomt for en vordende veterinærhøiskole.
2. Regjeringen bemyndiges til å selge den staten tilhørende tomt nr. 34 ved Rådhusgaten (den såkalte «Veterinærtomt») på de for statskassen gunstigste vilkår.
3. Det ved salget av «Veterinærtomten» eventuelt innvunne overskudd blir å avsette til et rentebærende fond til disposisjon ved anlegg av veterinærhøiskolen.

Kommisjonen uttalte at hvis forslaget vant Stortingets bifall, forbeholdt den sig senere å fremkomme med innstilling angående skolens anlegg, undervisningens ordning og på hvilken måte forbindelsen med landbrukshøiskolen, for så vidt den forberedende utdannelse angikk, tenktes arrangert. Noget detaljert forslag om veterinærundervisningen fant den ikke å kunne fremsette før det blev fastsatt hvor skolen skulde ligge.

Kommisjonen mente at veterinærtomten nå ikke var tjenlig til det formål som den i sin tid var bestemt til. Den fant derfor å måtte foreslå innkjøp av den foran nevnte tomt i Bogstadveien 49. Denne tomt, som var til salgs for kr. 180 000, var Malm blitt opmerksom på. Arealet hadde en utstrekning av ca. 26 000 m², og vilde efter kommisjonens mening avgi tilstrekkelig plass for en veterinærskole.

Efter kommisjonens mening kunde det ikke bli tale om å anlegge en skole av tilsvarende størrelse, som de eldre utenlandske veterinærskoler. Man måtte nøie sig med utelukkende en fagskole, slik at undervisningen i de nødvendige naturvidenskapelige fag måtte søkes et annet sted. Denne undervisning, antok kommisjonen, best vilde kunne tilveiebringes ved den projekterte landbrukshøiskole på Ås, men den anså det heller ikke utelukket at undervisningen kunde skaffes ved Universitetet.

Til slutt fulgte en opregning av de bygninger som efter kommisjonens opfatning vilde være nødvendige ved anlegg av en veterinærskole.

Trappeopgang i hovedbygningen

Landbrukskomiteen, hvis formann var W. Konow, var enig med kommisjonen og innstilte overensstemmende hermed.¹ Saken blev behandlet i Stortinget 19 mars 1897 og foranlediget en lengere debatt.² Det endte med at det med 71 mot 40 stemmer blev vedtatt et forslag fra representanten Rinde om «at denne sak ikke tas under behandling av inneværende års Storting».

Av innstillingens motstandere blev det fremført de forskjellige argumenter. Således blev det anført at veterinærtomten ikke kunde selges fordi militæretaten hadde bruk for den, at Arbeidsdepartementet hadde bruk for tomten i forbindelse med et stasjonsarrangement for jernbanen, at det var billigere å få norske dyr

¹ Innst. S. 73, 1897. — ² St. forh. 1897 s. 179—222.

læger utdannet i Danmark, at dyresykdommene var internasjonale, så det var likegyldig enten elevene lærte å behandle syke danske eller syke norske hester o. s. v. Merkverdig nok var Indredepartementets chef, statsråd Engelhart en av de som fremførte sterkest kritikk mot kommisjonens forslag.

Malm tok sig temmelig nær av den skjebne saken fikk, «men når ens egen statsråd faller en i ryggen, således som statsråd Engelhart den gang gjorde, kan man ikke vente annen utgang», skrev han ved en senere anledning. For øvrig uttalte han at landbruket øiensynlig ikke var kommet på et så høit standpunkt i vårt land at de videnskapelige krav anerkjentes som fullgyldige også av bymenn og regjering. I hvert fall savnet man forståelsen av veterinærvidenskapens betydning for landbruket og for samfundet.

Den vordende høiskoles beliggenhet drøftes. — Regjeringen fremsetter forslag om innkjøp av en tomt på Frogner (1899).

I 1898 blev foretatt det næste fremstøt i saken. Dette år blev det i Stortinget innvalgt en dyrlæge, Meldal Johnsen, som blev plasert i landbrukskomiteen. Han blev ordfører for veterinærsakene, og i innstillingen vedkommende disse blev det av komiteen uttalt følgende, visstnok inspirert av Malm: «Den samlede komité vil uttale det håp, at tiden snart måtte være inne for statsmaktene å søke tanken om opprettelse av en norsk veterinærhøiskole bragt til virkelighet.» Komiteen anbefalte at regjeringen sørget for å sikre sig «en passende og heldig tomt i eller tett ved Kristiania for anlegg av en veterinærskole, hvis nødvendighet nu erkjennes av alle på dette område kyndige».¹

Ved sakens behandling i Stortinget 1 desember 1898 hevdet Indredepartementets chef, statsråd Thilesen, at spørsmålet hvilte i den parlamentariske kommisjons hånd, og ikke hos regjeringen. Landbrukskomiteens formann, H. K. Foosnæs, fremsatte imidlertid følgende forslag: «Regjeringen anmodes om å forberede og i tilfelle fremsette forslag om innkjøp av tomt for en veterinærhøiskole i eller ved Kristiania.» Efter nogen debatt blev forslaget enstemmig vedtatt, idet dog ordene «i eller ved Kristiania» gikk ut, da enkelte mente at en veterinærskole også kunde anlegges et annet sted.²

¹ Innst. S. 55 1898—99. — ² St. forh. 1898—99 s. 311—312 og 327—328.

Efter Indredepartementets anmodning satte Malm sig straks i bevegelse for å finne en tomt til høiskolen, og i desember 1898 foreslo han innkjøpt en del av Kristiania kommunes eiendom Frogner. Det blev av Indredepartementet rettet henvendelse til kommunen, og i møte 9 mars 1899 besluttet Kristiania bystyre, hvor veterinærdirektør Malm da var medlem, å tilby staten et nærmere bestemt areal av Frogner, 33 600 m² stort, for kr. 200 000, hvilket var formannskapets innstilling. Magistraten hadde foreslått kr. 100 000, men dette forslag falt i bystyret med 42 mot 41 stemmer.

Omtrent samtidig nedsatte Indredepartementet en komité, som skulde ta under drøftelse spørsmålet om veterinærskolens beliggenhet. Dette spørsmål hadde nemlig særlig interesse i forbindelse med en bestemmelse i loven om Norges Landbrukshøiskole, om at skolens første klasse skulde kunne anvendes som forberedelsesskole for veterinærelevne. Komiteen bestod av veterinærdirektør Malm, formann, tidligere statsråd Thorne, odelstingspresident Konow, landbruksdirektør Smitt, professorene Torup og Poulsen, overlærer Isaachsen, statskonsulent Anzøn og dyrlæge Winsnes.

Denne komité anbefalte i mars 1899 at en veterinærhøiskole blev oprettet i den nærmeste fremtid. Denne veterinærhøiskole, mente komiteen, burde ikke legges andre steder enn i Kristiania. Som grunner herfor blev anført følgende:

«Det finnes intet sted i Norge hvor det på et lite område er samlet så mange husdyr og husdyrraser som i Kristiania og den nærmeste omegn.

Kristiania med omegn frembyr det største antall sykdomstilfelle, så vel relativt som absolutt.

Kristiania og dens omegn er det største centrum for landbruksvirksomhet i Norge.

En veterinærhøiskole, anlagt i Kristiania, vil kunne påregne en vesentlig inntekt til sin årlige drift, dels gjennom sine sykestaller for hester og hunder, dels gjennom den ambulatoriske klinikk, ved beslagsmien og ved anlegg av apotek.

Der vil kunne sløifes lærere og undervisningsrum med tilhørende utstyr ved undervisningen i de nødvendige naturfag, kjemi, fysikk, zoologi og botanikk, idet denne undervisning vil kunne gis utenfor høiskolen. Der vil inntil videre kunne spares laboratorier og egne lærere i to så viktige spesialfag som fysiologi og

Trappeopgang i hovedbygningen

farmakologi, idet disse fag vil kunne doseres av Universitetets medisinske lærere.

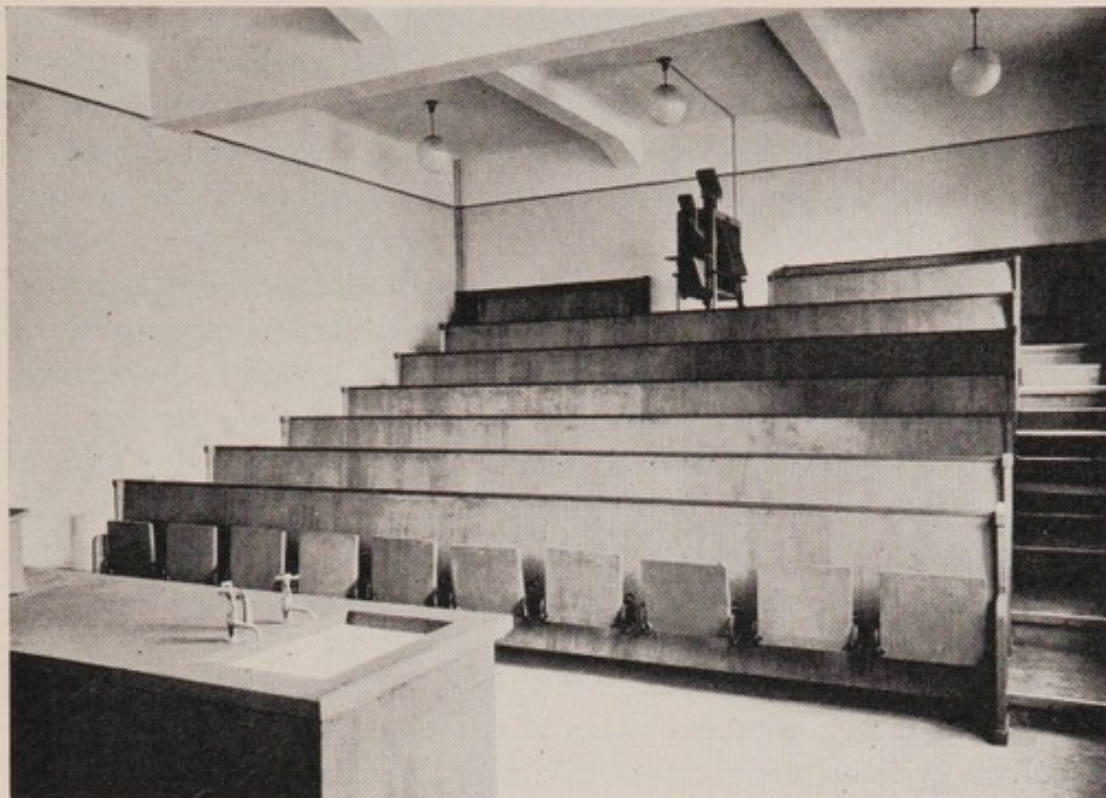
Kristiania har den største innførsel av levende dyr fra utlandet.

Ved anlegg av centralslakteri med kvegtorv og karantenefjøs vil det bli fortrinlig adgang til veiledning i kjøttkontroll og importundersøkelser.

Veterinærspørsmål i forbindelse med politiets og sundhetsvesenets virksomhet finnes i overveiende større utstrekning i Kristiania enn i andre av Norges byer.

Kristiania frembyr likeoverfor landet i sin helhet den mest utstrakte adgang hvad kommunikasjoner angår, for innsendelse til høiskolen av patienter og undersøkelsesmateriale.»

Komiteen anbefalte den foran nevnte tomt av Frogner innkjøpt for kr. 200 000, hvilken pris den fant rimelig. Videre anbefalte den at den nødvendige naturvidenskapelige undervisning i zoologi, botanikk, fysikk og kjemi skulde foregå ved Universitetet og ikke ved landbrukshøiskolen. Komiteen fant nemlig at den anordnede optagelsesprøve ved høiskolen ikke var tilfredsstillende og at den derværende undervisning ikke vilde fyldestgjøre vete-

Auditorium

rinærhøiskolens behov. Thorne, Smitt, Torup, Isaachsen og Winsnes anbefalte eksamen artium som optagelsesbetingelse ved veterinærhøiskolen, mens formannen, Konow og Poulsson på det tidspunkt ikke fant grunn til å ta standpunkt til spørsmålet. Statskonsulent Anzjøn mente det var nok at det blev krevd middel-skoleeksamen med tilleggsprøve i latin.

Den 30 september 1899 fremsatte regjeringen proposisjon om innkjøp av tomten på Frogner.

Innstillingen gikk ut på følgende:

Ekstraordinært til innkjøp av et areal av den Kristiania kommune tilhørende eiendom «Frogner» stort ca. 33 600 m², beliggende mellom Kirkeveien, Middeltunsgate og de regulerte Harald Hårfagers og Munters gater, hvilket areal blir å benytte til anlegg av en veterinærhøiskole . . . kr. 200 500.

I proposisjonen var inntatt en lengere redegjørelse fra veterinærdirektøren om veterinærvidenskapens stilling, de tidligere bestrøbelser for å få en veterinærskole, en oversikt over høiskoler i utlandet og over uteksaminerte norske dyrlæger og veterinærstuderende. Veterinærdirektøren anførte til slutt at det ikke med føie kunde fremføres en eneste institusjon, som med hensyn til alder

eller almene interesser for tiden hadde sterkere krav på å få bevilgning av statskassen til sin realisasjon enn en norsk veterinærhøiskole. Denne sak hadde tidligere måttet vike fordi det trengtes bevilgninger til slottet, Rikshospitalet og universitetsbygningene. Disse behov og mange andre var nå for lang tid siden dekket, iallfall foreløbig.

Men man måtte ikke tro at man kunde utdanne dyrlæger ved å bygge en slags almueskole for kvaksalvere. Eksperimenter i den retning vilde være bortkastede penger, og vilde heller ikke stemme med statens verdighet. Det måtte stilles de samme krav til teoretisk og praktisk utdannelse for en dyrlæge som for en læge eller for en annen på høiskolegrunnlag utdannet fagmann. En undervisning, som skulde bygges på den best mulige skoleutdannelse og derefter følgende spesielle naturvidenskapelige grunnlag, måtte være en høiskoleundervisning og gis navn efter sitt vesen.

En høiskole måtte kunne råde over de læremidler og lokaler, som krevdes til undervisningens almindelige behov og til fremme av slike undersøkelser og forsøk, som naturlig knyttet sig til fagene. Det vilde kreves følgende lokaler:

Hovedbygning med forelesningsrum, museumsrum, bibliotek, lesesal og lærerrum.

Administrasjonsbygning, med kontor og bolig for direktøren.

Portnerbygning forbundet med rum for den ambulatoriske klinikk, vaktstue for de fungerende kandidater og soverum for disse.

Anatomibygning med disseksjonssal og forelesningssal.

Smie.

Sykestall for hester, kveg og småfe.

Hundeklinikk.

Avsondringsstall for smittsomme sykdommer.

Operasjonslokale (forbundet med sykestallen).

Laboratoriebygning og *obduksjonslokale.*

Redskapsbygning og *stall* for skolens egne hester.

Ridehus.

Åpen plass til bevegelse og undersøkelse av dyrene i det fri.

Dertil kom det animale vaksineinstitutt som av leilighetsgrunner burde knyttes sammen med veterinærhøiskolen og av økonomiske og praktiske hensyn et apotek.

Utgiftene til en slik høiskole blev kalkulert til ca. kr. 600 000.

Arkitekt Lilloe hadde efter anmodning fra veterinærdirektøren utarbeidet en situasjonsskisse, hvor bygningene var inntegnet.

Under forutsetning av at den nødvendige fordannelse og undervisning i fysiologi kunde foregå ved Universitetet, blev det regnet med følgende lærerpersonale: 1 direktør, 4 eller 5 faste lærere, 4 assistenter, foruten apoteker og den nødvendige betjening. Hvis skolens driftsutgifter vilde beløpe sig til kr. 50 000 pr. år og inntekten av apoteket, smien og stallene til ca. kr. 30 000, vilde de egentlige driftsutgifter kunne anslåes til ca. kr. 20 000.

Departementet henviste til veterinærdirektørens uttalelser, som også de øvrige av statsrådets medlemmer tiltrådte.

DEN PARLAMENTARISKE LANDBRUKSKOM- MISSJONS FORSLAG TIL SKOLEORDNING, AVGITT DESEMBER 1899

I sin innstilling av 13 februar 1897 forbeholdt den parlamentariske landbrukskommisjon sig senere å fremsette nærmere forslag om skolens anlegg, undervisningens ordning m. v. Kommisjonen begynte med dette arbeid i mai 1899. Veterinærdirektør Malm blev herunder benyttet som sakkyndig. Efter kommisjonens anmodning foretok han i juni og juli 1899 sammen med arkitekt Lilloe en reise til utlandet for å gjøre sig bekjent med innretningen av veterinærhøiskoler i Danmark, Tyskland, Sveits, Østerrike og Ungarn. Også kommisjonens formann og sekretær foretok en reise til København, Stuttgart og Bern. Under den siste tid av kommisjonens arbeid deltok Okkenhaug istedenfor Klock, som hadde fått forfall.

Innstillingen er et omfangsrikt dokument på ialt 88 trykte sider. Den er inndelt i to avsnitt. Første avsnitt inneholder en oversikt over de bestrebelser som var gjort i eldre tider for å få opprettet en norsk veterinærskole, og de grunner som talte for opprettelsen av en slik skole. Annet avsnitt inneholder forslag om optagelsesbetingelser, undervisning, eksamen, bygningsbeskrivelse m. v. Da forslaget senere blev gjenstand for en heftig diskusjon, vil det ha sin interesse her å ta med et utdrag av innstillingens annet avsnitt.

Elevenes fordannelse.

Efter å ha påvist at det ved de fleste av Europas veterinærhøiskoler krevdes eksamen artium eller tilsvarende eksamen som betingelse for optagelse, kom kommisjonen til det resultat at et slikt krav til fordannelse ikke vilde passe for vårt land. «Dersom veterinærstudiet skulde bygges på eksamen artium, vilde man få en dyrlægestand, som efter sin utdanning og sine interesser stod landbefolkningens gjerning, vilkår og tenkesett fjernt, og det torde

Samlingssal (anatomi)

visstnok også være et spørsmål, om man kunde påregne en jevn og stadig tilgang til dette studium fra den evnerikeste og dyktigste ungdom.» Kommisjonen erkjente riktignok fordelene i at landets dyrlæger var i besiddelse av den best mulige almen dannelse, men fant at det måtte være et hovedhensyn å bygge undervisningen på det best mulige *praktiske* grunnlag og at dette mål best vilde nåes ved å innrette veterinærhøiskolen på fortrinsvis å oppta unge menn med landbruksutdannelse.

Den forberedende undervisning – fellesklasse ved Norges Landbrukshøiskole.

Den gamle lov om Norges Landbrukshøiskole inneholdt i § 30 følgende bestemmelse:

«For så vidt der måtte bli opprettet en veterinærskole, kan landbrukshøiskolens første klasse anvendes som forberedelsesskole for denne med de forandringer, som måtte ansees nødvendige.»

Av økonomiske hensyn uttalte kommisjonen sig for at den forberedende undervisning — zoologi, botanikk, kjemi, fysikk, husdyrlære og geologi med jordbunnsfag — i henhold til denne

bestemmelse skulde henlegges til landbrukshøiskolen, som en fellesundervisning.

Som optagelsesbetingelser ved landbrukshøiskolen for de som senere vilde gjennomgå veterinærhøiskolen, foreslo kommisjonen først de almindelige betingelser for optagelse ved landbrukshøiskolen, nemlig: Fylte 19 år, gode kunnskaper i morsmål, matematikk, historie og geografi, gjennomgåelse av kursen ved en lavere landbruksskole. Dernæst som spesielt krav kunnskaper i tysk svarende til hvad det krevdes til middelskoleeksamen. Dog skulde elever uten kunnskaper i tysk også kunne optas, men disse skulde «ha anledning til under sin studietid ved høiskolen å erholde undervisning i nevnte språk».

Veterinærhøiskolens fagkrets.

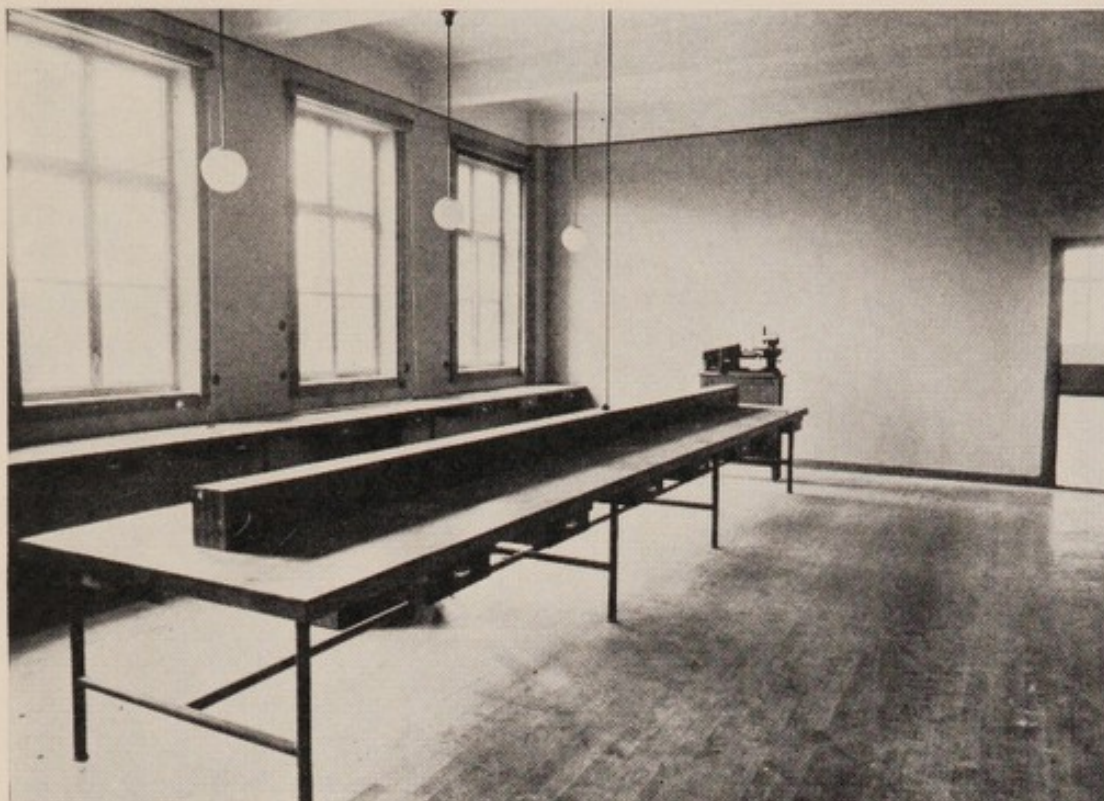
Det blev foreslått undervisning i følgende fag, fordelt på 3 avdelinger:

Anatomi.	Almindelig og spesiell kirurgi.
Fysiologi.	Kirurgisk klinikk.
Beslaglære.	Operasjonslære.
Generell patologi og terapi.	Fødselshjelp.
Farmakognosi og farmasi.	Hygiene og bakteriologi.
Farmakologi.	Veterinær rettslære.
Patologisk anatomi.	Kjøttkontroll.
Spesiell patologi og terapi.	Ambulatorisk klinikk.
Medisinsk klinikk.	

Kommisjonen uttalte om denne fagkrets at den omfattet hvad som måtte ansees nødvendig for en vel utdannet dyrlæge. Den svarte i alt vesentlig til, hvad det på den tid krevdes ved høiskolene i Europa.

Kommisjonen anså det også nødvendig at elevene fikk nogen kunnskap i latin. Man fant dog ikke grunn til å gjøre latinundervisningen til et fast fag ved skolen, men anså det tilstrekkelig at «elevene på egen hånd erhverver sig den fornødne latinkunnskap under det første års opphold ved skolen». Skolen skulde så anordne en prøve i faget.

Det blev regnet med en undervisningstid på 3 år, slik at den samlede studietid skulde bli 4 år. Kommisjonen mente at undervisningen i sin helhet burde gjøres tvungen, ikke bare deltagel-

Mindre mikroskopsal

sen i de forskjellige kurser. Til begrunnelse herfor blev anført at friheten til, efter ønske å delta eller ikke delta i undervisningen, i almindelighet hadde store betenkeligheter. «De fleste av veterinærskolens elever vil ved sin inntredelse på skolen for første gang på egen hånd ta ophold i en større by, hvor uvante forhold og mange fristelser kan dra dem bort fra undervisningen, om de ikke har et bånd på sig til å være til stede.»

Undervisningen for de veterinærstuderende i fysiologi og farmakologi, var det meningen, skulde henlegges til Universitetet, mens de øvrige fag skulde foreleses ved høiskolen.

Lærere.

Som faste lærere ved høiskolen blev foreslått følgende:

- 1 lærer i anatomi,
- 1 lærer i patologisk anatomi,
- 1 lærer i spesiell patologi og terapi og medisinsk klinikk,
- 1 lærer i kirurgi og kirurgisk klinikk, operasjonslære,
- 1 lærer i ambulatorisk klinikk og fødselshjelp,
- 1 lærer i hygiene og bakteriologi.

Disse lærere, mente kommisjonen, burde utnevnes som embedsmenn og benevnes professorer. Dessuten blev det foreslått 6 assistenter, 1 lærer i hovbeslag, 1 inspektør og kasserer, 1 bokholder, 1 apoteker, 1 vaktmester, 3 laboranter og 3 stallgutter.

Høiskolens budgett.

Til lønninger blev det kalkulert kr. 54 200 og til utgifter for øvrig kr. 51 800, altså et samlet utgiftsbudgett på kr. 106 000. Inntektene blev kalkulert til kr. 48 000, slik at det årlige statstilskudd skulde bli kr. 58 000.

Det blev foreslått at skolens plan skulde fastsettes ved stortingsvedtak, ikke ved lov, da en slik ordning vilde gjøre det lettere å foreta de forandringer som efter hvert måtte vise sig nødvendige.

Som bilag til kommisjonens innstilling fulgte en oversikt over undervisningens ordning ved forskjellige utenlandske veterinærskoler samt en bygningsbeskrivelse utarbeidet av arkitekt Lilloe. Av denne fremgår det at den samlede anleggssum blev anslått til kr. 690 000 fordelt således på de forskjellige bygninger:

1. En bygning for den almindelige anatomi, patologisk anatomi og det hygieniske institutt	kr. 212 000
2. Et obduksjonshus	» 14 200
3. Administrasjonsbygning, bibliotek og direktørbolig »	113 000
4. Stallbygning for den kirurgiske avdeling	» 83 300
5. Stall for innvortes syke hester, kjøer, får og svin »	50 000
6. 4 gjødselkummer utenfor stallene	» 3 400
7. Hundeklinikk, smie og skolens egen stall	» 68 500
8. Ambulatorisk klinikk	» 17 700
9. Apotek og inspektørbolig	» 90 300
10. Portnerhus, vaktrum og bolig for assistentene....	» 32 300
	<hr/>
	kr. 684 700
Innhegning av tomten	» 5 300
	<hr/>
	kr. 690 000

Kommisjonen mente at man burde se å tilgodegjøre sig den betydelige kapital, som lå i veterinærtomten, og foreslo den solgt. Selv om ikke prisene var så høie, som de hadde vært en tid tilbake,

Rektorum

fant kommisjonen at tomten burde selges, da det var grunn til å tro at den årlige renteavkastning av salgssummen vilde adskillig overstige den årlige verdiforøkelse som tomten blev gjenstand for ved å forbli usolgt.

Kommisjonen innstilte til Stortinget å fatte følgende beslutning:

I.

Det opprettes en veterinærhøiskole i Kristiania overensstemmende med den av den parlamentariske landbrukskommisjon i nærværende innstilling fremlagte plan.

II.

Til planering av tomten og påbegynnelse av høiskolens bygninger vesentlig i overensstemmelse med det fremlagte utkast bevilges for budgettåret 1 april 1900—31 mars 1901 kr. 120 000.

III.

Regjeringen bemyndiges til å selge den staten tilhørende tomt matr. nr. 34 Rådhusgaten (den såkalte veterinærtomt) på de for

staten gunstigste vilkår. Det ved salget innvunne beløp blir å anvende til dekning av utgifter ved opprettelsen av veterinærhøiskolen.

Kommisjonens forslag møtte imidlertid sterk motstand, og foranlediget utover vinteren 1900 en livlig pressediskusjon. Den norske dyrlægeforening nedsatte på årsmøtet den 10 februar 1900 en komité, som fikk i oppdrag å rette en henstilling til Stortinget i sakens anledning. Denne komité, som bestod av dyrlægene Adolf Jacobsen, A. Lo, K. Winsnes, M. Brustad, S. Tillier og B. A. Hjelde, avgav i februar 1900 en henstilling til Stortinget, hvor det bl. a. blev anført:

Kravene til fordannelsen måtte skjerpes, det måtte ikke stilles mindre fordringer for optagelsen ved den vordende norske enn ved andre européiske høiskoler. De lavere landbruksskoler danner ikke det rette grunnlag for studiet av veterinærfaget. Dette var fagskoler til utdanning av praktiske landmenn, og undervisningen omfattet fag som lå helt utenfor rammen av hvad der i det praktiske liv krevdes av en dyrlæge. Det var videre en mangel at disse skoler ikke gav undervisning i sprog, og de almindelige fag var for få og gav altfor ufullstendige kunnskaper til at man kunde bygge et større fagstudium på disse. Det eneste fag, som hadde reell betydning for en dyrlæge, var husdyrbruket, men det vilde være å tilsidesette veterinærstudiets hovedfag, om man for husdyrbrukets skyld skulde ofre 1½ til 2 års forstudium.

Komiteen mente at kommisjonen, særlig hvad angikk spørsmålet om elevenes fordannelse og husdyrbruk, hadde handlet ut fra et for ensidig landbruksstandpunkt, idet den mest syntes å ha tatt sikte på å utdanne dyrlægekyndige landmenn. Den veterinærmedisinske utdanning var derved skutt for meget i bakgrunnen. Dette var kanskje en følge av at kommisjonen ikke hadde rådført sig med nogen praktisk dyrlæge.

Hvad undervisningen i fellesklassen angikk, mente komiteen, at denne omfattet så mange viktige og krevende fag, at de kunnskaper elevene i løpet av ett år vilde opnå, måtte bli høist mangelfulle, særlig på grunn av elevenes ufullstendige forkunnskaper. Komiteen sluttet med å foreslå følgende optagelsesbetingelser:

Enten *eksamen artium* med gjennomgåelse av *landbrukshøiskolens fellesklasse*

eller *middelskoleeksamen* med avgangseksamen fra *landbrukshøiskolens landbruksavdeling*.

Korridor

Fordringene efter sistnevnte alternativ vilde gi det rette grunnlag for dyrlæger, som ønsket å gjøre husdyrbruket til spesialfag. Dette fag, mente for øvrig komiteen, burde henlegges til veterinærhøiskolen, idet forutsetningen for forståelsen av faget først var til stede efterat eleven hadde erhvervet sig kunnskap i anatomi og fysiologi.

De norske veterinærstuderende i København reiste sig også til protest, idet «Norsk Veterinærforening» 14 februar 1900 sendte ut et innlegg på 16 trykte sider, hvor kommisjonens forslag på det kraftigste blev imøtegått. Foreningen uttalte til slutt håpet om at det norske Storting ikke vilde gi sitt bifall til «et sådant forslag».

Ellers blev det mot planen fremført de forskjelligste argumenter, dels at den var for kostbar, dels at høiskolen burde ligge på et annet sted (Hamar, Gjøvik, Stavanger, Fredrikstad og Ås var således på tale), mens andre igjen fremholdt at det var billigere og bedre å bruke veterinærhøiskolen i København.

Når man ser på den mottagelse kommisjonens forslag fikk, og det dessuten tas hensyn til at man nå var inne i en økonomisk nedgangsperiode, så var det høist forklarlig at landbrukskomiteen i sin innstilling intet førte op til innkjøp av tomt på Frogner. Hvad forslaget fra den parlamentariske landbrukskommisjon angikk, mente komiteen at det burde behandles av Landbruksdepartementet, og foreslo det derfor oversendt til regjeringen. Den 31 mars 1900 blev komiteens innstilling vedtatt av Stortinget. Veterinærdirektør Malm uttalte i den anledning følgende bitre ord: «Uten et eneste undskyldningsord for denne forandrede stilling, ja endog uten nogen medfølgende gravtale, nedbalsamertes veterinærhøiskolen for tredje gang.»

Malm gav sig imidlertid ikke. Ved utgangen av stortingssesjonen 1901—1902 utløp fristen for antagelsen av tilbudet om tomt på Frogner. Han henstilte derfor til Landbruksdepartementet at det i budgettforelegget for terminen 1901—1902 blev fremsatt forslag om bevilgning av kr. 200 000 til innkjøp av denne tomt og kr. 50 000 til påbegynnelse av bygningsarbeider. Subsidiært foreslo han kr. 200 000 til innkjøp av tomt, idet han da forutsatte at byggearbeidet blev utsatt inntil den økonomiske evne tillot realisasjon av planen, eller inntil salget av den gamle veterinærtomt muliggjorde opførelse av bygningene. Departementet kunde av bugettmessige grunner ikke gå med på forslaget og dermed var Frognerprosjektets historie ute.

VETERINÆRTOMTEN

I 1901 blev det igjen fremsatt forslag om salg av veterinærtomten.¹ Av Landbruksdepartementets foredrag fremgår det at hverken Forsvarsdepartementet eller Arbeidsdepartementet nå hadde noget å bemerke til at tomten blev solgt. Landbruksdepartementet anførte for øvrig at det anså tomtens verdi for å være meget betydelig, men det aktet ikke å fremme salget, med mindre det under betryggende sikkerhet opnåddes en salgssum som svarte til tomtens verdi. Blev tomten liggende ubenyttet, vilde imidlertid rentetapet bli så stort at det ikke vilde opveies av et gunstigere salg ved senere anledning.

Innstillingen gikk ut på følgende:

1. Landbruksdepartementet bemyndiges til å selge den staten tilhørende tomt nr. 34 ved Rådhusgaten i Kristiania (den såkalte veterinærtomt) på de for statskassen gunstigste vilkår.
2. Det ved salget av veterinærtomten innkomne beløp blir å avsette til et rentebærende fond til disposisjon ved anlegg av en veterinærhøiskole.

Landbrukskomiteen sluttet sig enstemmig til regjeringens forslag,² idet den uttalte sin tilfredshet over at Landbruksdepartementet hadde gjenoptatt saken.

Under sakens behandling i Stortinget (1 mai 1901) endret komiteen innstillingens post 2, idet den tilføiet «efter Stortingets nærmere bestemmelse», slik at denne post kom til å lyde:

«Det ved salget av veterinærtomten innkomne beløp blir å avsette til et rentebærende fond til disposisjon ved anlegg av en veterinærhøiskole efter Stortingets nærmere bestemmelse.»

Komiteens endrede innstilling blev vedtatt av Stortinget med 63 mot 42 stemmer. De 42 stemte for et forslag fra Bratlie om

¹ St. prp. nr. 57 1900—1901. — ² Innst. S. nr. 144 for 1901.

at salgssummen skulde avsettes til et rentebærende fond efter Stortingets nærmere bestemmelse.¹

Det areal som ved kongelig resolusjon av 27 juli 1826 blev overlatt veterinærvesenet til eiendom, utgjorde som foran nevnt, ca. 17 mål. Dertil kom ca. 11 mål som blev overlatt til bruk som «gresseplass», slik at det til den påtenkte veterinærskole i alt disponertes ca. 28 mål. Denne tomt gjennomgikk i årenes løp en for veterinærvesenet sørgelig utvikling, idet den på den tid, beslutningen om salg blev fattet, var redusert til bare 4½ mål, som var en del av det stykke, som i 1826 blev innkjøpt fra Kristiania kommune. Denne del av tomten var i tidens løp blitt redusert således:

1. I 1862 til regulering av Rådhusgaten blev det fraskilt 2 098 kvadratalen.
2. I 1868 ved opgangsforretning foranstaltet av det militære blev tomten utestengt fra Piperviksbukten. Det fraskilte areal ukjent.
3. I 1880 ved makeskifte med kommunen i anledning regulering av Rådhusgaten blev fraskilt 445 kvadratalen.

Den resterende del av den en gang så store tomt var allerede i 1843 tilfalt militæretaten. Ved kongelig resolusjon av 9 januar 1843 blev nemlig de kongelige resolusjoner av 3 juni 1815 og 2 juni 1817, angående salg av tomter fra festningens areal, ophevet. I henhold hertil fant Armédepartementet ut at de deler av veterinærvesenets tomt, som i 1826 var avgitt fra festningens område, nå falt tilbake til festningen. Kirkedepartementet, som veterinærvesenet den gang sorterte under, gjorde intet for å stå imot angrepet fra militæretaten, den eneste som fremkom med protester var professor Boeck. Men reklamasjoner hjalp ikke, og militærvesenet begynte uten videre å disponere arealet, som var tapt for veterinærvesenet for all fremtid.

I 1860 rettet Armédepartementet henvendelse til Indredepartementet om at også den del av tomten, som var innkjøpt av kommunen, måtte bli overlatt militærvesenet. Indredepartementet gikk med på å overlate 1 912 m² av tomten til midlertidig bruk, mot at de på arealet hvilende avgifter blev betalt og mot at de militære forpliktet sig til å fratre jordstykket så snart veterinærvesenet måtte få bruk for det.

¹ St. forh. 1901 s. 2027—2036.

Veterinærtomtens historie er dog ikke slutt i og med at Stortinget i 1901 besluttet at tomten skulde selges. Det skulde enda gå 15 år før salg fant sted. I 1913 skrev veterinærdirektør Malm at tomten fremdeles disponertes av byen og militærvesenet, og erfaringen hadde vist at det voldt mange, kanskje endog uovervinnelige vanskeligheter for å få fjernet «disse vesener» fra tomten. «Ennu har iallfall ingen chef for Landbruksdepartementet vært så meget sterkere enn sin kollega i Forsvarsdepartementet, at tomten er blitt frigjort,» fortsatte han.

I 1907 blev det fra militærvesenets side rettet et nytt angrep på tomten. Militærkomiteen fremkom nemlig da med forslag om anlegg av en kaserne på den del av festningens område som grenset til veterinærtomten.¹ Forslaget forutsatte at en del av veterinærtomten tilfalt militæretaten og at denne tomt i det hele forblev ubebygget.

Et vedtak om å forby bebyggelse av tomten vilde gjort den helt verdiløs. Heldigvis var veterinærdirektør Malm på Stortinget dette år, og sammen med Gunnar Knudsen, Konow og Schanche reiste han en sterk motstand mot forslaget. I kampens hete karakteriserte Malm militærvesenet og Kristiania kommune som to haier, som sloss om den godbit veterinærtomten i virkeligheten var. Man skjønner da «hvorledes det er gått med det stakkels veterinærvesen og hvad der til slutt er blitt igjen». Det endte med at det enstemmig blev vedtatt et utsettelsesforslag, som i virkeligheten betydde forslagets begravelse.²

Den 13 november 1916 blev veterinærtomten solgt til skipsreder Christoffer Hannevig for 1 million kroner. Dette salg fikk en avgjørende betydning for fremme av høiskolesaken.

Veterinærinstituttet.

Efterat Frognerprosjektet var skrinlagt fikk skoleplanene hvile i fred noen år. Det skjedde intet av interesse før militærkomiteen i 1907 fremsatte det tidligere refererte forslag om opførelse av en kaserne i forbindelse med veterinærtomten. I de nærmest følgende år er det arbeidet for et seruminstitut og opførelsen av dette som påkaller vår oppmerksomhet. Det skulde nemlig vise sig at opprettelsen av et seruminstitut også fikk betydning for

¹ Innst. S. X, tillegg 5 og 8 1906—07. — ² St. forh. 1907, 20 juli, s. 4351—4360.

Festsal

realisasjonen av høiskoleplanene. Det vil derfor være av interesse å redegjøre nærmere for instituttets tilblivelse.

I tiden omkring århundreskiftet var man omkring i Europa begynt å anlegge seruminstitutter, og serumbehandlingen spilte etterhvert en større og større rolle, også her i landet. For å gjøre landet selvhjulpent når det gjaldt sera til bruk i veterinærmedisinen, begynte veterinærdirektør Malm å arbeide for en utvidelse av det i 1891 startede veterinærlaboratorium. På budgettet for 1908—1909 foreslo han således opført kr. 10 750 til innredning av en serumavdeling her. Departementet fant av budgettmessige grunner ikke å kunne opføre noget til dette øiemed. Stortingets landbrukskomité var imidlertid enig med veterinærdirektøren i at en serumavdeling burde opprettes, og henstillet til departementet å finne plass på følgende års budgett for en bevilgning hertil.¹ Under budgettets behandling i Stortinget uttalte landbrukskomiteens næstformann, Holtsmark, sin sterke sympati for en bevilgning som av veterinærdirektøren foreslått, idet han mente at et seruminstitutt vilde være av den største betydning for veterinærene. Hvis det blev spørsmål om å utvide laboratoriet ved op-

¹ Innst. S. nr. 92. 1908.

Anatomisk laboratorium

førelsen av et nybygg — som han mente måtte komme om ikke så lenge — burde begynnelsen gjøres på et sted hvor det senere kunde være anledning til å reise den vordende veterinærskole.¹

I 1909 blev det i budgettforelegget ført op ekstraordinært kr. 5 000 til forberedelse av et veterinært seruminstitut. I proposisjonen redegjorde veterinærdirektøren nærmere for de grunner som tilsa bygningen av et eget seruminstitut. Som tomt for bygningen foreslo han innkjøpt et areal av Universitetets eiendom Tøien. Her mente han at det samtidig vilde kunne reserveres plass for den vordende veterinærskole, idet han anså det sannsynlig at landbrukets behov vilde fremtvinge anlegg av en slik innen en ikke altfor fjern fremtid.

Landbruksdepartementet var enig med veterinærdirektøren, men fant det naturlig at omhandlede areal på Tøien, som stats eiendom, blev overlatt veterinærvesenet uten vederlag og rettet en henstilling til Kirkedepartementet om dette. Kirkedepartementet fant imidlertid at det efter de gjeldende regler ikke var adgang til å avstå nogen del av Tøieneiendommen uten vederlag, og planen om å bygge her blev opgitt.

¹ St. forh. 1908 s. 1237.

I møte 2 april 1909 bevilget Stortinget enstemmig de foreslåtte kr. 5 000.¹ Under sakens behandling uttalte Landbruksdepartementets chef, Foosnæs, at når forutsetningen om gratis tomt på Tøien ikke hadde vist sig å holde stikk, så måtte departementet stå fritt med hensyn til valg av tomt. Dette blev bekreftet av landbrukskomiteens ordfører, Hestnæs, som samtidig uttalte at tiden nå måtte være inne til salg av veterinærtomten, slik at man ikke risikerte at arbeidet på seruminstitutttet blev hindret på grunn av manglende midler.

Ved kongelig resolusjon av 14 juli 1909 blev det overdratt til veterinærdirektør Malm og arkitekt Greve å fremkomme med forslag om opførelse av et veterinært seruminstitut i forbindelse med et vaksineinstitut,² idet de først skulde foreta en studietur til utlandet. I oktober 1909 besøkte de institutter i Danmark, Tyskland og Sveits. I budgettforelegget for 1910—1911 redegjør så veterinærdirektøren nærmere for saken og foreslår opført kr. 50 000 til innkjøp av tomt og til forberedende arbeider. Departementet opførte av budgettmessige grunner bare kr. 25 000.

Imidlertid blev arbeidet for å sikre instituttet en gunstig tomt fortsatt, og flere alternativer blev undersøkt. Til slutt festet Landbruksdepartementet sig ved en tomt på hjørnet av Ullevålsveien og General Birchs gate. Den sydlige del av denne tomt, ca. 1 800 m², tilhørte eiendommen Valle. Den nordre del, ca. 2 600 m², var en parsell av statens eiendom Lindern, Ullevålsveien 72, som blev benyttet av Kristiania offentlige skole for døve.

Eierne av Valle forlangte kr. 8 pr. m² under forutsetning av at det blev erhvervet grunn til General Birchs gates midtlinje. Hvad eiendommen Lindern angikk, var Kirkedepartementet villig til å avstå et passende areal på følgende betingelser:

1. For tomten betales efter takst av uvillige menn.
2. Det eventuelle institutts bygninger blir ikke å opføre høiere enn 2½ etasje.
3. Den til døveskolen førende allé fra Ullevålsveien må ikke på nogen måte beskadiges.
4. Tegninger for det eventuelle institutts bygninger blir å forelegge Kirkedepartementet til godkjennelse, for så vidt angår bygningens stil.

¹ St. forh. 1909 s. 999. — ² På denne tid var det spørsmål om å utvide vaksineinstitutttet og veterinærdirektør Malm hadde foreslått at dette blev knyttet til det vordende seruminstitut.

Mønstringshall i Kirurgisk klinikk

Den 16 juni 1910 blev det holdt takst over parsellen, hvis verdi blev ansatt til kr. 7 pr. m².

Den 19 juli 1910 bevilget Stortinget de foreslåtte kr. 25 000 til et seruminstitut og samtykket i at det av statens eiendom Ullevålsveien nr. 72, Lindern, blev erhvervet ca. 2 600 m² til tomt for dette.¹ Nå var saken kommet i god gjenge, og neste år bevilget Stortinget kr. 70 000 til gateoparbeidelser, byggearbeider m. v.² I særskilt proposisjon³ blev det så fremsatt forslag om at det på matr. nr. 68 i Ullevålsveien blev opført et veterinært seruminstitut og laboratorium i henhold til arkitekt Bredo Greves plan. Spørsmålet om opførelse av et nytt vaksineinstitut blev av forskjellige grunner utsatt, og det blev ikke mere tale om å forbinde dette med det veterinære seruminstitut.

Den 17 august 1911 vedtok Stortinget enstemmig det fremsatte forslag, og den 8 oktober 1912 blev arbeidet påbegynt. For å forberede driften blev dyrlæge Halfdan Holth allerede fra 1 oktober 1912 ansatt ved instituttet. Den 19 november 1914 var

¹ Innst. S. nr. 205, 1910, St. forh. 1910 s. 2783. — ² Innst. S. nr. 54, 1911, St. forh. 1911 s. 70—71. — ³ St. prp. nr. 115, 1911.

Veterinærinstituttet — som det efter veterinærdirektør Malms forslag blev kalt — så vidt ferdig at en del av lokalene kunde tas i bruk. Den 5 februar 1915 blev instituttet besiktiget av landbrukskomiteen. Ved denne anledning uttalte stortingsmann Hestnæs, at han håpet instituttet var begynnelsen til en egen veterinærhøiskole. Denne sak, mente han, måtte lettere kunne la sig realisere efterat man hadde fått en moderne institusjon til å bygge videre på. Det gikk heller ikke lang tid før høiskoleplanen blev tatt op igjen.

Høiskolen sikres tomt.

I budgettforelegget for 1915—1916 uttalte Landbruksdepartementet at opprettelsen av en veterinærhøiskole utvilsomt vilde komme på dagsordenen så snart tidsforholdene blev gunstige til løsningen av dette gamle spørsmål. Departementet anså det derfor særdeles ønskelig at det areal av Lindern, som tilhørte staten, og som blev benyttet av døveskolen, reservertes til bruk for en veterinærhøiskole. Både arealets størrelse og tomtens beliggenhet blev funnet særdeles egnet til dette bruk.

Landbrukskomiteen erklærte sig enig i departementets betraktninger. I forbindelse hermed uttalte komiteen at den fant det påkrevd at Stortingets tidligere vedtak om salg av veterinærtomten snarest mulig burde søkes iverksatt. Ved salg av tomten måtte det kunne innvinnes et beløp, tilstrekkelig til utløsning av døveskolen og til realisasjon av planen om en norsk veterinærhøiskole. Komiteen mente at det gamle krav om en veterinærhøiskole nå burde tas op til løsning.¹

Under veterinærbudgettets behandling i Stortinget² uttalte både landbruksministeren, statsminister Gunnar Knudsen, og landbrukskomiteens formann og ordfører, henholdsvis Hagerup og Hestnæs, at tiden nå måtte være inne til opprettelse av egen veterinærhøiskole. Hestnæs henstilte til departementet «at det setter fortgang på og søker realisert disse to formål — salg av den gamle veterinærtomt og erhvervelse av den grunn av Lindern som ligger inn til Veterinærinstituttet, og som er særlig egnet for bebyggelse til en veterinærhøiskole».

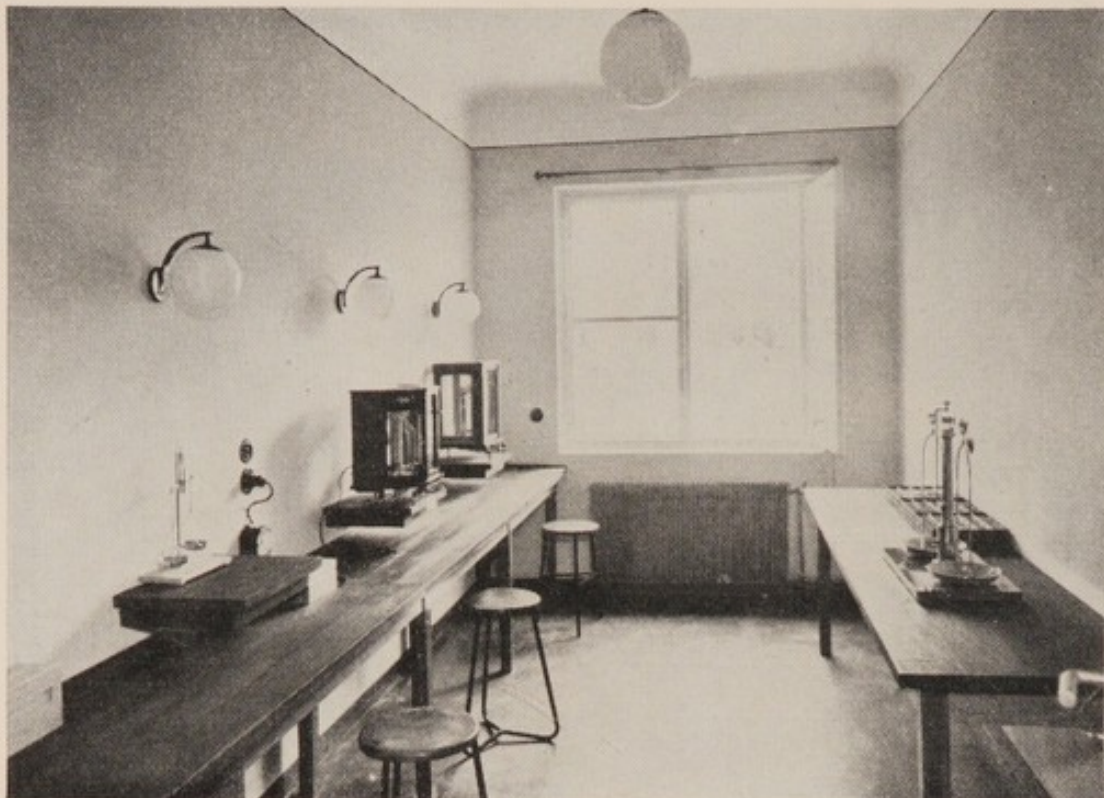
Den 7 juni 1915 skrev Landbruksdepartementet til Kirkedepartementet og forespurte om dette var villig til å avstå til tomt

¹ Innst. S. nr. 40, 1915. — ² St. forh. 27 mai 1915 s. 1575—1580.

Professorum

for en eventuell veterinærhøiskole den eiendom som Kristiania offentlige Skole for Døve da benyttet, Lindern, matr. nr. 72 og 72 b i Ullevålsveien, og på hvilke betingelser. Kirkedepartementet svarte i skrivelse av 2 juli 1915 at det anså døveskolens beliggenhet meget gunstig for dens øiemed og helst så at skolen blev beliggende hvor den var. Hvis imidlertid Landbruksdepartementet absolutt hadde bruk for eiendommen til den påtenkte veterinærhøiskole, vilde Kirkedepartementet ikke motsette sig eiendommens overdragelse til dette formål. Betingelsen var at det blev skaffet døveskolen en annen heldig beliggende og passende tomt, og at erstatningen for avståelse av eiendommen Lindern blev stor nok til at det kunde tilveiebringes tilfredsstillende lokaler på det nye sted.

Landbruksdepartementet forela saken for Veterinærdirektøren, som anbefalte at Lindern blev erhvervet så snart som mulig. Efter en del korrespondanse med Kirkedepartementet blev det besluttet at Landbruksdepartementet skulde foranledige fremsatt proposisjon for Stortinget om bevilgning av kr. 27 000 til innkjøp av en tomt av gården Lilleaker i Vestre Aker til opførelse av en ny bygning for døveskolen. Til gjengjeld herfor skulde Kirkedeparte-

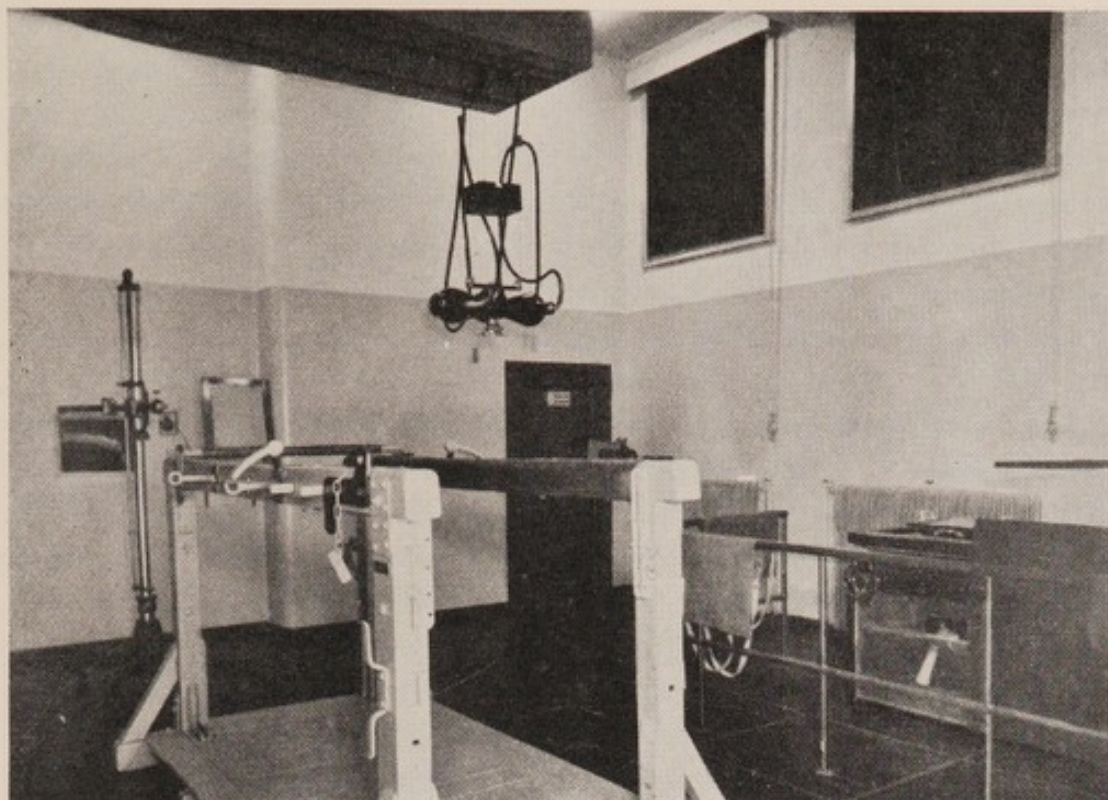
Vektrum i Fysiologisk institutt

temetet i sin tid, når Stortinget hadde fattet endelig avgjørelse om anlegg av en veterinærhøiskole, efter takst avstå til Landbruksdepartementet eiendommen Lindern til tomt for høiskolen. Allerede 6 august 1915 fremsatte Landbruksdepartementet proposisjon om en sådan bevilgning.¹ Beløpet, som ved det senere oppgjør skulde godskrives veterinærvesenet, blev bevilget av Stortinget 18 august samme år.²

Landbruksdepartementet og Kirkedepartementet var med hensyn til eiendommen Lindern blitt enige om at tomten skulde overtas efter verditakst, bygningene efter brandtakst. Høsten 1916 var man kommet så langt at taksten kunde bli holdt. Den 9 oktober blev grunnen verdsatt til kr. 8 pr. m². Da tomten utgjorde 17 666,20 m² androg innløsningssummen sig til kr. 141 329,60. Ved en under 23 november avholdt brandtakst blev bygningene verdsatt til kr. 200 000. Den samlede innløsningssum blev således kr. 341 329,60.

Til arrondering av tomten blev det av Kristiania kommune innkjøpt et areal på 260 m² efter en pris av kr. 4 pr. m², ialt

¹ St. prp. nr. 134, 1915. — ² Tillegg til innst. S. IX, 1915, St. forh. 1915, s. 2416—2417.

Røntgenavdeling

kr. 1 040. Dessuten fant man det nødvendig å sikre sig det tiliggende areal av Ullevålsveien 50 og 70, 1 093 m². Eierne forlangte imidlertid en pris av kr. 10 pr. m², og da departementet anså denne pris for høy, henstillet det til kommunen — i forbindelse med ekspropriasjonen av den nødvendige grunn til General Birchs gate — også å ekspropriere den del av Ullevålsveien, som kom til å ligge mellom gaten og eiendommen Lindern. Ved den forsøktakst som blev holdt blev imidlertid prisen satt til kr. 10 pr. m², og i henhold hertil blev det betalt kr. 10 930 for parsellen. Dessuten blev det betalt for erhvervelse av halv gategrunn til General Birchs gate kr. 8 855. Til eiendommens arrondering og til halv gategrunn gikk det således med i alt kr. 20 825.¹

Imidlertid var det sommeren 1916 nedsatt en komité² som efter å ha studert høiskoleanlegget i Stockholm, skulde fremkomme med en foreløbig plan til en norsk veterinærskole. Under sitt arbeid med dette kom komiteen til det resultat at den dispo-

¹ Jfr. St. prp. nr. 1, Hovedpost IX, kap. 4, 1917, og St. prp. nr. 25, 1917 om samtykke til innkjøp av diverse parseller til bruk for en veterinærskole m. v.

² Denne komité bestod av professor Holth, arkitekt Greve og veterinærkaptein Torgersen. Komiteens arbeid vil bli omtalt under et senere avsnitt.

nible tomt var for liten. Komiteen foreslo derfor for departementet at det blev innkjøpt noget av det tilstøtende, ennu ubebygde areal, nemlig en parsell av Ullevålsveien 80. Denne som var 7 000 m², var til salgs for kr. 60 000 + omkostninger. Da departementet fant at det muligens kunde bli bruk for et enda større areal enn det komiteen hadde foreslått innkjøpt, henstillet det til komiteen å søke å få håndgitt også de andre eiendommer av Ullevålsveien, som tilhørte samme eier, nemlig resten av matr. nr. 80, 80 b, 80 c og 80 d, samt gnr. 55 brnr. 4, Lindern i Vestre Aker. Disse eiendommer hørte sammen og lå mellom statens eiendom Lindern, Ullevålsveien, den projekteerte Thulstrupsgate og Ringgaten. I skrivelse av 12 februar 1917 meddelte komiteen at den hadde fått håndgitt samtlige disse eiendommer til samme måneds utgang for en kjøpesum av kr. 180 000 + omkostninger. Det blev så 16 samme måned fremsatt proposisjon om bevilgning av kr. 183 600 til innkjøp av eiendommene, som tilsammen hadde et flateareal av 22 365,6 m².¹

Landbrukskomiteen avgav en enstemmig innstilling², idet den foreslo kjøpesummen utredet av det beløp som var innkommet ved salg av veterinærtomten. Saken blev behandlet i Stortingets møte 10 mars 1917.³ Landbruksdepartementet, som hadde en enstemmig komitéinnstilling i ryggen, hadde imidlertid da allerede innkjøpt eiendommene, idet fristen for håndgivelsen utløp ved februar måneds utgang. Under sakens behandling blev det av Castberg, Thallaug m. fl. rettet kritikk mot det brudd på konstitusjonell praksis som var gjort ved at eiendommene blev kjøpt inn før Stortingets samtykke forelå. Alle var dog enige i at eiendommene burde innkjøpes, og komiteens innstilling gikk enstemmig igjennem.

Veterinærvesenet disponerte efter denne siste erhvervelse i alt en tomt på ca. 41 000 m², hertil kom et lite jordstykke utenfor bygrensen. De samlede utgifter til grunn beløp sig til ca. en halv million kroner.

¹ St. prp. nr. 35, 1917. — ² Innst. S. nr. 85, 1917. — ³ St. forh. 1917 s. 358-363.

DEN FORELØBIGE HØISKOLEPLAN AV 1917

Under Stortingets behandling av veterinærbudgettet i 1916 blev høiskolespørsmålet undergitt en lengere debatt.¹ Både Holtsmark, Okkenhaug, Jahren og Grivi fremholdt sterkt nødvendigheten av at høiskolen snarest blev reist, mens Rinde protesterte mot «den hurtigtogs fart man nå holder på å kjøre med i denne sak». Statsminister Gunnar Knudsen uttalte at han intet hadde imot at Stortinget puffet på i saken, og håpet at en begynnelsesbevilgning kunde bli tatt med på det følgende års budgett.

Imidlertid gikk det enda forttere enn statsministeren hadde regnet med, for knapt en måned efter blev det fremsatt proposisjon om bevilgning av kr. 10 000 til forberedende arbeid ved kommende opprettelse av en veterinærskole i Kristiania.² I proposisjonen var det tatt inn en utredning fra veterinærdirektør Malm om hvorledes planen om en høiskole burde fremmes.³ Da denne utredning vel danner det første grunnlag for den plan som senere blev fulgt, kan det være av interesse å ta den inn i sin helhet. Den lyder så:

«En veterinær høiskole i Norge må anordnes således, at den i sitt grunnlag likestilles med andre européiske veterinærhøiskoler og med våre hjemlige høiskoler, Universitetet, landbrukshøiskolen og den tekniske høiskole i videnskapelig, teknisk og administrativ henseende. Dens plan bør derfor ordnes ved lov i likhet med hvad det er tilfelle med Universitetet og landbrukshøiskolen og hvad der også er forutsatt og forberedes for den tekniske høiskole.

Veterinærhøiskolen bør derfor anordnes som en egen selvstendig institusjon med de nødvendige faglærere, som danner skolens råd under forsete av en valgt rektor. Det nuværende veterinær

¹ St. forh. 14 april 1916 s. 909—915. — ² St. prp. nr. 96, 1916. — ³ Denne utredning, som bygget på et høiskoleprosjekt i tilknytning til Veterinærinstituttet og Universitetet, hadde veterinærdiktøren, efter foranledning av statsministeren, utarbeidet på grunnlag av et detaljert forslag fra professor Holth.

institutt bør innordnes i høiskolen og dets lærerkrefter og lokaler anvendes i høiskolens tjeneste efter nærmere fastsatt plan for høiskolen i sin helhet.

Det bør påregnes optatt 10 à 12 studerende årlig. Artium er nødvendig som fordannelse, hvilket jo nu kreves ved alle europeiske høiskoler og også gjelder for de norske veterinærstuderende som søker til den danske høiskole. Studietiden må planmessig settes til 5 år.

Den for studiet nødvendige fordannelse i fysikk, kjemi, botanikk og zoologi må kunne anordnes ved Universitetet enten som særlig kursus eller som fellesundervisning sammen med medisinene. Herom må det nærmere forhandles med Universitetet.

Likeledes bør undervisningen i fysiologi og den såkalte farmakognosci og farmasi kunne erholdes ved Universitetet.

I de egentlige veterinærfag vil man da kunne nøie sig med 8 lærere, idet man foreløbig må slå sammen så mange videnskapsgrener som mulig under én og samme lærer. Fordelingen herav vil naturligvis komme til å avhenge for en del av hvilke personer som man i sin tid kan påregne til disse stillinger.

Lærere vil tiltrenges i følgende fag:

1. Anatomi, med 1 assistent.
2. Husdyrbruk.
3. Almindelig patologi og patologisk anatomi med 1 assistent.
4. Spesiell patologi, hvis innehaver har å bestyre den ved høiskolen anlagte klinikk for behandling av alle slags syke husdyr. 1 assistent.
5. Kirurgi, hvis innehaver har å bestyre den kirurgiske sykestall, lede operasjonsøvelsene samt tillike dosere beslaglære. 1 assistent.
6. Ambulatorisk klinikk og fødselshjelp samt tillike farmakologi (læren om lægemidlenes virkning samt toksikologi). 1 assistent.
7. Kjøttkontroll og næringsmiddelkontroll. Veterinær rettslære og hygiene.
8. Bakteriologi og serologi som forutsettes overtatt av professoren ved veterinærinstituttet.

Det er jo mulig at enkelte fag som f. eks. kjøttkontroll kan besørges av bestyreren av det kommunale slaktehus, nærings-

Interiør fra Medisinsk klinikk

middelkontrollen av stadsdyrlægen, rettslæren av veterinærdirektøren og hygienen av læreren i bakteriologi.

I det nuværende veterinærinstitutt er der plass for lærerne i fag nr. 3, 7 og 8. Biblioteket forutsettes flyttet til høiskolens hovedbygning, og på loftet kan der innredes rum til samlinger.

Der vil tiltrenges bygninger for:

En beslagsmie med samling for norsk beslag. Et obduksjonslokale. Sykestaller for den interne og for den kirurgiske klinikk med operasjonsrum, isoleringsrum og arbeidsværelser. En hovedbygning med arbeidsrum og samlinger for lærerne i anatomi og husdyrbruk, bibliotek og instrumentsamling. En administrasjonsbygning med arbeidsrum for den ambulatoriske klinikk og kontorer, lærerrådsrum samt leserum og spiserum for de studerende.

En bygning med bolig for læreren i den ambulatoriske klinikk samt for assistentene ved den interne og kirurgiske klinikk.

For stallkarene i disse to klinikker og for vaktmesterne ved Veterinærinstituttet må der innredes boliger enten særskilt eller i forbindelse med kontorbygningen eller hovedbygningen efter arkitektens eller byggekomiteens nærmere overveielse. Jeg forut-

setter nemlig at den nuværende vaktmesterbygning med sine uthus rives og at tomten sammen med den nuværende brede vei op til døvstummeinstituttet inngår i selve anlegget og benyttes for høiskolen.

De nuværende bygninger på døvstummeinstituttet må rives. De har ingen interesse for veterinærhøiskolen og kan ikke brukes i dennes tjeneste. Deres beliggenhet vanskeliggjør jo også utnyttelsen av tomten.

Jeg henstiller at professor Holth og arkitekt Greve foreløbig overdras å reise til Stockholm, hvor der nylig er opført en moderne veterinærhøiskole, studerer anlegget der og anmodes om på grunnlag av denne reise å fremkomme med et utkast til anlegg av en høiskole efter den ovenskisserte plan. Dette utkast får vi da nærmere se på og i tilfelle enten akseptere det til foreleggelse for Stortinget eller undergi det kritikk og bearbeidelse av en egen komité.

Til dette arbeid vil formentlig kr. 10 000 være mere enn tilstrekkelig. Å se på andre høiskoler i Europa i denne tid er jo ganske fåfengt. Det er planlagt en ny veterinærhøiskole i Leipzig i tilknytning til universitetet, der er bygget en ny høiskole i Brüssel, utvidet og ombygget i Paris og Lyon, men dit kan det ikke nu nytte å reise.»

Departementet var enig i at man nå innskrenket sig til å la utarbeide et utkast ved en arkitekt og en veterinærfagmann, efterat disse hadde satt sig inn i et eller flere tidsmessige veterinærhøiskoleanlegg. Departementet vilde i tilfelle anmode professor Holth og arkitekt Greve, som hadde vært utførende arkitekt for Veterinærinstituttet, om sammen å fremkomme med en foreløbig plan, efter å ha studert forholdene i Stockholm.

Landbrukskomiteen sluttet sig til proposisjonen.¹ Dog anså den det heldig om en praktiserende veterinær blev opnevnt til, sammen med de to fagmenn, å foreta reisen til Stockholm og forberede planene. Den 7 juni 1916 vedtok Stortinget enstemmig komiteens innstilling. Samme måned reiste komiteen, som blev supplert med veterinærkaptein Torgersen, til Stockholm.

Efterat komiteen var kommet tilbake fra sin studiereise, utarbeidet de veterinærkyndige medlemmer, professor Holth og veterinærkaptein Torgersen et overslag over hvilke bygninger og lokaler en norsk veterinærhøiskole måtte ha, og på grunnlag herav

¹ Innst. S. nr. 190, 1916.

planla så arkitekt Greve de nybygninger som det vilde bli nødvendig å opføre. Under sitt arbeid med dette kom de, som nevnt under forrige avsnitt, til det resultat at den da disponible tomt var for liten, og komiteen fikk så ved henvendelse til Landbruksdepartementet foranlediget at de nye arealer blev innkjøpt.

Da tomtespørsmålet var bragt i orden, fortsatte komiteen sitt arbeid med høiskoleplanen. I mars 1917 reiste professor Holth og veterinærkaptein Torgersen til København, hvor planene blev gjennomgått med de forskjellige autoriteter ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole. Disse konferanser gav anledning til enkelte mindre endringer i planen, og ved komitémedlemmenes tilbakekomst fra København foretok arkitekt Greve de nødvendige rettelser i tegningene. Den 30 juni 1917 oversendte komiteen til Landbruksdepartementet sitt forslag til plan for en veterinærhøiskole med tegninger og beregninger.

Forslaget lød som følger:

Kortfattet beskrivelse av byggeprojektet for veterinærhøiskole i Kristiania.

Situasjonen:

Til disposisjon for høiskolens bygninger er stillet de to kvarterer som begrenses av Ullevålsveien i vest og General Birchs gate i syd, v. d. Lippes gate i øst og Thulstrups gate i nord.

Grunnen består av leire, delvis av fjell.

Ved plaseringen av bygningene på tomten har man søkt å fordele disse på en sådan måte at høiskoleanlegget virker harmonisk sammen med de fullførte og på samme kvartal beliggende bygninger for Veterinærinstituttet, således at disse to anlegg, som så nært skal samvirke med hinannen, for øiet fortoner sig som en enhet. Hertil kommer hensynet til grunnens beskaffenhet, som betinger at de lettere enetasjes stallbygninger plasseres på de deler av tomten hvor grunnen er leire, mens den tunge og høiere hovedbygning anlegges på fjellterreng.

Av døveskolens bygninger har man alene kunnet bibeholde den største og verdifulleste, nemlig hovedbygningen, som lett vil kunne innredes til bolig for de professorer og assistenter som av hensyn til sin gjerning helst bør bo på høiskolen.

Anleggets hovedadkomst er fra General Birchs gate. Her er høiskolens viktigste bygninger samlet omkring et stort tun, i midten hovedbygningen, som flankeres av den medisinske klinikk til venstre og den kirurgiske klinikk til høire.

Under samme tak som den kirurgiske klinikk er tillike innordnet fødselsklinikk og ambulatorisk klinikk. Det i denne bygning innesluttete gårdsrum er forutsatt glassoverdekket og utstyrt med løpebane, som er felles for både den ambulatoriske klinikk, den kirurgiske klinikk og den like i nærheten liggende bygning for skosmien.

Hundeklinikken er henlagt til den nordre del av eiendommen med adgang for publikum fra den projekteerte åpne plass i krysset mellem v. d. Lippes gate og Lindern gate.

Bygningenes innredning.

Hovedbygningen:

Denne skal rumme auditorier, med forberedelsesrum, samlinger og laboratorier for undervisning i almindelig anatomi, patologisk anatomi og husdyrbruk. Hertil kommer disseksjonssal, rektors kontor med forværelse, arbeidsværelse for professorer og assistenter, mikroskopisal felles for anatomi og patologisk anatomi, fotografirum, aula med 150 plasser samt i underetasjen frokostrom med et lite leseværelse for studentene, vaktmesterbolig, bad samt rum for centralopvarmingsanlegget.

Bygningen er planlagt opført i tre etasjer, hvor de almindelige arbeidsrum er anlagt mot syd, samlingene i de to nord- og sydgående sidefløier og auditoriene mot nord. Herved er opnådd et meget koncentrert anlegg med minst mulig unyttig rum for korridorer etc.

Kirurgisk og ambulatorisk klinikk samt fødselsklinikk:

- a) *Kirurgisk klinikk:* Denne avdeling inneholder to operasjonssaler med mellemliggende fellesrum for instrumenter, sterilisering og forbindingssaker, arbeidsrum og laboratorier for professor, rum for assistent, journalføring og røntgenfotografering samt toalettrom og garderobe for studentene.

Sykestallene rummer 12 spiltau og 8 bokser opdelt i tre avdelinger, som hver skal kunne renses og desinfiseres, rum

for stallrekvisita og fôrrum, som med trapp står i forbindelse med fôrloftet.

I den glassoverdekkede hall anlegges mellom jernpillarene en horisontalt liggende løpebane av 3,50 m bredde med den halve bredde stensatt og den annen halvdel trebrolagt. På hallens sidevegger anbringes hist og her ringer i en avstand av 3 m fra gulvet.

Fra overlysgården fører der til en boks i hver avdeling 2,20 m brede dører, således at liggende patienter kan transporteres direkte inn. Døren mellom avdelingene er av samme bredde.

I den ene operasjonssal anbringes operasjonsbord, som kan beveges ved hydraulisk trykk.

- b) *Ambulatorisk klinikk* består av et undersøkelsesrum, som støtter til den kirurgiske klinikks løpebane, arbeidsrum for professor og assistent, instrumentrum samt vaktværelse med tilhørende soverum. Videre stall for 4 hester, vognremisse for 4 kjøretøier og 1 sykevogn samt garasje for 1 automobil.
- c) *Fødselsklinikk* er likeledes innordnet under samme tak som den kirurgiske og rummer en stor og to almindelige bokser samt et arbeidsværelse foruten fôrrum og rum for stallrekvisita.

I bygningen for øvrig er innredet i 1ste etasje en familiebolig og på loftet 2 familieboliger på 2 værelser og kjøkken samt 3 enkelte værelser for stallgutter.

Medisinsk klinikk:

Bygningen inneholder arbeidsrum og laboratorium for professor, rum for assistent, apotek, garderobe for studentene, undersøkelsesrum for hester med tilstøtende 2 bokser (alle 3 rum med ringer i taket) samt stall som er opdelt i:

- 1) *Medisinsk avdeling* med 6 spiltau, 2 bokser og 2 grisebåser.
- 2) *Lungesykeavdeling* med 4 spiltau, 2 bokser og 2 grisebåser.
- 3) *Kverkeavdeling* med 4 spiltau og 2 bokser.
- 4) *Isolasjonsavdeling* med 3 spiltau og 1 boks.

Samtlige avdelinger forsynt med ringer i taket og særskilte fôrrum med trapp op til høiloftet samt små rum for stallrekvisita.

Loftsetasjen er avdelt med gavlvegger i fôrrum særskilt for hver avdeling. I den østre fløi er i loftsetasjen innredet en familiebolig på 2 værelser og kjøkken samt 1 værelse for en stallgutt.

Hunde- og fjærkrelinikk:

Anlegget er opdelt i to bygninger, hvorav den mindre for smittsomme hundesykdommer (hvalpesyke).

- a) *Den større bygning* inneholder i 1ste etasje venteværelse for publikum, hvortil støter undersøkelsesrum, operasjonsrum med mellemliggende rum for sterilisering av instrumenter, arbeidsrum og laboratorium for professor med tilstøtende mørkerum, lysbad samt kjøkken for tilberedning av mat til dyrene.

Selve stallene består av 3 avdelinger:

- 1) Ikke smittsomme hundesyker med 13 bur.
- 2) Hudsykdommer med 8 bur, bad og tørkerum.
- 3) Kaniner og fjærkre, to rum med bad og tørkerum.

Til hver avdeling små inngjerdede gårder. 2den etasje (kvistetasjen) to boliger på 2 værelser og kjøkken samt loft.

- b) *Den mindre bygning* er som nevnt for smittsomme sykdommer. Stallen består her av 30 bur, bad og tørkerum. Videre er der kjøkken, undersøkelsesrum og et venteværelse for publikum. I kvistetasjen er innredet en bolig på 2 værelser og kjøkken.

Skosmien:

Denne bygning inneholder følgende rum:

Smie med 8 ildsteder, 8 ambolter og 1 elektrisk hammer med tilstøtende rum for kull og jern. Skorum hvor hestene beslås med tilstøtende rum for hestesko. Rum for smeder og for smedelever med tilhørende bad og W. C. Enn videre toalett for studenter, samling, rum for lærere samt et øvelsesrum med tilstøtende lagerrum for øvelsesben.

Obduksjonsbygning:

Et større obduksjonsrum med side- og overlys og forsynt med et trappeopbygg i betong for studentene. Til dette rum støter laboratorium, kjølerum for kadavere, preparering og glass, samt med særskilt inngang, toalett og garderobe for gangklær og for arbeidsklær.

I loftsetasjen rum for forsøksdyr.

Bygning for macerasjon:

En ganske liten bygning opdelt i to rum.

Boliger:

I planene inngår følgende boliger:

For kirurgisk klinikk: Familiebolig for stallkar, et værelse for gutt.

For ambulatorisk klinikk: Familiebolig for kusk.

For medisinsk klinikk: Familiebolig for stallkar, et værelse for gutt.

For hundeklinikk: Familiebolig for stallkar, et værelse for gutt.

For hovedbygningen: Familiebolig for vaktmester.

Ved inngangen: Familiebolig for portneren, som tillike er betjent for den anatomiske avdeling.

For den patologisk-anatomiske avdeling: Familiebolig for betjent.

For skosmien: Familiebolig for mestersvenn, værelse for en venn.

Bryggerhus med rullebod og tørkeskap anordnes i kjelleren under de to bygninger, som flankerer inngangen fra General Birchs gate samt under en del av hundeklinikken.

Utvidelsesmuligheter:

Hovedbygningen kan utvides ved at østre fløi forlenges nordover og forbindes med døveskolens nuværende hovedbygning, likesom de to fløier kan forbindes med en lavere mellembygning.

Kirurgisk klinikk og ambulatorisk klinikk kan direkte forlenges med tilbygging nordover, førstnevnte tillike ved at fødeklinikken utskytes og henlegges annet steds på tomten i egen bygning.

Medisinsk klinikk kan utvides ved en bygning, som plasseres langs veterinærinstituttets nordgrense.

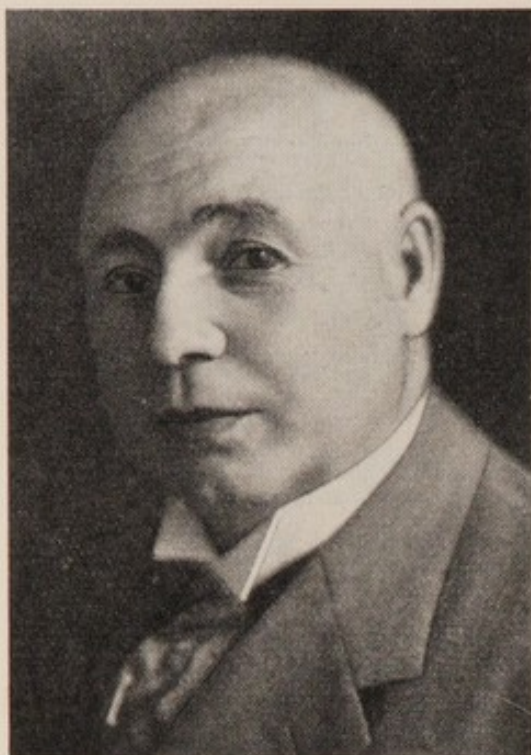
Nogen vesentlig utvidelse av skosmien av hensyn til hoiskolens tarv er neppe tenkelig.

De deler av hundeklinikken, som bør kunne utvides, er selve stallene og dertil er rikelig anledning.

Bygningenes utførelse:

Samtlige bygninger er tenkt opført i teglsten, pusset og tekket på samme måte som veterinærinstituttets bygninger.

Bjelkelagene er forutsatt utført ildfast i jernbetong.

*Professor Halfdan Holth**Veterinærkaptein Joh. Torgersen*

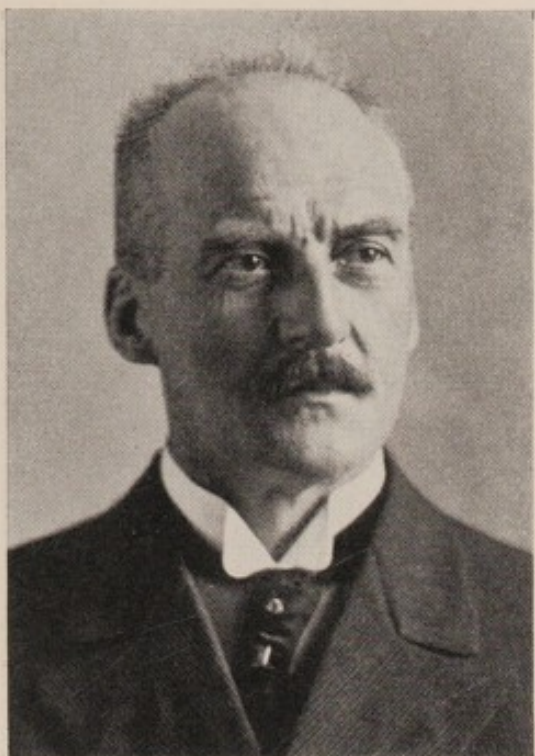
Det hele anlegg opvarmes med lavtrykks damp fra et centralvarmeanlegg i hovedbygningens underkjeller.

For øvrig forsynes anlegget med vann, gass og elektrisitet fra de kommunale anlegg.

Den forsterkede høiskolekomités innstilling av 1918.

Det gjenstod imidlertid ennå å utarbeide undervisningsplan og budgett for høiskolen samt omkostningsoverslag for byggearbeidene m. v. Den nedsatte komité fant det mest hensiktsmessig at denne del av arbeidet blev overlatt en ny komité. Den foreslo derfor for departementet at den gamle komité blev forsterket med følgende nye medlemmer: Professor i medisin ved Universitetet, dr. med. S. Torup, godseier, preses i Det kgl. Selskap for Norges Vel Kai Møller og forhenværende statsråd og chef for Landbruksdepartementet, stortingsmann B. Holtsmark. Dette var departementet enig i.

Den nye komité blev opnevnt i statsråd 24 august 1917. Den fikk i oppdrag å fremkomme med forslag til endelige planer for anlegg av en veterinærhøiskole i Kristiania, å utarbeide forslag til undervisningsplan for høiskolen, budgett for samme m. v. Det

Professor dr. med. S. Torup

Statsråd Bernt Holtsmark

blev av Landbruksdepartementet fremholdt at høiskolen burde planlegges tilstrekkelig stor til at den kunde opta dobbelt så mange elever som tidligere forutsatt. Videre måtte det senere med rimelige omkostninger kunne foretas utvidelser, efterhvert som utviklingen krevde det.

Komiteen avgav sin innstilling, som var enstemmig, 9 januar 1918. Innstillingen inneholdt først en kort oversikt over de bestræbelser som tidligere hadde vært gjort for å få opprettet en norsk veterinærhøiskole, likesom det blev fremholdt de grunner som talte for opprettelsen av en veterinærhøiskole. Det blev herunder nevnt at Norge praktisk talt var det eneste civiliserte land som ikke hadde egen veterinærhøiskole, og det blev fremholdt nødvendigheten av at saken blev realisert hurtigst mulig.

Hvad angår veterinærhøiskolens stilling til Veterinærinstituttet og Universitetet, sluttet komiteen sig til det som var anført herom i St. prp. nr. 96 for 1916. Komiteen tilføiet at Veterinærinstituttets arbeidsområde ved opprettelse av en veterinærhøiskole bare i liten grad vilde bli innskrenket, det var derfor ikke mulig å disponere noget større av instituttets lokaler til den vordende høiskole. Komiteen var av den mening at instituttet fremdeles burde be-

*Godseier Kai Møller**Utførende arkitekt Bredo Greve*

holde sin selvstendige stilling og sortere direkte under departementet, idet det ved en slik ordning best vilde kunne opfylle de spesielle opgaver, som var pålagt det.

Komiteen foreslo at undervisningen i fysikk, kjemi, zoologi, botanikk, fysiologi og farmakologi og toksikologi skulde foregå ved Universitetet. Komiteen hadde i denne anledning konferert med de respektive universitetslærere, som mente at en ordning som foreslått ikke vilde fremby større vanskeligheter. Med hensyn til undervisningen i fysiologi mente komiteen at denne bare foreløbig burde foregå ved Universitetet. Den fant nemlig at høiskolen i lengden ikke vilde kunne undvære et fysiologisk institutt, både av hensyn til undervisningen og dyrlægenes utdanning og av hensyn til skolens arbeid som en videnskapelig høiskole.

Komiteen mente at studietiden planmessig måtte settes til 5 år, og at undervisningen burde være gratis. Hvad elevantallet angår, fant komiteen det tilstrekkelig at det under normale forhold blev optatt 10—12 årlig. Den var imidlertid enig med Landbruksdepartementet i at høiskolen burde planlegges så stor at den kunde opta det dobbelte antall. For å få dekket den dyrlægemangel som de senere års dårlige tilgang til studiet hadde for

anlediget, mente komiteen at det i de første år måtte optas et relativt stort antall (15—20). Så snart behovet blev dekket, fant komiteen at alle hensyn tilsa en rimelig begrensning, og den foreslo at departementet hvert år, efter forslag fra professorrådet, bestemte hvor mange studerende som skulde optas. Som betingelse for å bli optatt ved høiskolen fant komiteen det absolutt nødvendig at det blev krevd eksamen artium.

Komiteen var av den mening at høiskolens plan burde ordnes ved lov, og det var i innstillingen tatt inn «Utkast til lov om veterinærhøiskolen».

For øvrig inneholdt innstillingen en oversikt over høiskolens fagkrets, avsnitt om undervisning og eksamen, om høiskolens lærere og øvrige personale, driftsbudgett og almindelig bygningsbeskrivelse.

Den skjønsmessige anslagsberegning, utarbeidet på grunnlag av prisene på bygningsmarkedet ved krigens utbrudd i 1914, utviste følgende resultat:

Hovedbygningen:

Bygningens opførelse	kr. 504 300
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg, rør-	
leggerarbeider og heiser	» 132 000
Elektrisk lysanlegg	» 18 200
	————— kr. 654 500

Kirurgisk- og ambulatorisk klinikk:

Bygningens opførelse	kr. 303 800
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt	
rørleggerarbeider	» 64 000
Elektrisk lysanlegg	» 8 400
	————— » 376 200

Medisinsk klinikk:

Bygningens opførelse	kr. 156 900
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt	
rørleggerarbeider	» 28 500
Elektrisk lysanlegg	» 3 400
	————— » 188 800

Hundeklinikk:

Bygningens opførelse	kr. 166 000	
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt		
rørleggerarbeider	» 46 500	
Elektrisk lysanlegg	» 2 900	
	—————	kr. 215 400

Smien:

Bygningens opførelse	kr. 134 100	
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt		
rørleggerarbeider	» 18 000	
Elektrisk lysanlegg	» 2 900	
	—————	» 155 000

Obduksjonsbygningen:

Bygningens opførelse	kr. 62 400	
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt		
rørleggerarbeider	» 27 000	
Elektrisk lysanlegg	» 1 800	
	—————	» 91 200

Macerasjonsbygning:

Bygningens opførelse	kr. 9 800	
Opvarmings- og ventilasjonsanlegg samt		
rørleggerarbeider	» 1 500	
Elektrisk lysanlegg	» 200	
	—————	» 11 500

Vektbygningen:

Selve vekten	kr. 2 000	
Fundament samt overbygning	» 1 400	
	—————	» 3 400

Inventar:

Hovedbygningen	kr. 83 800	
Kirurgisk og ambulatorisk klinikk	» 11 000	
Medisinsk klinikk	» 2 900	
Hundeklinikk	» 8 000	
Smien	» 6 200	
Obduksjonsbygningen	» 10 900	
	—————	» 122 800

Utvendige arbeider:

Planering, veier innenfor eiendommens grenser, ryddiggjørelse av tomten etc.	kr. 66 900
Gjerder mot gaten	» 3 300
Gateoparbeidelse beregnet i halv bredde »	18 900
Utvendige rørledninger og tunnel	» 48 500
	<hr/> kr. 137 600

Forandringsarbeider i døvstummeskolens hovedbygning:

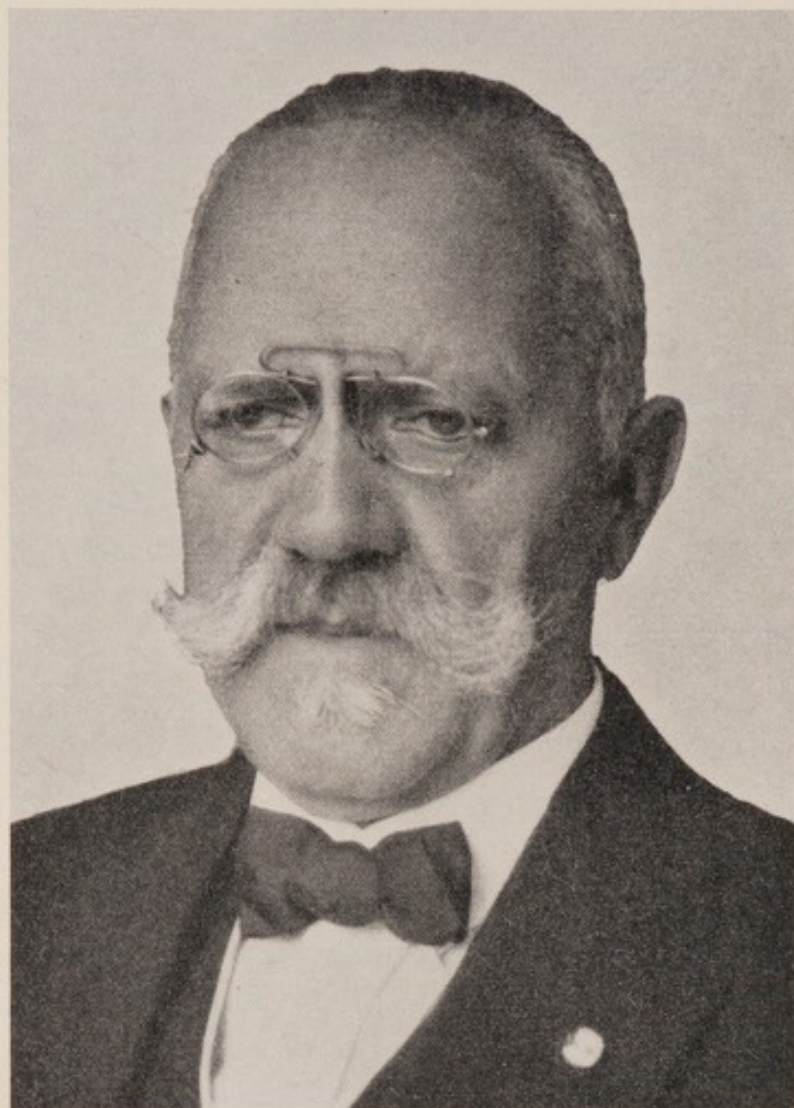
Bygningsarbeider	kr. 33 000
Sanitære anlegg	» 10 000
	<hr/> » 43 000
Videnskapelig utstyr	» 100 000
	<hr/>
	Samlet sum kr. 2 099 400

der avrundes til kr. 2 100 000.

I mars 1922 blev denne beregning omregnet efter dagens priser, og man kom da til et samlet beløp av kr. 5 687 400. I dette beløp var ikke medregnet utgifter til inventar eller videnskapelig utstyr og heller ikke noget til tomt.

Komiteens innstilling er tatt inn i St. prp. nr. 82 for 1918 om opprettelse av en veterinærhøiskole. Veterinærdirektør Horne¹ uttalte her bl. a. at innstillingen viste at saken var grepet an på en praktisk og økonomisk måte, idet det bare var tatt med hvad som var nødvendig av nytt, mens planen for øvrig bygget på samarbeid med andre institusjoner. Et slikt resultat var opnådd uten at anleggets karakter av moderne høiskole var gått for nær. Departementet var i det vesentligste enig i innstillingen og i direktørens uttalelser, og fremholdt at saken var av såvidt stor betydning for landet at høiskolen burde reises så snart forholdene tillot det. Det antok at det burde overlates til Kongen nærmere å fastsette det tidspunkt da byggearbeidet skulde settes i gang. Dette kunde skje uten nogen bevilgning, da det ennå var i behold ca. ½ million kroner av det beløp som var kommet inn ved salget av veterinærtomten.

¹ Veterinærdirektør Horne etterfulgte direktør Malm, som døde 16 mai 1917.

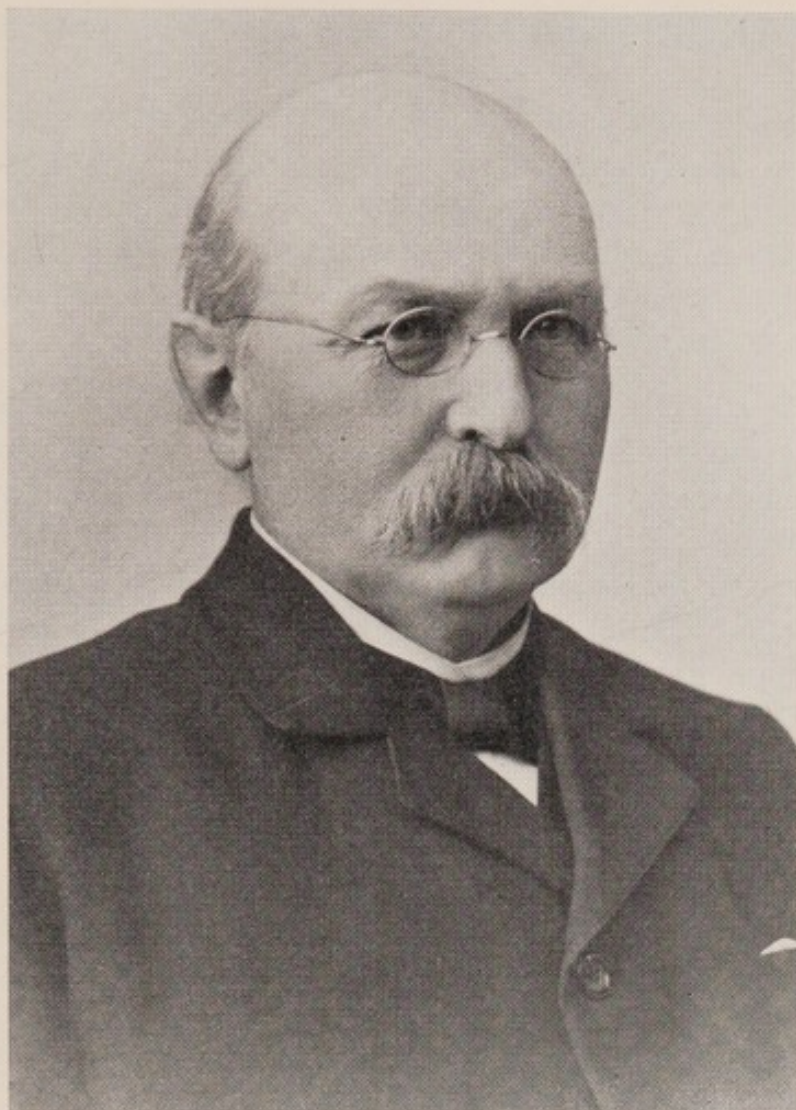

Veterinærdirektør H. Horne

For øvrig er det av interesse å opplyse at departementet ikke kunde tiltre den av komiteen antydende begrensning i tilgangen til høiskolen. En slik begrensning — som for øvrig også veterinærdirektøren hadde anbefalt — gjaldt ikke ved våre andre undervisningsanstalter, og departementet fant ingen grunn til at det skulde gjøres nogen undtagelse for veterinærhøiskolens vedkommende.

Departementets innstilling gikk ut på følgende:

1. De av den forsterkede høiskolekomité i innstilling av 9 januar 1918 fremlagte planer og tegninger for anlegg av en veterinærhøiskole i Kristiania bifalles overensstemmende med Landbruksdepartementets foredrag.

Statsminister Gunnar Knudsen

Landbruksdepartementets chef da St.prp. om Veterinærhøiskolens opførelse blev fremsatt i 1918.

2. Plan for høiskolens organisasjon forelegges senere for Stortinget.
3. De midler som er tilbake av det fond, som i henhold til Stortingets beslutning av 1 mai 1901 er avsatt til anlegg av en veterinærhøiskole, kan anvendes til byggearbeidet. Dette settes i gang efter nærmere bestemmelse av Kongen.

Landbrukskomiteen sluttet sig til proposisjonen, idet den uttalte ønskeligheten av at byggeforetagendet blev satt i gang så snart forholdene tillot det.¹ I Stortingets møte 19 juli 1918 blev komiteens innstilling bifalt enstemmig og uten debatt.²

¹ Innst. S. LI — 1918. ² St. forh. 1918 s. 2340—2341.

BYGGEARBEIDET

Den 29 august 1918 anmodet Landbruksdepartementet arkitekt Greve om å gå i gang med utarbeidelse av arbeidstegninger i større målestokk og masseberegninger. Arkitekten blev senere antatt som utførende arkitekt med den opgave å planlegge og lede opførelsen av høiskolens bygninger. Den 26 september 1919 blev han anmodet om, så snart det var anledning, å sette i gang de foreløbige gravnings- og fundamenteringsarbeider.

Den 25 november 1919 opnevnte departementet en byggekomité, bestående av bygningschef Sparre, formann, professor Holth, veterinærkaptein Torgersen og murmester F. G. Gundersen.¹ Og endelig den 9 januar 1920 blev det bestemt ved kongelig resolusjon at det egentlige byggearbeid kunde settes i gang.

Opførelsen av *hundeklinikken* og *den medisinske klinikk* stod først på programmet, og disse bygningers fundamentering blev påbegynt høsten 1920. Våren 1921 var fundamenteringen fullført, og den videre opførelse blev satt i gang høsten 1921. I desember 1923 var hundeklinikken så ferdig at den kunde tas i bruk av døveskolen.² Samme år var også den medisinske klinikk under tak.

I juni 1923 blev arbeidet med den kirurgiske klinikk påbegynt, men det følgende år blev arbeidet stanset på grunn av streik. Sommeren 1924 blev døveskolens internatbygning revet for å gi plass for hovedbygningen. Utsprengning og utgravning av tomt til denne blev satt i gang i desember 1924, mens fundamenteringsarbeidet på grunn av streiken først blev påbegynt våren 1925.

¹ I november 1923 avgikk komiteens medlem, veterinærkaptein Torgersen, ved døden. Istedenfor blev distriktsdyrlæge Stenersen opnevnt som medlem av komiteen — men først 4 år etter, i januar 1928.

² Da det ikke gikk i orden med døveskolens nybygning, måtte skolen holde til huse på Lindern inntil videre. Og da den minste internatbygning måtte rives før arbeidet på hovedbygningen kunde settes i gang, blev døveskolen foreløbig anvist plass i hundeklinikken. Det viste sig at det skulde gå hele 10 år før døveskolen flyttet ut igjen.

Sommeren 1925 gikk man i gang med opførelsen av selve bygningen.

Nedgangstidene var imidlertid nå begynt å gjøre sig gjeldende, og det så ut til å stille sig alvorlige vanskeligheter i veien for byggearbeidets fortsettelse. Allerede så tidlig som i budgettforelegget for 1921—22 uttalte departementet at man måtte ha for øie muligheten av at det offentlige, av budgettmessige hensyn eller for å ha anlegget i reserve i tilfelle av stor arbeidsløshet, kom til å beslutte innskrenkning i byggearbeidet eller midlertidig helt å avbryte dette. Og den 27 september 1920 tok departementet overfor byggekomiteen forbehold om at det ikke blev gått til fortsatt bebyggelse av høiskolen — bortsett fra hundeklinikken og den medisinske klinikk — før saken på forhånd hadde vært forelagt departementet. Forholdene var dog ennå ikke blitt vanskeligere enn at Stortinget både i 1921, 1922, 1923 og 1924 så sig i stand til å bevilge midler til byggearbeidene. Men så blev det stopp i noen år.

De følgende år foreslo arkitekten og byggekomiteen for hver budgetttermin at det blev bevilget midler tilstrekkelig til en rasjonell og kontinuerlig drift, da man fant at en stans i byggearbeidene vilde virke uheldig. Departementet var nok også enig i dette syn, men fant at det av budgettmessige grunner måtte holdes igjen.

Under behandlingen av veterinærbudgett i Stortinget i 1925¹ blev det efter en lang debatt enstemmig vedtatt at når hovedbygningen var kommet under tak, burde videre byggearbeider ikke settes i gang før Stortinget hadde behandlet saken. I 1926 var situasjonen slik at departementet anså det lite sannsynlig at fullførelsen av høiskolen kunde skje innen rimelig tid efter de oprinnelige planer. I samråd med arkitekten og byggekomiteen kom derfor departementet til det resultat at det burde foretas en midlertidig reduksjon i byggeplanene, slik at bare de deler av anlegget som var absolutt nødvendige for undervisningen blev fullført, mens de øvrige gjenstående byggearbeider utstod inntil videre. Departementet anså sig i henhold hertil bemyndiget til å la byggearbeidet fortsette i den utstrekning de bevilgede midler tillot.² Landbrukskomiteen og Stortinget var enig i dette.

¹ Se budgettforelegget for 1925—26, Budgettinnst. S. nr. 100, 1925—26 og St. forh. 1925 s. 1874—1885. — ² Se budgettforelegget for 1926—27, innst. S. nr. 95, 1926—27 og St. forh. 7 mai 1926 s. 1766—68.

Arbeidet koncentrerte sig nå om *hovedbygningen*, som blev bragt under tak sommeren 1927. Samme år var den *kirurgiske klinikk* opført, likesom den foreløbige planeringen av gårdsplassen var ferdig og gjerde og porter mot General Birchs gate satt op. Hermed var byggearbeidene fullført i den utstrekning som Stortingets vedtak av 25 mai 1925 forutsatte. På grunn av den almindelige prisnedgang var de senere arbeider blitt betydelig billigere enn anslått i 1922, man hadde derfor greid sig med de midler som stod til disposisjon fra tidligere.

Den 1 juli 1926 tiltrådte Niels Thorshaug som veterinær-direktør. Han tok straks op arbeidet for høiskolens fullførelse. Særlig fant han det påkrevd at den medisinske klinikk så snart som mulig blev ferdig innredet og satt i virksomhet. Dette arbeid fikk nokså snart synlige resultater, idet Stortinget den 6 juli 1927 bevilget kr. 150 000 av Pengelotteriets midler til innredning av klinikken. Det var forutsetningen at klinikken, når den blev ferdig, skulde gå i gang med utforskning av dyresykdommer, særlig de som hadde landøkonomisk betydning for Norge. Den 21 november 1929 blev Statens Veterinærklinikk i Oslo — som den blev kalt — overlevert departementet av byggekomiteen. Arbeidet ved klinikken var da allerere satt i gang, idet avdelingschef ved Veterinærinstituttet Lars Slagsvold fra 1 januar 1929 blev ansatt som leder av klinikken. Således begynte den medisinske klinikk som den første av høiskolens avdelinger sin virksomhet temmelig nøyaktig 10 år efter Stortingets vedtak om å oprette en høiskole.

Av hensyn til driften av den medisinske klinikk anså veterinærnærdirektøren det ønskelig at *obduksjonsbygningen* blev opført så snart som mulig. Departementet og landbrukskomiteens flertall var enig i dette.¹ Under Stortingets behandling av veterinærbudgettet i 1928 kom det til en lang debatt om dette spørsmål, idet et mindretall var av den mening at et obduksjonslokale kunde innredes i en av høiskolens øvrige bygninger. Mot 26 stemmer blev det imidlertid vedtatt at det skulde opføres egen obduksjonsbygning.² I mai 1929 blev opførelsen av denne påbegynt, og i august 1930 var den ferdig.

Av de planlagte bygninger var nå hovedbygningen, kirurgisk klinikk, medisinsk klinikk, hundeklinikken og obduksjonsbygningen opført hvad det ytre angikk. Tilbake stod smien, mens

¹ Se budgettforelegget for 1928—29, budgett-innst. S. nr. 93, 1928 og tillegg til budgett-innst. S. nr. 93. — ² St. forh. 1928 s. 1247—1259.

Veterinærdirektør N. Thorshaug

man fant å kunne sløife den i planen av 1918 omtalte macerasjonsbygning og vektbygning. Da det på grunn av den finansielle stilling viste sig vanskelig å få bevilget midler på det ordinære budgett til fullførelse av høiskolen, foreslo veterinærdirektøren i 1929 at en del av totalisatoroverskuddet blev anvendt til høiskolens fullførelse, og da først og fremst til opførelse av smien. Samme år sendte også Den norske Veterinærforening en henstilling til Stortingets finanskomité om at totalisatoroverskuddet blev stillet til disposisjon for fullførelse og fremtidig drift av høiskolen. Dette år blev dog ikke skolen tilgodesett av disse penger, men i 1930 blev det bevilget kr. 158 000 og i 1931 kr. 50 000.

I 1931 kom det atter et tilbakeslag. Departementet fant nemlig nå at den finansielle stilling var så dårlig at byggearbeidet burde

stanse, slik at heller ikke de til da ubenyttede midler blev brukt.¹ Fra 1 desember 1931 blev byggekomiteen opsagt, og arkitekt Møller blev engasjert til å føre tilsyn med bygningene. I budgettforelegget for 1932—33 foreslo departementet at byggearbeidet foreløbig blev stanset inntil tidene blev slik at de budgettmessige hensyn også tillot at skolen blev satt i *drift*.

Veterinærdirektøren anbefalte på det sterkeste at høiskolen blev bygget ferdig, idet han anførte at bygningene vilde lide ved å stå uinnredede og ubrukte i en årrekke. Han måtte i høieste grad beklage hvis spørsmålet om en norsk veterinærhøiskole atter skulde bli utskutt til et ubestemmelig tidspunkt i fremtiden. Han påpekte også at det efter hvert blev vanskeligere for de norske veterinærstudentene å bli optatt ved høiskolene i København og Stockholm.

Landbrukskomiteen var imidlertid enig med departementet, men anbefalte at bevilgningen blev tatt op igjen så snart som mulig. Innstillingen vedtok Stortinget enstemmig 25 mai 1932.²

Det så nå mørkt ut med høiskolens fremtidsutsikter. En tid var det endog på tale at høiskolens bygninger skulde overlates til lokaler for Statens teknologiske institutt. Heldigvis gikk det ikke så lang tid før situasjonen helt forandret sig. Vinteren 1933 blev det regjeringsskifte igjen, og allerede 24 mars 1933 blev det for Stortinget fremsatt forslag om gjenoptagelse av byggearbeidet, idet det blev bedt om Stortingets samtykke til at det av Møllefondets midler kunde anvendes kr. 550 000 til skolens fullførelse.³ Man regnet med en betydelig reduksjon i de tidligere stipulerte byggeomkostninger, og gikk ut fra at de foreslåtte kr. 550 000 vilde være nok til fullførelse av skolen og til det nødvendige utstyr. Dette forslag forutsatte at arbeidet blev utført rasjonelt og at det blev utført i løpet av 2 år. Landbrukskomiteens flertall sluttet sig til proposisjonen, mens et mindretall mente at den finansielle situasjon tilsa at arbeidet blev utsatt inntil videre.⁴ Under sakens behandling i Stortinget blev efter en lengere debatt først med 81 mot 55 stemmer forkastet et forslag om at saken

¹ Det var regjeringsskifte i 1931. — ² Budgett-innst. S. nr. 100, 1932, St. forh. 1932 s. 1460—61. — ³ St. prp. nr. 30, 1933 om gjenoptagelse av byggearbeidet ved Veterinærhøiskolen og samtykke til at der av Møllefondets midler anvendes kr. 550 000 til skolens fullførelse. — ⁴ Innst. S. nr. 118, 1933.

Statsråd Håkon Five

Landbruksdepartementets chef da St.prp. om å fullføre og sette høiskolen i drift blev fremsatt i 1933.

ikke skulde tas under behandling. Innstillingen blev derefter i en litt endret form vedtatt mot 2 stemmer.¹

Den 11 august 1933 nedsatte så Landbruksdepartementet en ny byggekomité, som skulde forestå arbeidet med høiskolens fullførelse. Som medlemmer av komiteen blev opnevnt: Arkitekt H. J. Sparre, formann, veterinærdirektør Thorshaug, professor Holth og klinikkbestyrer Slagsvold. Departementet fremholdt overfor komiteen at det var av betydning at arbeidet med skolens fullførelse blev iverksatt så snart som mulig, og at arbeidet blev planlagt således at skolen kunde stå ferdig om ca. 2 år. Ved ut-

¹ St. forh. 30 juni 1933.

førelsen av arbeidet måtte det vises den største sparsomhet, slik at det beløp man hadde til disposisjon ikke under nogen omstendighet blev overskredet. Komiteen trådte straks i virksomhet, anbud på det gjenstående arbeid blev innhentet og arbeidet igangsatt.

Det viste sig nå at det måtte foretas enkelte inngripende forandringer i høiskoleplanen av 1918. Denne plan bygget således på at undervisningen i fysiologi skulde foregå ved Universitetet, som en fellesundervisning med medisinerne. På grunn av den sterke økning i tilgangen på medisinske studerende de siste årene måtte imidlertid Universitetets fysiologiske institutt utvides hvis undervisningen av de veterinærstuderende skulde foregå ved Universitetet, likesom det også måtte ansettes en ny professor i dyrefysiologi.¹ Da en slik plan viste sig vanskelig å gjennomføre, la man arbeidet an på å få innredet et fysiologisk institutt ved høiskolen. Direktøren for Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole i København, professor Carl H. Hansen og professor V. Sahlstedt, Stockholm, blev tilkalt som sakkyndige, og man kom til det resultat at det ved en del endringer i hundeklinikken kunde skaffes plass for et brukbart fysiologisk institutt. Etterat det var utarbeidet nærmere planer og tegninger, blev disse forelagt direktør, professor Carl H. Hansen, København, og professor V. Sahlstedt, Stockholm, som begge mente at det i de foreslåtte lokaler måtte kunne skaffes et tilfredsstillende fysiologisk institutt. Begge professorer uttalte for øvrig at det vilde være en stor fordel at det fysiologiske institutt blev henlagt til selve høiskolen.

I St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 23 (1934) om plan for organisasjon m. v. av Norges Veterinærhøiskole blev det så fremsatt forslag om bevilgning av kr. 30 000 til innredning av rum for et fysiologisk institutt ved skolen. Dette beløp blev bevilget av Stortinget 28 juni 1934,² og arbeidet blev satt i gang ved nyttårstider 1935, efterat døveskolen var flyttet ut. Senere er det bevilget kr. 80 000 til anskaffelse av utstyr ved fysiologisk institutt.³

Nå var det bare smien som stod igjen. Av økonomiske grunner fant man å burde sløife opførelsen av den oprinnelig planlagte smie, og foreløbig ordne sig på annen måte. Det var først på tale å innrede et lite rum i den kirurgiske klinikk. Senere

¹ Se nærmere om dette i neste avsnitt om høiskolens organisasjon. — ² Tillegg 2 til budgett-innst. S. nr. 101, St. forh. 1934 s. 2267. — ³ St. prp. nr. 1, 1935, Budgett-innst. S. nr. 106 og St. forh. 1935 s. 752—753.

Byggekomiteen av 1933. Fra venstre (sittende): Veterinærdirektor N. Thorshaug, arkitekt H. J. Sparre, komiteens formann, professor H. Holth. Stående: Byggeleder, arkitekt O. Møller, professor L. Slagsvold.

festet man sig imidlertid ved et uthus på høiskoletomten som med forholdsvis liten utgift kunde innredes til smie, brukbar for undervisning av studentene og til utdanning av hovslagere. Stortinget bevilget i 1935 kr. 16 000 til innredning av en slik smie. Det ligger her nær å nevne at den oprinnelige smie efter overslaget av 1922 var kalkulert til ca. kr. 400 000.

Anatomisk Institutt, Fysiologisk Institutt og Instituttet for husdyrbruk vil overensstemmende med planen være ferdige til å begynne undervisningen høsten 1936.

Til slutt vil det her være på sin plass å nevne at høiskolen er blitt utstyrt med et førsteklases røntgenanlegg, bekostet av Norsk Hesteeierforening. Dette anlegg, som er installert i Kirurgisk Klinik, blev overlevert høiskolen 6 desember 1935.

Da byggearbeidene ennu ikke er helt ferdige, kan det ikke leveres noget samlet regnskap over byggeomkostningene. Til 1 juli 1935 er det i alt medgått kr. 3 579 799,56. Efter den oversikt som nå has, er det på det rene at de samlede byggeomkostninger vil bli betydelig mindre enn efter omkostningsoverslaget av 1922, som lød på kr. 5 687 400. I dette omkostningsoverslag var det ikke medtatt utgifter til inventar og videnskapelig utstyr og heller ikke til innredning av Fysiologisk Institutt. De utgifter som er medgått til dette pr. 1 juli 1935 er medtatt i det nevnte beløp, kr. 3 579 799,56.

BYGNINGSBESKRIVELSE

Høiskolens bygninger ligger sammen med Veterinærinstituttet på et større areal, som i sin hele utstrekning eies av staten. Det ligger fritt og vakkert mellom 5 gater med hovedfasaden vendende ut mot General Birchs gate. På tomten ligger foruten Veterinærinstituttet foreløpig også noen gamle trebygninger og en midlertidig opført trebarakke samt et anlegg for bilsakkyndige. Disse bygninger kan imidlertid når som helst fjernes.

Alt ialt disponerer høiskolen nå over et areal på ca. 37 mål, idet ca. 4 mål er gått med til gategrunn. Det er den beste anledning til eventuelle fremtidige utvidelser av anlegget.

Dette omfatter en hovedbygning, en medisinsk klinikk, en kirurgisk og ambulatorisk klinikk, en hundeklinikk, en obduksjonsklinikk og en smie.

Dessuten lå det på tomten en større murbygning som er fjernet og en trebygning som skal innredes til benyttelse for høiskolen.

Hovedbygningen er opført i 4 etasjer og ligger ut mot en stor beplantet kvadratisk plass, som til de to andre sider er omgitt av de lavere enetasjes klinikkbygninger og av et staselig gitter, som danner hovedinngangen til anlegget. Bygningen er adskilt fra gaten.

Den inneholder 2 store og 1 mindre auditorium, 2 store disseksjonsrum, som går gjennom halvannen etasje, en rekke store samlingssaler, 2 mikroskopisaler, 1 fotograferingsrum, kontor for rektor og forsamlingsrum for lærerrådet, kontorer for professorer og assistenter med tiliggende laboratorier samt kontorer for sekretær og kasserer. Dessuten en større festsal med sitteplasser til ca. 200 personer. I kjelleren er anordnet garderobe, bad, lesesværelse og frokostrom for studentene, et verkstedslokale samt rum for centralopvarmingen, garderober og w. c. Loftsrummet er innredet til oplagsrum.

Medisinsk klinikk er en enetasjes fløibygning med en mindre opbygning i 2 etasjer og ligger ut mot den store plass. Denne

bygning inneholder kontorer for professorer og assistenter med tilliggende laboratorier og rum for medikamenter og instrumenter samt en rekke staller og fjøs med spiltau, bokser og binger. Den ene spiltau er innrettet som vannspiltau, og de fleste av boksene er forsenket. Det er innrettet garderoberum og flere bad.

Loftet er innredet til høiloft med binger for høi, havre og sagmugg, som gjennom renner slippes ned i stallene.

Anordningen er således at det her dannes 4 større fra hverandre isolerte avdelinger og 2 mindre sådanne med hver sin særskilte inngang. Den ene er innrettet som en særskilt isolasjonsavdeling.

Kirurgisk og ambulatorisk klinikk.

Denne bygning danner en pendant til den medisinske klinikk og ligger likesom denne ut mot den store plass.

Den inneholder kontorer for professorer og assistenter, undersøkelsesrum og venterum samt staller og fjøs med spiltau, bokser og binger samt høiloft innredet som i medisinsk klinikk.

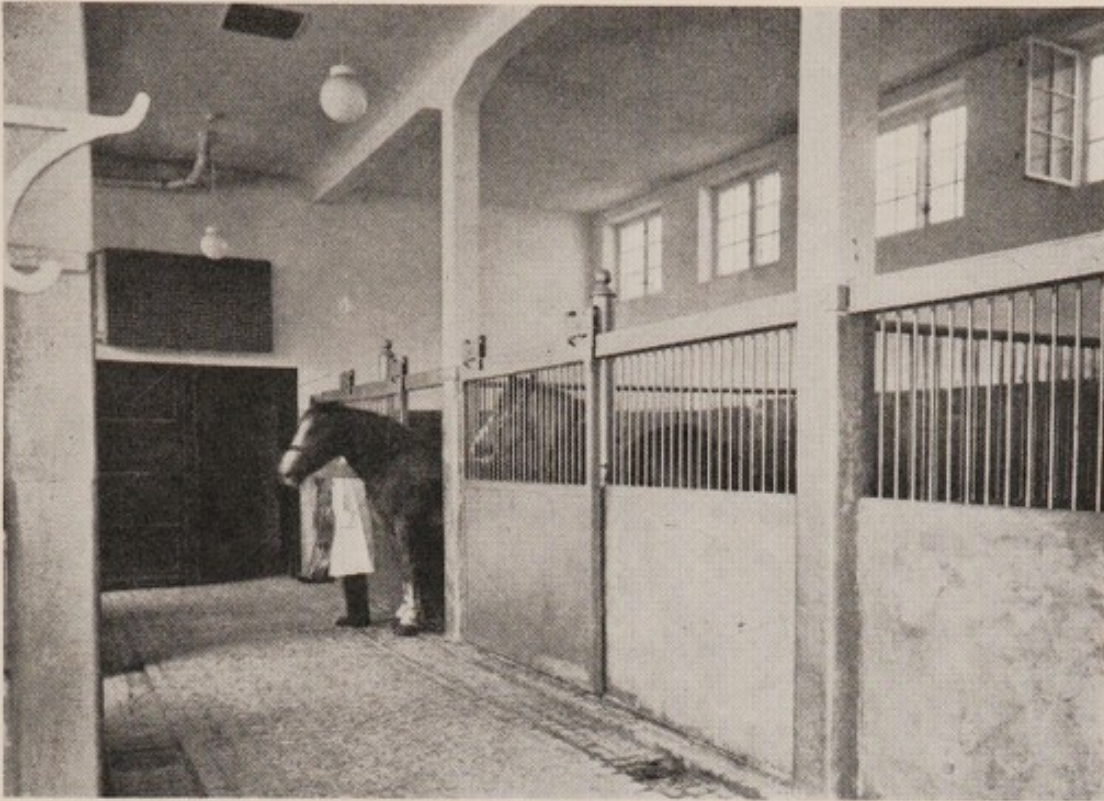
Her er også anordnet 1 stor og 1 noget mindre operasjonssal med overlys samt tilliggende steriliseringsrum og rum for instrumenter og forbindingssaker.

I direkte forbindelse med den store operasjonssal er anordnet en røntgenavdeling. Gulvet i denne er med dobbelt isolering helt sikret mot gjennomslag, likeledes er anordnet et helt isolert maskinrum samt et rum for schalteanordninger.

Det mobile røntgenrør kan ved en under taket anordnet skinnegang føres inn i den store operasjonssal. For store dyr er anordnet en hertil konstruert tvangsboks, for mindre dyr et trokoskop. Til anlegget hører også et spesielt mørkerum. I den kirurgiske klinikk er innredet en spesiell avdeling for fødselshjelp. Den centrale del av avdelingen dannes av en stor løpehall med overlys, hvor gulvet delvis er belagt med gatesten, delvis med et forholdsvis bløtt asfaltdekke.

På loftet i den søndre fløi er innredet en større hundestall med 2 store og 2 små rum. De store er ved gitter avdelt i bokser. I forbindelse hermed er innredet et mindre kjøkken, et forrådsrum og et hundebad.

Taket over løpegården kan senere om det finnes formålstjenlig, innrettes som en løpegård for hundene.

Sykestall

På anleggets bakside ligger et gjødselskur, hvor de biler som avhenter gjødselen, kjører inn. Dessuten er her anordnet garasje. I den nordvestre fløi er innredet en vaktmesterbolig.

Hundeklinikken ligger som en særskilt frittliggende bygning på tomtens nordre del, noget lavere i terrenget enn de øvrige bygninger. Bygningen avgir også plass for det fysiologiske institutt som optar hele 2den etasje og dessuten en del av 1ste.

Dette institutt inneholder kontorer for professor og amanuensis med tilliggende laboratorier, vektrum, mørkerum, auditorium med tilliggende forberedelsesrum samt garderober.

En særskilt liten avdeling er innrettet for kjemiske undersøkelser. Et større lokale blir felles øvelseslaboratorium for instituttet og medisinsk klinikk.

De lokaler som denne siste avdeling disponerer i denne bygning ligger i 1ste etasje og i kjelleren. De består av kontorer for amanuensis og assistent, et større undersøkelseslokale med tilliggende laboratorium og rum for lysbehandling samt garderober.

En vesentlig del av denne avdeling dannes av en rekke hundestaller innrettet for forskjellige avdelinger. Den største av disse

er bestemt for ikke smittsomme tilfelle og står i direkte forbindelse med undersøkelseslokalet. Dessuten har man mindre avdelinger for smittsomme tilfelle, for hvalpesyke, for smittsomme hudsykdommer samt 2 mindre isolasjonsavdelinger.

Til hver av disse stallavdelinger hører utvendige luftegårder omsluttet av ståltrådgitter — også oventil.

I kjelleren er anordnet kjøkken og spiskammer for hundestallene samt forskjellige rum for mindre dyr. Disse rum er dels tillagt klinikken for mindre husdyr, dels det fysiologiske institutt.

Dessuten er i kjelleren anordnet rum for sentralfyringen, kjellerrum for vaktmesteren, et lite vaskeri m. m.

Loftet er innrettet som oplagsrum for fysiologisk institutt.

Da planene til anlegget er utarbeidet allerede i året 1917, kan arkitektur, konstruksjoner og den hele utførelse ikke lenger sies å være helt ut i overensstemmelse med den nå herskende moderne opfatning og smaksretning. For at det hele anlegg skal få et mest mulig fast og ensartet preg til tross for den lange byggeperiode, er også det indre utstyr holdt i den samme ånd.

Man vil imidlertid visstnok medgi at anlegget har fått et verdig og monumentalt preg og forhåpentlig vil kunne hevde sig tidene frem igjennem som et vakkert, solid og hensiktsmessig anlegg.

Alle bygninger er opført på støpte betongfundamenter i velbrent teglsten og utvendig pusset med cementblandet kalkpuss, som er gitt en ru overflate i en gråblå tone. Arkitektonisk aksentuerte bygningsledd som sokkel og fremtredende gesimser m. m. er utført i grå granitt. De høireiste tak er tekket med sort glasert taksten.

Alle etasjeadskillere og hvelv er støpt i jernbetong og de innvendige trapper utført i granitt med smijernsgelender. Korridorene er belagt med uslepne opdalsheller og gulvene utført med langstav i ek eller belagt med linoleum og linotol. I stallene er benyttet asfaltgulver eller stensetning.

Det elektriske anlegg.

Oslo Lysverker har for det elektriske anlegg i Veterinærhøiskolen anlagt en transformatorstasjon i hovedbygningen, hvor der i kjelleren er avsatt et eget rum hertil. Ved siden av transformatorstasjonen er innredet et rum for en felles hovedtavle, hvorfra samtlige bygninger tilhørende Veterinærhøiskolen får sin strøm. Strømmen måles felles for alle bygninger.

Disseksjonslokaler

Fra hovedtavlen utgår der kabler for de forskjellige tariffer til de enkelte bygninger. Kablene er forlagt i tunneler mellom bygningene og i bygningenes underkjellere.

I hver av bygningene er der opsatt flere fordelingstavler hvor til hovedkablene er koblet. Fra fordelingstavlene utgår det et skjult fordelingsanlegg til lampepunkter, lysstikkontakter og tekniske stikkontakter.

I kirurgiskambulatorisk klinikk og medisinsk klinikk staller, operasjons- og undersøkelsesrum, hvor man kan risikere syredannelser og fuktighet, har man et helt lufttett anlegg i 1" rør, forlagt skjult i betong med inntrukket juteomspunnet blykabel.

Av spesialanlegg er der i kirurgisk klinikk montert et røntgenanlegg, og i auditoriene lysbilledapparater og filmfremvisningsapparater. I mikroskopisalen er der installert et mikroprojeksjonsapparat, og i hovedbygningens kjeller en spesielt konstruert elektrisk avlivningskasse for hunder og en for katter.

I bygningene er der montert et komplett svakstrømsanlegg bestående av: Automatisk hustelefonanlegg, bytelefonanlegg, brandalarmanlegg, ringeanlegg og uranlegg. Svakstrømsanlegget er også centralisert i hovedbygningen — undtatt brandalarm-

anlegget som er centralisert i vekten i kirurgisk klinikk. Kablene for svakstrømsanlegget mellom de enkelte bygninger er forlagt i de samme tunneler som sterkstrømskablene.

I hovedbygningen er innlagt en kombinert elektrisk vare- og personheis som gjennomløper samtlige etasjer fra kjelleren av.

Dessuten er der installert 2 spesielle elektriske transportheiser for høitransport — 1 i den medisinske avdeling og 1 i den kirurgiske, med utliggere og transportbaner på loftet for utvendig heising og innvendig transport.

Opvarmings-, ventilasjons- og sanitæranlegget.

Opvarmingen av hovedbygningen, kirurgisk klinikk, medisinsk klinikk og obduksjonsbygningen skjer fra et felles centralanlegg, anbragt i hovedbygningens underkjeller.

Kjeleanlegget er innrettet for lavtrykksdamp som benyttes direkte til opvarming av medisinsk klinikk og obduksjonsbygningen og indirekte ved omsetning til varmtvann for opvarming av hovedbygningen og kirurgisk klinikk.

Hundeklinikken har eget anlegg.

Ventilasjonen er i det store og hele tatt ordnet således at frisk luft tas inn på radiatorene ved ytterveggene og opvarmes på disse. Den forbrukte luft går ut gjennom særskilte avtrekk, som samles gruppevis til sjakten som føres over tak, til dels med sugevifter.

Auditorier og festsal i hovedbygningen tilføres opvarmet frisk luft fra et særskilt ventilasjonsanlegg i kjelleren.

Avtrekket fra obduksjonsbygningen føres over til den høiere liggende hovedbygning og op over dennes tak for å få det så høit op som mulig.

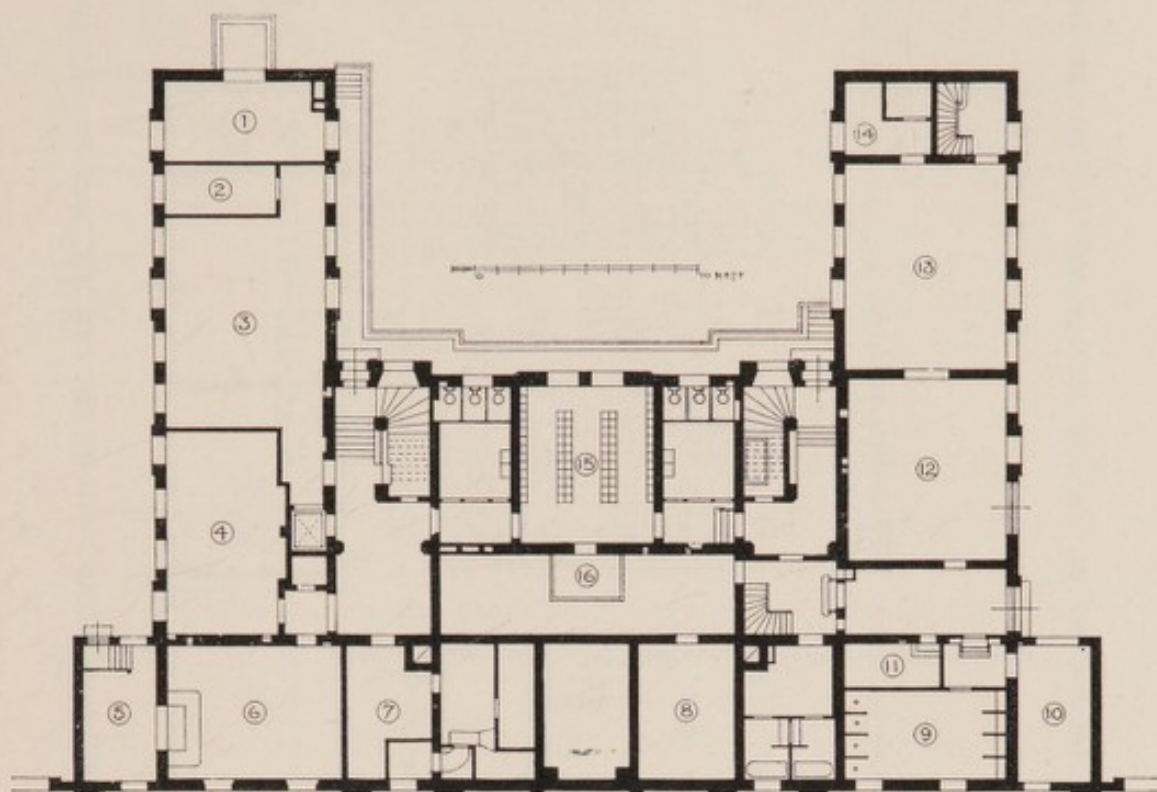
For disseksjonsrum og macerasjonsrum i hovedbygningen er anbragt særskilte sugevifter.

For kjemiske kapeller er anbragt særskilte syrefaste avtrekksrør.

De sanitære anlegg.

Bygningenes vannforsyning skjer fra v. d. Lippes gate for hundeklinikken og fra General Birchs gate for de øvrige bygningers vedkommende.

Vannledningene er utvendig utført av stopejern, innvendig i

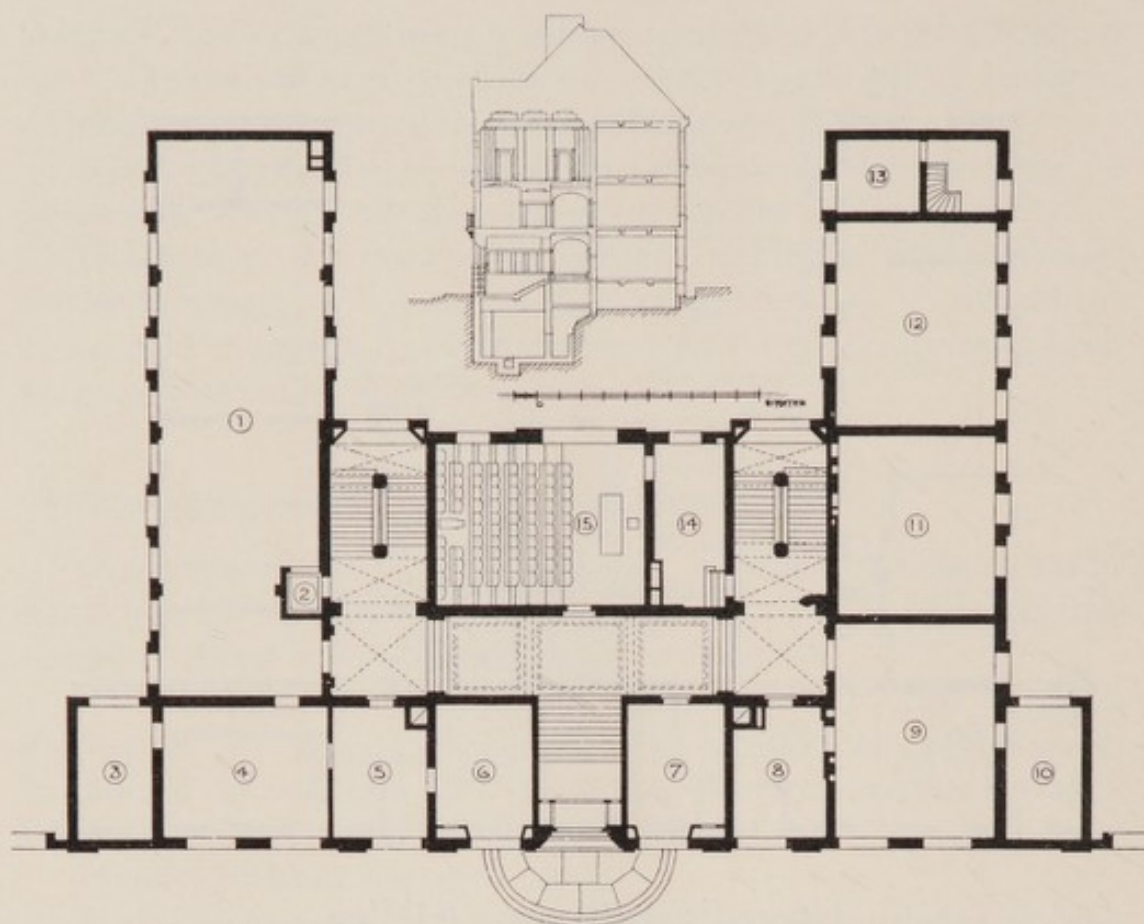

Hovedbygningen. Kjeller.

1. Transformator.	9. Dusjbad.
2. Elektrisk Tavlerum.	10. Rekvisita.
3. Verksted.	11. Hundeavlivning.
4. Leseværelse.	12. Demonstrasjon.
5. Anretning.	13. Diseksjonsrum.
6. Frokostrom.	14. Maserasjonsrum.
7. Ventilasjonsrum.	15. Garderobe.
8. Rum for varmtvannsbeholder.	16. Elektrisk Tavlerum.

bygningene av kobber. Ledninger for avløpsvann er innvendig av støpejern og utvendig av lerrer og forsynt med de nødvendige kummer. Alt avløpsvann samles til en hovedkloakk, som føres ut til byens kloakk i gaten.

For tapping av varmtvann er der i hovedbygningen et centralanlegg som forsyner denne bygning, kirurgisk og medisinsk klinikk samt obduksjonsbygningen. Opvarmingen av vannet

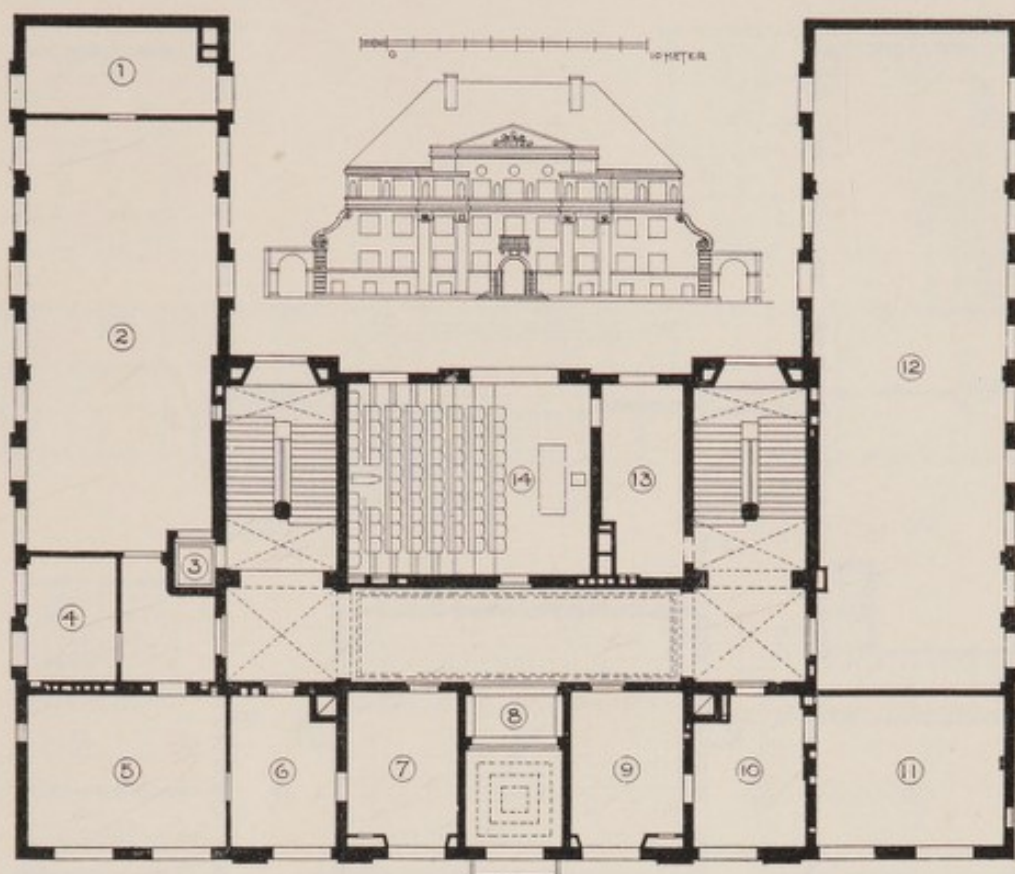
Hovedbygningen. 1ste etasje.

1. Patologiske samlinger.	8. Professor.
2. Heis.	9. Laboratorium.
3. Laboratorium.	10. —»—
4. —»—	11. Demonstrasjon.
5. —»—	12. Diseksjon.
6. Professor.	13. Grovpreparering.
7. »	14. Forrum.
	15. Auditorium.

skjer fra centralopvarmingens fyringsanlegg. Hundeklinikken har eget anlegg. Samtlige varmtvannsledninger er lagt av kobberør, og elektrisk pumpe er opsatt for sirkulasjon av vannet i ledningene.

I sanitæranlegget inngår foruten toalettanlegg og bad, forskjellige spesialinnredninger for laboratoriebruk i de enkelte bygninger.

Gass er innlagt til samtlige bygninger fra General Birchs gate

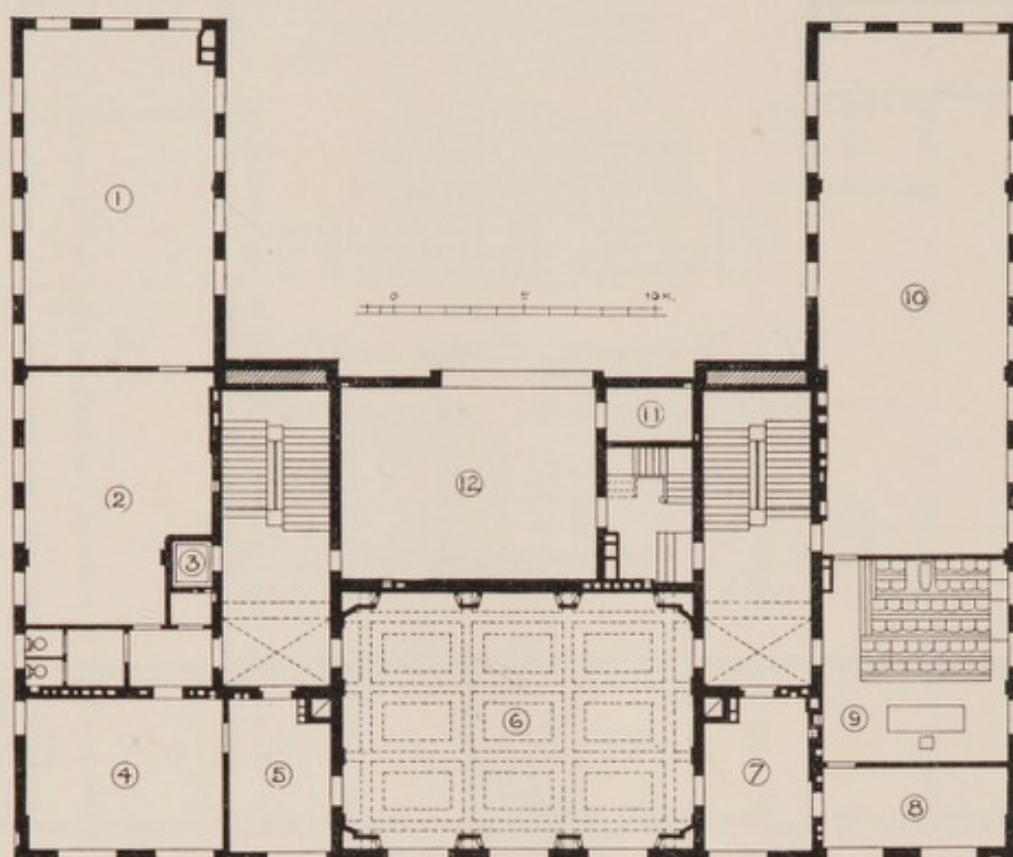
Hovedbygningen. 2den etasje.

1. Tegnerum.	8. Korridor.
2. Studiesal for anatomi.	9. Sekretær.
3. Heis.	10. Kasserer.
4. Arbeidsrum.	11. Rektor.
5. Laboratorium.	12. Anatomisk samling.
6. Assistent.	13. Forrum.
7. Professor.	14. Auditorium.

og v. d. Lippes gate og er fordelt rundt om i bygningene til de forskjellige laboratorier.

Det hele anlegg er planlagt av arkitekt Bredo Greve, som også stod som utførende arkitekt til sin død i 1931.

I 1933 blev stillingen som arkitekt overtatt av H. J. Sparre, som også har planlagt og forestått innredningen og alt utstyr av forskjellig art.

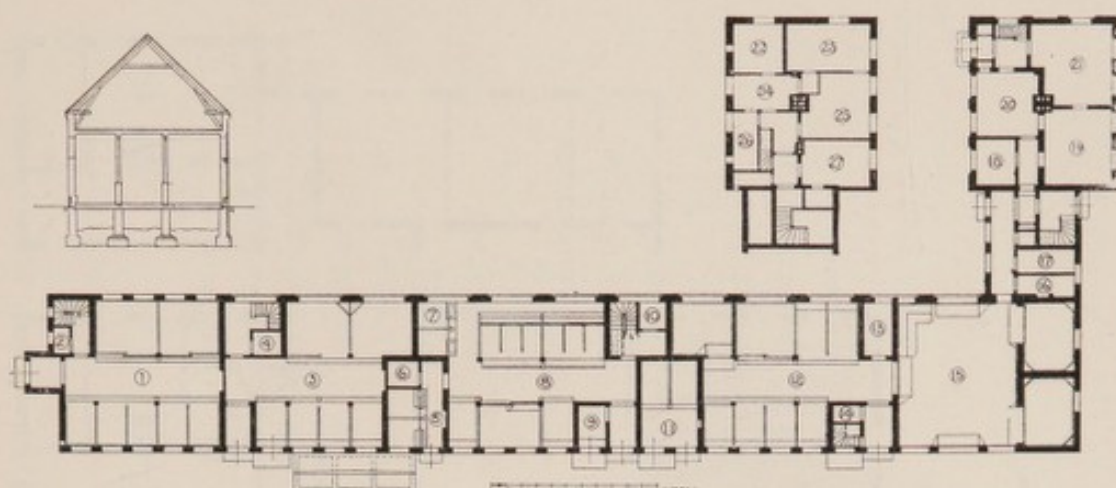

Hovedbygningen. 3dje etasje.

1. Mikroskopsal.	7. Arbeidsrum.
2. »	8. Forværelse.
3. Heis.	9. Auditorium.
4. Beslagsamling.	10. Husdyrbruksamling.
5. Forrum.	11. Mørkerum.
6. Festsal.	12. Fotografirum.

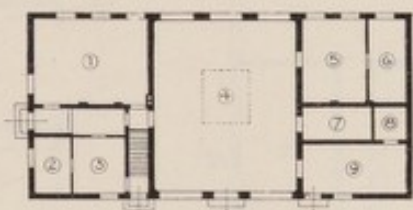
Som byggeleder blev først antatt ingeniør F. L. Jensen, som 1 juni 1923 blev avløst av arkitekt O. Jensen Møller. Denne har senere den hele tid ledet samtlige arbeider.

Som konsulent for fundamenterings- og jernbetongarbeider har fungert ingeniørene Bonde & Normann, for opvarmning, ventilasjon og det sanitære anlegg ingeniørene Solberg & Christoffersen samt for det elektriske anlegg ingeniør Chr. Aug. Thorne.

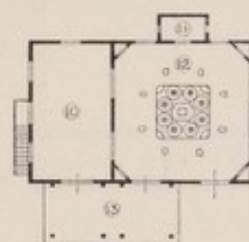
Medisinsk klinikk.

1. Stall.	10. Forrum.	19. Laboratorium.
2. Forrum.	11. Isolasjonsstall.	20. —»—
3. Stall.	12. Stall.	21. —»—
4. Forrum.	13. Forrum.	22. Kontor.
5. Grisebinger.	14. Seletøi.	23. »
6. Forrum.	15. Undersøkelsesrum	24. »
7. Kalvebinger.	16. Smådyr.	25. »
8. Fjøs og stall.	17. »	26. Bibliotek.
9. Seletøi.	18. Apotek.	27. Stallgutt.

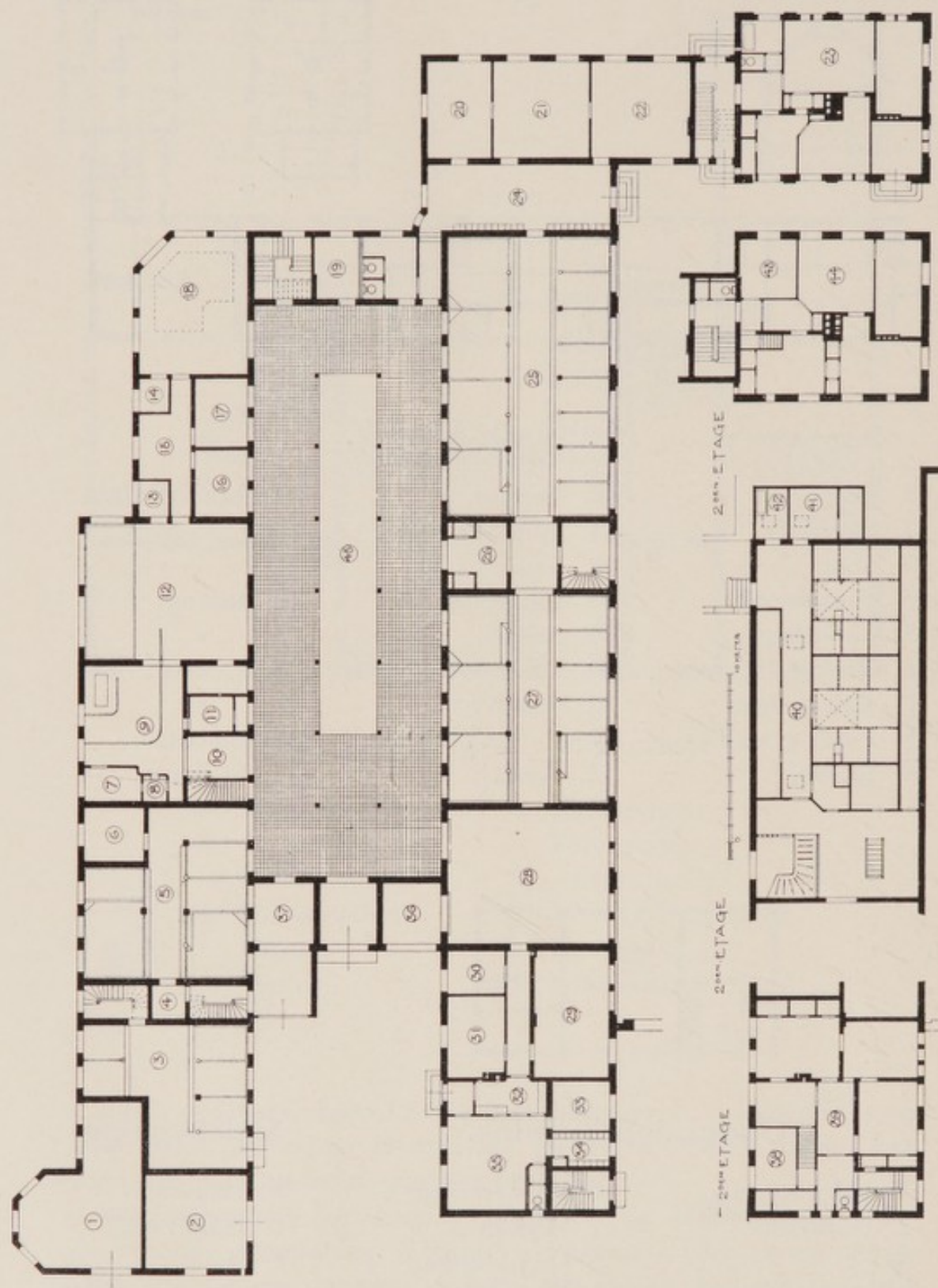
Obduksjonsbygning.

1. Laboratorium.	6. Preparering.
2. Garderobe.	7. Kjølerum.
3. »	8. Maskinrum.
4. Obduksjonssal.	9. Kadaverrum.
5. Preparering.	

Smiebygning.

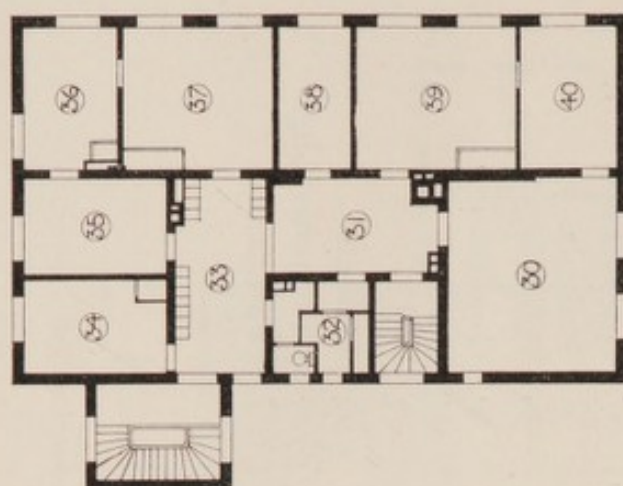
10. Skorum.
11. Håndvask.
12. Smie.
13. Plass for skoing.

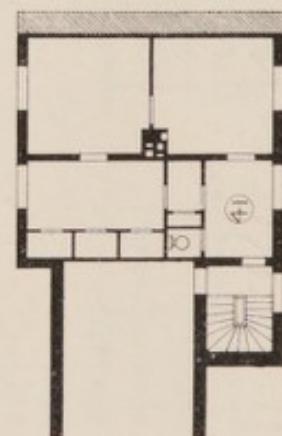
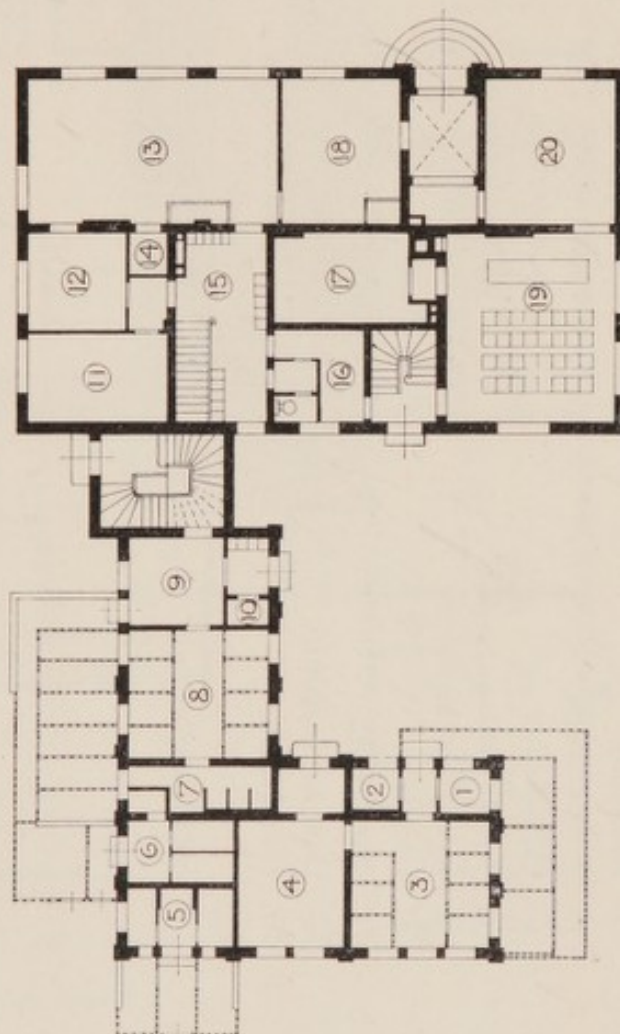
Kirurgisk og ambulatorisk klinikk.

1. Hovslagerrum.	16. Instrumenter og bandager.	31. Assistent.
2. Garasje.	17. Sykerum.	32. Venteværelse.
3. Stall.	18. Operasjonsrum.	33. Vaktværelse.
4. Seletøi.	19. Journalfører.	34. Garderobe.
5. Fødestall.	20. Assistent.	35. Vaktstue.
6. Arbeidsrum.	21. Professor.	36. Forgang.
7. Maskinrum.	22. Laboratorium.	37. Gjødseleum.
8. Apparaturum.	23. Vaktmesterbolig.	38. Stallgutt.
9. Røntgenrum.	24. Garderobe.	39. Vaktmesterbolig.
10. Forgang.	25. Stall.	40. Hundestaller.
11. Mørkerum.	26. Korridor.	41. Kjøkken.
12. Operasjonsrum.	27. Stall.	42. Bad.
13. Håndvask.	28. Undersøkelsesrum.	43. Stallgutt.
14. »	29. Professor.	44. Vaktmesterbolig.
15. Sterilisasjonsrum.	30. Instrumenter.	45. Løpegaard.

2⁰⁸ E.TAGE.

10 METERS.

2⁰⁸ E.TAGE.

Hundeklinikk.

1. Hundebad.	15. Korridor.	29. Laboratorium.
2. Tørrerum.	16. Garderobe.	30. Kontor og bibliotek.
3. Hvalpesykeavdeling.	17. Mørkerum.	31. Korridor.
4. Undersøkelsesrum.	18. Laboratorium.	32. Stinkrum.
5. Karantene.	19. Auditorium.	33. Garderobe.
6. »	20. Forrum.	34. Vaskerum.
7. Smådyravdeling.	21. Hundestall.	35. Laboratorium.
7. Hudsykdomavdeling.	22. Hundebad.	36. —»—
9. Undersøkelsesrum.	23. Tørrerum.	37. —»—
10. Strø.	24. Hundestall.	38. Vektrum.
11. Kontor.	25. Garderobe.	39. Laboratorium.
12. »	26. Lysbehandling.	40. —»—
13. Laboratorium.	27. Garderobe.	41. Vaktmesterbolig.
14. Apparater.	28. Laboratorium.	

HØISKOLENS ORGANISASJON

På grunn av den lange tid som var gått og den utvikling som hadde funnet sted siden høiskoleplanen av 1918 fremkom, fant Landbruksdepartementet det nødvendig at forslaget til undervisningsplan m. v. blev tatt op til ny drøftelse. I den anledning nedsatte departementet høsten 1933 en komité, bestående av følgende 6 medlemmer: Professor H. Holth, formann, professor K. E. Schreiner, professor Per Tuff, klinikkbestyrer L. Slagsvold, stortingsmann Peter Gaustad og distriktdyrlæge R. Bugge Næss.

Denne komité fikk i oppdrag å gjennomgå høiskoleplanen av 1918. I desember 1933 avgav komiteen sin innstilling, som var enstemmig.¹ Som bilag fulgte en særuttalelse fra professor Schreiner om sakens organisasjonsmessige side og tilleggsbemerkninger hertil fra komiteens øvrige medlemmer. Innstillingen avvek på enkelte punkter fra planen av 1918. Således hadde komiteen bragt på det rene at den forutsatte undervisning for de veterinærstuderende i fysiologi og farmakologi ved Universitetet ikke kunde gjennomføres, medmindre det blev oprettet et nytt professorat i fysiologi, og blev foretatt utvidelse av Universitetets fysiologiske institutt. Da opprettelse av et fysiologisk-farmakologisk institutt ved Veterinærhøiskolen vilde bli for kostbart, foreslo komiteen at departementet henvendte sig til Universitetet for å søke å få i stand et samarbeid med hensyn til undervisningen i de nevnte fag.

For øvrig mente komiteen at studietiden burde forlenges fra 5 til 5½ år, da enkelte fag som fysikk, fysiologi, farmakologi og husdyrbruk vilde få en større plass enn tidligere regnet med. Det blev videre foreslått et annet karaktersystem ved eksamen, og at første avdeling av eksamen blev delt i to avsnitt. Komiteen var av den mening at høiskolens organisasjon til å begynne med burde ordnes ved reglement, og at lov først blev utarbeidet efter at man hadde høstet tilstrekkelige erfaringer.

¹ «Innstilling fra den i 1933 nedsatte komité til gjennomgåelse av planen for Veterinærhøiskolen.»

Professor Schreiner fremholdt i sin særuttalelse at veterinærmedisinen burde henlegges under Universitetet, slik at det blev opprettet et veterinærmedisinsk fakultet sideordnet med de øvrige fakulteter. Hvis høiskolelinjen blev valgt, mente han at høiskolen burde ligge under Kirke- og Undervisningsdepartementet, og ikke under Landbruksdepartementet. De øvrige komitémedlemmer fant ikke grunn til å ta standpunkt til dette spørsmål, som ikke var omfattet av komiteens mandat. For disse komitémedlemmer var det av avgjørende betydning at høiskolen kom i drift så snart som mulig. De frarådet derfor at det blev tatt op til drøftelse planer som prinsippmessig stod i strid med Stortingets vedtak av 1918.

Innstillingen blev så forelagt Universitetet, hvor Det medisinske fakultet nedsatte en komité til behandling av saken. Denne komité, som bestod av professorene Olav Hanssen, Einar Langfeldt, Fredrik Leegaard og Klaus Hansen, avgav en flertalls- og en mindretallsuttalelse.¹ Flertallet fant at det vilde være en stor fordel både fra videnskapelig og økonomisk synspunkt å ha det dyrefysiologiske og det humanfysiologiske institutt under samme tak, og mente at plassspørsmålet burde tas op til ny drøftelse. Farmakologiundervisningen, mente kollegiet, burde henlegges til Universitetets farmakologiske institutt. Hvad angår organisasjonen av veterinærundervisningen, var flertallet enig med professor Schreiner og foreslo at dette spørsmål blev undergitt en sakkyndig bedømmelse før saken blev forelagt Stortinget.

Professor Klaus Hansen mente at det burde opprettes et eget selvstendig veterinærfysiologisk institutt i tilknytning til Veterinærinstituttet og Statens Veterinærklinikk. Hvad farmakologiundervisningen angår, var han enig med flertallet. Han var imidlertid uenig i flertallets standpunkt med hensyn til spørsmålet høiskole — universitet, idet han mente det burde opprettes en høiskole som bygget på komitéinnstillingen av 1933. Høiskolen, mente han, burde underlegges Landbruksdepartementet, medmindre det blev spørsmål om også å overføre Norges Landbrukshøiskole til Kirke- og Undervisningsdepartementets administrasjon.

Det medisinske fakultet var enig med den nedsatte komité's flertall og anbefalte at den organisasjonsmessige side av saken blev utredet før denne blev forelagt Stortinget. Det akademiske kollegium var også prinsipielt enig i de synspunkter professor

¹ Mindretallsuttalelsen blev avgitt av professor Klaus Hansen.

Schreiner hadde fremholdt. Forat ikke høiskolens åpning skulde bli utskutt, kunde kollegiet imidlertid ikke ubetinget anbefale en ny komitéutredning før saken blev forelagt Stortinget. Men kollegiet fremholdt som meget viktig at det ikke blev truffet foranstaltninger som senere kunde vanskeliggjøre at veterinærundervisningen blev henlagt til Universitetet, hvis dette blev funnet hensiktsmessig. I denne forbindelse understreket kollegiet særlig kravet til professorenes videnskapelige kompetanse. For øvrig beklaget kollegiet at det ikke kunde gi anvisning på nogen utvei til i Universitetets daværende bygninger å skaffe det fysiologiske institutt en sådan utvidelse at det også blev plass for professoren i veterinærfysiologi.

I 1934 blev det så for Stortinget fremsatt forslag om høiskolens organisasjon.¹ Dette forslag bygget i det store og hele på den innstilling som komiteen av 1933 hadde avgitt. Da denne komités plan med hensyn til fysiologiundervisning ikke hadde kunnet realiseres, var det i departementets proposisjon tatt med det i forrige avsnitt nevnte forslag om opprettelse av et fysiologisk institutt ved høiskolen. Dette forslag var utarbeidet av veterinærdirektør Thorshaug.

For øvrig uttalte veterinærdirektøren at han anså det helt ugjørlig å realitetsbehandle spørsmålet høiskole eller universitetsfakultet på det daværende tidspunkt. Stortingets beslutninger om opprettelse og fullførelse av Veterinærhøiskolen hvilte alle på den forutsetning at skolen skulde starte som en selvstendig høiskole. Han anså det for øvrig som viktig for høiskolens fremtid at den fikk starte som en selvstendig institusjon, så den uten innblanding fra annet hold selv kunde trekke op rammen for sin virksomhet. Han måtte således på det bestemteste fraråde at spørsmålet på det daværende tidspunkt blev optatt til drøftelse og videre utredning, idet man for det første ikke hadde tilstrekkelige kjensgjerninger å bygge på for å kunne klarlegge spørsmålet fra alle sider, for det annet vilde dette bety at igangsettelsen av høiskolens drift vilde bli utsatt helt på det uvisse.

Direktøren var enig med Det akademiske kollegium i at det måtte stilles de samme krav ved besettelsen av lærerstillingene som det blev stillet ved Universitetet. Forat man i størst mulig

¹ St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 23 (1934). Her er tatt inn uttalelsene fra Det akademiske kollegium, Det medisinske fakultet og fra den komité som fakultetet hadde nedsatt.

utstrekning skulde kunne sikre sig norske lærere, mente direktøren at det burde utdeles stipendier til skikkede ansøkere. Man måtte imidlertid også regne med å la utlendinger konkurrere om stillingene.

Departementet sluttet sig i det vesentlige til veterinærdirektøren. Det foreslo at skolens offisielle navn blev «Norges Veterinærhøiskole». Proposisjonen inneholdt til slutt plan for organisasjon av høiskolen.

Departementets innstilling gikk ut på følgende:

- I. Stortinget samtykker i:
 1. at Norges Veterinærhøiskole organiseres overensstemmende med det i Landbruksdepartementets foredrag til St. prp. nr. 1, tillegg nr. 23 (1934) inntatte forslag.
 2. at høiskolen begynner sin virksomhet ved begynnelsen av høstsemestret 1935.
- II. Som ytterligere bevilgning under Landbruksdepartementets budgett for terminen 1. juli 1934—30. juni 1935 opføres under kap. 683 A overførbar kr. 30 000 til dekning av utgifter som påløper ved innredning av rum for et fysiologisk institutt ved Norges Veterinærhøiskole. Sluttsummen under kap. 683 blir da kr. 32 200.

Landbrukskomiteen var i det vesentlige enig med departementet, og 28. juni 1934 blev komiteens innstilling enstemmig vedtatt av Stortinget.

Ved kongelig resolusjon av 8. mars 1935 blev det så utferdiget følgende reglement for Norges Veterinærhøiskole:¹

I. Høiskolens opgave.

§ 1.

Norges Veterinærhøiskole har til formål å gi en på videnskapelig grunnlag hvilende undervisning til utdanning av veterinærer og å fremme den videnskapelige forskning på veterinærvidenskapens områder.

Ved høiskolen kan dessuten efter forslag av professorrådet og med vedkommende regjeringsdepartements samtykke holdes praktiske kurser utenfor den ordinære undervisning.

¹ Reglementet er tatt inn i St. med. nr. 8 (1935).

II. Undervisningen.

§ 2.

Den ordinære studietid er beregnet til 5½ år efter følgende plan:

En første avdeling i 2 avnitt på henholdsvis 2 og 3 semestre, en annen avdeling på 5 semestre og en tredje avdeling på 1 semester.

Undervisningsåret består av et høstsemester som varer fra 1. september til 20. desember og et vårsemester fra 15. januar til 15. juni.

Vedkommende regjeringsdepartement kan, efter innstilling fra professorrådet, forandre begynnelses- og sluttterminen for det enkelte semester, når særlige omstendigheter gjør dette ønskelig. Hvis et semester forkortes eller forlenges, skal dog det følgende semester henholdsvis forlenges eller forkortes med et tilsvarende antall dager.

§ 3.

Undervisningen i fysikk, kjemi, zoologi, botanikk, almindelig arvelighetslære, farmakologi og praktisk farmaci henlegges til Universitetet. For øvrig foregår undervisningen ved høiskolen, undertagen for så vidt angår øvelse i praktisk kjøttbedømmelse, som foregår ved Oslo kommunale slaktehus.

§ 4.

Hvilke forelesninger, kurser og øvelser som skal være obligatoriske for de studerende, fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet. I hvilken utstrekning forelesninger, øvelser og klinikker ved høiskolen skal være tilgjengelige for andre enn de innskrevne studerende, bestemmes av professorrådet.

Undervisningen ved høiskolen er fri, men det betales avgifter for deltagelse i de praktiske kurser. Avgiftenes størrelse fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet.

III. Eksamen.

§ 5.

Veterinæreksamen holdes i 3 avdelinger, for første avdelings vedkommende i 2 avsnitt.

Eksamen ved alle avdelinger holdes på høiskolen eller ved Universitetet 2 ganger årlig i slutten av hvert semester. De studenter, som ikke har artium på latinlinjen, må ha bestått en forberedende prøve i latin før de melder sig til eksamen i første avdelings annet avsnitt. Med hensyn til omfanget av denne prøve og de nærmere regler for prøvens avleggelse gjelder de samme regler som for de medisinske studerende.

For deltagelse i eksamen betales en avgift som fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet.

§ 6.

For eksamen på høiskolen gjelder følgende regler:

Eksaminasjonen er offentlig og utføres av vedkommende faglærer. Opgaven i skriftlig prøve gis av faglæreren og censor, som opnevnes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet. Prøvene bedømmes av faglæreren og censor.

Har faglæreren forfall, opnevner professorrådet en stedfortreder.

§ 7.

De nærmere bestemmelser for eksamen på høiskolen fastsettes ved reglement av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet.

§ 8.

Efter avsluttet eksamen meddeler rektor vedkommende regjeringsdepartement en fortegnelse over de uteksaminerte kandidater med angivelse av fødselsår, studietid og de opnådde spesialkarakterer og hovedkarakter.

Til de kandidater som har bestått avgangseksamen, utdeles testimonium med angivelse av spesialkarakterer og hovedkarakter.

§ 9.

Den som har bestått avgangseksamen, får titelen veterinær eller dyrlæge. Hvem som ellers kan benytte disse titler bestemmes av Kongen.

Retten til å utøve veterinær- eller dyrlægepraksis i Norge er avhengig av veterinærdirektørens autorisasjon.

IV. De studerende.

§ 10.

For å kunne optas som veterinærstuderende må vedkommende ha bestått eksamen artium. Vedkommende departement avgjør for hvert år hvor mange studerende som skal kunne optas ved høiskolen.

Søknad om optagelse med vidnesbyrd om eksamen artium sendes innen nærmere fastsatt og bekjentgjort tid til professorrådet. Med søknaden skal dessuten følge vidnesbyrd om moralsk vandel og helbredsattest etter fastsatt skjema. Professorrådet avgjør innstilling til vedkommende regjeringsdepartement, som avgjør hvem som skal optas.

For så vidt det kan skje uten fortrenghet for innenlandske ansøkere, kan det også optas utlendinger. Disse må i tilfelle ha bestått en eksamen som i innhold omtrent svarer til eksamen artium.

§ 11.

Immatrikuleringen foregår på høiskolen som regel 1. september.

Ved innskrivningen betaler de studerende en avgift, som fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement etter innstilling av professorrådet.

§ 12.

Efter immatrikuleringen har de studerende personlig å melde sig hos rektor.

De studerende har å overholde de regler som til enhver tid gjelder for undervisning, orden og disiplin. Under studietiden er de forpliktet til, når de innkalles, å møte og gi forklaring for rektor eller professorrådet.

Skulde nogen studerende gjøre sig skyldig i grovere uorden innenfor høiskolen, kan vedkommende tildeles en irettesettelse av rektor eller professorrådet i de former som finnes passende. Ved gjentagelser eller hvis nogen i eller utenfor høiskolen begår æreløse handlinger, kan vedkommende bortvises fra skolen for en tid eller for bestandig. Beslutning om bortvisning fattes av vedkommende regjeringsdepartement etter forslag av professorrådet.

Irettesettelse eller bortvisning kan ikke finne sted før vedkommende har hatt anledning til å forklare sig.

Blir nogen bortvist for lengere tid enn ett år, kan vedkommende innen 4 uker efter at beslutningen er meddelt ham, innanke beslutningen for Høiesterett. Anken, som behandles efter reglene for offentlige straffesaker, har ikke opsettende virkning.

Bortvisningen kan heves av vedkommende regjeringsdepartement når den bortviste ved lengere tids ulasteligandel har gjort sig verdig til dette.

§ 13.

Enhver offentlig myndighet, som har tiltalt nogen studerende for en forbrytelse eller forelagt ham bøter for en grovere forseelse, har uopholdelig å underrette rektor om dette. Det samme bør skje så snart det er åpnet rettslig forundersøkelse eller efterforskning mot nogen studerende som siktet. Rektor har rett til selv eller ved en av høiskolens tjenestemenn å være til stede under rettsmøtene.

§ 14.

De studerende velger hvert år i sin midte et utvalg. Dette skal tjene som et mellemledd mellem høiskolens myndigheter og de studerende. De nærmere regler for valget og utvalgets gjøremål treffes av vedkommende regjeringsdepartement efter forslag fra professorrådet.

§ 15.

De nærmere regler for de studerendes forhold under opholdet ved høiskolen fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter forslag fra professorrådet.

V. Høiskolens lærere og øvrige tjenestemenn.

§ 16.

De lærere ved høiskolen som utnevnes av Kongen som embedsmenn, kalles professorer.

§ 17.

Før et professorembede opprettes eller kunngjøres ledig og før innstillingen angående besettelsen foredras Kongen, skal professorrådets betenkning være innhentet.

Så fremt ikke Kongen anderledes bestemmer, skal ledige professorater alltid kunngjøres.

Hvorvidt utlendinger skal kunne delta i konkurransen, bestemmes for hvert enkelt tilfelle av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet.

Ingen ansettelse i høiskolens professorater må finne sted uten at det foreligger uttalelse fra sakkyndige om ansøkernes videnskapelige og faglige kvalifikasjoner. Hvor vidt det til denne bedømmelse skal tilkalles sakkyndige utenfor høiskolen samt om det skal avholdes prøver, avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement etter innstilling av professorrådet.

§ 18.

Andre lærerposter ved høiskolen og stillinger som bestyrere av institutter, samlinger og laboratorier, som ikke er knyttet til et bestemt lærerembede, besettes av vedkommende regjeringsdepartement etter innstilling av professorrådet.

§ 19.

Utstrekningen av professorenes og de øvrige læreres undervisningsplikt fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter at forslag er innhentet av professorrådet.

Enhver professor er berettiget til å holde forelesninger utover sin regulære undervisning. Betingelsen er at han utfører de embedsplikter som i almindelighet påhviler ham. Om sådanne forelesninger skal på forhånd gis meddelelse til rektor.

§ 20.

Prosektorer og 1. amanuenser ansettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet. Før rådet avgir sin innstilling, skal det innhente uttalelse fra den professor eller instituttbestyrer som stillingen sorterer under.

Assistenten ansettes av professorrådet efter innstilling av vedkommende professor eller instituttbestyrer.

De er forpliktet til å delta i undervisningen. Deres gjøremål og arbeidsplikter for øvrig fastsettes ved instruks av professorrådet, efter innstilling av vedkommende professor eller instituttbestyrer.

§ 21.

Ved høiskolens kontor, som står umiddelbart under rektor, skal være en sekretær og kasserer. Denne, som ansettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av professorrådet, er rådets sekretær. Han mottar alle innbetalinger og utbetaler lønninger og øvrige utgifter efter anvisning fra rektor,

instituttbestyrere eller andre som måtte være berettiget til det. Hans gjøremål for øvrig fastsettes ved instruks av professorrådet.

Med hensyn til sikkerhet for oppebørsler, revisjon o. s. v. gjelder de regler som til enhver tid er fastsatt for statens oppebørselsbetjenter.

§ 22.

Høiskolens øvrige tjenestemenn ansettes av professorrådet i overensstemmelse med reglene i lov om offentlige tjenestemenn.

Deres arbeid og plikter fastsettes ved instruks av professorrådet.

§ 23.

Tjenestefrihet og reisetillatelse kan tilståes høiskolens lærere og øvrige tjenestemenn for en tid av 14 dager av rektor, for lengere tid av vedkommende regjeringsdepartement etter innstilling av professorrådet.

Tjenestefrihet for rektor tilståes av vedkommende regjeringsdepartement.

I ferien ordnes tjenesten for lærerpersonalet av rektor etter innstilling av de enkelte professorer. For det øvrige personales vedkommende fastsettes feriene av rektor i overensstemmelse med de regler som til enhver tid gjelder for tilsvarende tjenestemenn.

Ethvert forfall skal snarest meldes til rektor.

VI. Høiskolens styre.

§ 24.

Høiskolen står umiddelbart under vedkommende regjeringsdepartement. Den ledes av en rektor og et professorråd, som treffer avgjørelse i de saker som overdras dem ved lov eller reglement.

§ 25.

Rektor velges av professorrådet blandt dettes medlemmer for 3 år. Valget foregår i mai måned i et møte som sammenkalles med minst 14 dagers varsel. De av rådets medlemmer som har forfall, kan sende inn skriftlig stemmeseddel. Til gyldig valg kreves at minst $\frac{2}{3}$ av de stemmeberettigede har avgitt stemme.

På valgmøtet stemmes skriftlig, og rektor blir den som opnår minst halvparten av de avgitte stemmer. Har ingen opnådd sådant flertall, foretas omvalg, og valgt er da den som får det høi-

este stemmetall. I tilfelle av stemmelikhet ved dette siste valg trekkes lodd mellem de som har høiest stemmetall.

Den fratredende rektor kan gjenvelges, men har rett til å undslå sig for så lang tid som han har fungert.

Hvis den valgte vegrer sig for å ta imot valget, må han angi sine grunner for dette. De møtende avgjør da ved avstemning uten debatt om valget fastholdes. Fritas den valgte, innkalles til nytt valgmøte med minst 7 dagers varsel.

Om valget gjøres innberetning til Kongen.

Rektor tiltrer 1. juli efter valget.

Hvis rektor må fratre tidligere enn 3 måneder før tjenestetiden er til ende, velges ny rektor for den tid som er igjen. Under forfall ellers fungerer næstformannen i professorrådet.

§ 26.

Rektor representerer høiskolen utad og fører det nærmere tilsyn med dens eiendommer og virksomhet. Han våker over at undervisningen foregår i overensstemmelse med lov og reglement og har å påse at leseplanen og fortegnelsen over forelesningene i det følgende semester offentliggjøres i betimelig tid. Foruten å utøve den myndighet som ellers er tillagt ham i lov eller reglement, tilligger det ham:

1. å avgjøre de løpende saker og gi professorrådet fornøden meddelelse herom,
2. å sørge for at professorrådets og høiere myndigheters beslutninger blir utført,
3. å forberede alle saker som skal forelegges professorrådet eller vedkommende regjeringsdepartement,
4. å skrive under de ekspedisjoner fra professorrådet som ikke hele rådet finner å burde skrive under,
5. å avgjøre spørsmål om anskaffelser, reparasjoner, utbetalinger eller bortsalg når beløpet eller verdien ikke overstiger 200 kroner,
6. å anvise til utbetalinger alle utgifter som vedrører høiskolen og som ikke angår de enkelte avdelingers særlige budgetter,
7. å tillate bruk av høiskolens lokaler. Slik tillatelse kan bare gis når det ikke er til hinder for høiskolens egen virksomhet og det ikke er spesielle grunner som taler imot,
8. å utferdige de diplomer og testimonier som ikke efter særskilt bestemmelse utferdiges av annen myndighet,

9. midlertidig å konstituere for inntil 1 måned bestyrere av institutter, samlinger og laboratorier,
10. å gi kortere utsettelse med tiltredelse av underordnede poster ved høiskolen,
11. å bestemme tiden for nye høiskolelæreres tiltredelsesforelesninger,
12. å autorisere og forsyne med høiskolens segl de embedsprotokoller som skal brukes ved skolen,
13. hvert år å avgi til vedkommende regjeringsdepartement en trykt beretning om høiskolens virksomhet i det foregående år.

Dessuten har rektor det almindelige tilsyn med de studerendes forhold ved høiskolen. Han plikter å gripe inn i medhold av § 12 når han finner det påkrevd til oprettholdelse av orden og disiplin.

§ 27.

Professorrådet består av høiskolens faste professorer og direktøren for Veterinærinstituttet med rektor som formann. Rådet velger for ett år om gangen sin næstformann, som under rektors forfall utfører hans forretninger.

Har både rektor og næstformann forfall, trer den efter tjenesteår eldste professor i disses sted.

§ 28.

Professorrådet holder regelmessige møter til tider det selv bestemmer og ellers efter innkallelse fra rektor. Forlanger 2 medlemmer møte, er rektor forpliktet til å kalle rådet sammen. Alle medlemmer er forpliktet til å møte hvis de ikke har gyldig forfall.

Når det skal behandles spørsmål som angår undervisning og eksamen, tilkalles også de lærere ved høiskolen som ikke er medlemmer av rådet. Likeledes tilkalles vedkommende universitetslærere når det skal behandles spørsmål av betydning for de fag som er henlagt til Universitetet.

Beslutningene, hvori også deltar de møtende ikke-medlemmer av rådet, treffes ved almindelig flertall. I tilfelle av stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget. Rådet er beslutningsdyktig når minst $\frac{2}{3}$ av medlemmene og de for anledningen innkalte lærere er til stede.

§ 29.

Professorrådet leder høiskolens undervisning og bestyrer dens eiendommer og øvrige formue. Foruten å utøve den myndighet

som er tillagt det ved særskilt bestemmelse i lov eller reglement, har rådet å fatte beslutning i alle høiskoleanliggende, hvor avgjørelsen ikke er henlagt til nogen myndighet utenfor høiskolen eller til rektor, samlings-, laboratorie- eller instituttbestyrer.

Under rådet hører således:

1. å forfatte en veiledning for de studerende, hvori det gjøres rede for undervisningens ordning,
2. å fastsette tiden for forelesninger og øvelser,
3. å avgi forslag til vedkommende regjeringsdepartement om reglementsbestemmelser,
4. å forberede budgettforslag for høiskolen,
5. å besvare Statsrevisjonens antegnelser til høiskolens budgett,
6. å dele ut stipendier og legatporsjoner av de kapitaler som måtte være skjenket høiskolen til videnskapelig bruk eller til hjelp for trengende studenter, såfremt utdelingsretten ikke er tillagt nogen annen myndighet,
7. å fatte beslutning om mottagelse av gaver og legater til høiskolen,
8. å treffe forføininger i tilfelle hvor ikke rektor selv finner å kunne opptre som høiskolens representant.

VII. Overgangsbestemmelser.

§ 30.

Departementet bestemmer fra hvilken tid professorrådet trer i virksomhet.

I tiden før rektor og professorrådet er trådt i funksjon, bestemmer vedkommende regjeringsdepartement hvem som skal utøve de gjøremål som tilligger disse myndigheter.

VIII. Sluttbestemmelser.

§ 31.

Dette reglement trer i kraft den 11. mars 1935.

I medhold av reglementets § 9 blev det ved kongelig resolusjon av 21. juni 1935 bestemt at foruten den som har bestått avgangseksamen ved Norges Veterinærhøiskole, kan titelen *veterinær* eller *dyrlæge* her i landet bare brukes av den som har påbegynt veterinærstudium ved utenlandsk universitet eller høiskole før 1. juli 1935 og som har bestått avgangseksamen derfra.

Høiskolens undervisningsplan og eksamensreglement.

For å forberede undervisningen ved høiskolen opnevnte Landbruksdepartementet 15. april 1935 i medhold av reglementets § 30 et midlertidig råd, bestående av professor Holth, formann, professor Per Tuff, Norges Landbrukshøiskole, professor, dr. med. Asbjørn Følling, Universitetet, og klinikkbestyrer Slagsvold. Dette råds første oppgave var å utarbeide undervisningsplan for høiskolen og forslag til eksamensreglement. Nedenfor skal gjengis denne undervisningsplan og forslaget til eksamensreglement, som blev godkjent av Landbruksdepartementet 24. juni 1935:

Undervisningen ved høiskolen omfatter følgende fag:

A. Første avdelings første avsnitt.

(1ste og 2net semester.)

Fysikk.

Undervisningen foregår ved Universitetet. Forelesninger og kolloquier over fysikkens hovedavsnitt med særlig vekt på de generelle naturlover og 6—8 forelesninger over osmose, diffusjon, kapillaritet og kolloidenes fysikk. Tilsammen 4 timer pr. uke i 2 semestre. Dessuten et elementært kurs i eksperimentalfysikk på 36 timer. (Det fysiske Institutt.)

Kjemi.

Undervisningen foregår ved Universitetet. Forelesninger over anorganisk og organisk kjemi samt kvalitativ analyse og titreranalyse. Praktiske kurser og øvelser i kvalitativ analyse og titreranalyse. (Det kjemiske Laboratorium.)

Arbeidet bør i 1ste semester samle sig om den anorganiske kjemi, i 2net semester om den organiske. De praktiske kurser i kvalitativ analyse og titreranalyse gjennomgås når plass blir ledig på laboratoriet.

Zoologi.

Undervisningen foregår ved Universitetet. Ca. 40 undervisningstimer. Det gis en kort oversikt over dyreformens bygning og dyrerikets system.

Botanikk.

Undervisningen foregår ved Universitetet og omfatter læge- og giftplantene samt fôrplantenes systematikk og utbredelse.

Forelesninger og demonstrasjoner 1 à 2 timer ukentlig i 1ste og 2net semester (ca. 40—50 forelesningstimer).

B. Første avdelings annet avsnitt.

(3dje, 4de og 5te semester.)

Anatomi.

Undervisningen begynner i 3dje semester og fortsetter de følgende 2, således at det i alt leses over anatomi i 3 semestre. Seks timer pr. uke + praktiske øvelser.

Undervisningen omfatter:

- a. descriptiv anatomi,
- b. topografisk anatomi,
- c. histologi og organenes mikroskopiske bygning,
- d. embryologi,
- e. praktiske øvelser i disseksjon, exviscerasjon og mikroskopisk anatomi.

Fysiologi.

I 3 ukentlige forelesningstimer i 3 semestre (3dje, 4de og 5te) ledsaget av demonstrasjoner og eksperimenter gjennomgås de viktigste avsnitt av læren om husdyrenes stoffskifte, energiomsetning og ernæring. Hovedvekten legges på læren om ernæringen og stoffskiftet, den dyriske varmeproduksjon, kjertelavsondringene og musklens fysiologi med særlig hensyn til deres arbeidsydelse. Til forelesningene knyttes praktiske øvelser i de viktigste punkter av den fysiologiske kjemi.

Almindelig arvelighetslære.

Forelesninger og demonstrasjoner over utviklingshistoriens grunntrekk (kjønns-celler, befruktning, arv, fosterutvikling). Denne del gjennomgås ved Universitetet ved at studentene følger undervisningen for medisinerne.

Foreleses i et høstsemester (3dje semester) 2 timer pr. uke.

Husdyrbruk.

a. Avls- og raselære. Nedarvingsforholdene hos husdyrene, utvalg, foredling og avlsmetoder. Offentlige foranstaltninger til

ophjelp av husdyravlen. En oversikt over de norske og de viktigste utenlandske raser av hester, storfe, svin, sauer, geiter, fjærfe og pelsdyr.

b. Fôringslære. Fôrstoffene og deres beskaffenhet, tilberedning og anvendelse. De forskjellige husdyrarters opdressing og fôring. Fôrberegninger. Husdyrenes røkt og bruk.

c. Ytrelære. Bedømmelse av husdyrenes verdi efter deres kroppsbygning. Undervisningen meddeles hovedsakelig ved øvelser og omfatter fortrinsvis hester og storfe, i mindre omfang sauer og svin. Undervisningen støttes ved utferder til utstillinger og besetninger.

d. Husdyrenes røkt. I det 3dje semester gjennomgås et praktisk kurs i husdyrenes røkt, likesom studentene også opplæres i saling, påseling og mønstring av hester.

Undervisningen foregår i 3dje, 4de og 5te semester med 5 timer pr. uke.

C. Annen og tredje avdeling.

(6te, 7de, 8de, 9de, 10de og 11te semester.)

Beslaglære.

Undervisningen omfatter:

- a. hovens og klovens beskjæring og pleie samt beslag,
- b. anomale hovformer og sykdommer i hoven (og foten), disses forhold til dyrets bruk og deres behandling ved beslaget,
- c. beskjæringenes og beslagets innflytelse på lemmenes stilling og bevegelse.

1 time pr. uke i 2 semestre, hvortil kommer praktiske øvelser.

Studentene øves i å ta av hestesko, beskjære hestehover og okseklover samt i å foreta de ved sykdommer i hov og klov nødvendige utskjæringer. Øvelsene foretas på dødt, eller når leilighet gis, på levende materiale. Beslagets utførelse og ferdige beslag, såvel på sunde som på syke og feilaktig stillede hover og ben, gjennomgås både på levende og dødt materiale.

Almindelig patologi og parasitologi.

Undervisningen omfatter:

- a. almindelig patologisk anatomi, hvori gis en fremstilling av de hos dyrene forekommende sykdomsprosesser,

- b. etiologi og patogonese. Herunder omhandles dels de forskjellige sykdomsårsaker, dels forholdet mellom disse, og utviklingen av de sykelige prosesser i organismen,
 - c. teratologi. Det gis en kort fremstilling av misfostrene og de enkelte organsystemers utviklingsfeil,
 - d. parasitologi. Det gis en oversikt over de viktigste dyriske snyltere hos våre husdyr.
- Foreleses 3 timer pr. uke i 2 semestre (6te og 7de semester).

Patologisk anatomi.

Undervisningen omfatter:

- a. forelesninger, hvori gjennomgås de enkelte organsystemers patologisk-anatomiske forandringer med hensyn til deres forekomst hos de forskjellige husdyr, deres utseende, utviklingsmåte og forløp,
 - b. demonstrasjoner av organer av syke dyr.
- Foreleses 2—3 timer ukentlig i 6te, 7de, 8de og 9de semester.

Seksjonsøvelser.

Studentene øves i metodisk undersøkelse av døde dyr og av uttatte organer og i å gjøre rede for det funne.

Øvelser i patologisk histologi.

Omfatter degenerasjonene, de forskjellige betendelsesformer likesom de viktigste svulstformer gjennomgås.

4 timer pr. uke i 2 semestre.

Spesiell intern patologi og terapi.

Undervisningen omfatter innvortes sykdommer og hudsykdomme hos dyrene, deres årsak, utviklingsgang, symptomer og forløp, deres diagnose, prognose og behandling.

Foreleses 3 timer pr. uke i 5 semestre fra og med det 6te semester.

Farmakologi og toksikologi.

Gjennomgås i ca. 80 forelesningstimer ledsaget av demonstrasjoner. Hertil knyttes øvelser i dosering og reseptskrivning.

Undervisningen henlegges inntil videre til Universitetet og overtas av professoren i farmakologi.

Foreleses i 2 semestre.

Øvelser i praktisk farmasi.

I et kort kursur som henlegges til Farmasøitisk Institutt, gjennomgås de viktigste metoder og praktiske fremgangsmåter ved tilberedning av veterinære lægemidler.

Kirurgi.

Undervisningen omfatter forelesninger og kirurgiske operasjonsovelser. I forelesningene gjennomgås de sykdommer som kan bli gjenstand for kirurgisk behandling hos samtlige husdyr.

Foreleses 2—3 timer pr. uke i 6te, 7de, 8de, 9de og 10de semester.

Under de kirurgiske operasjonskurser øves studentene i bruken av de forskjellige tvangsmidler, bandasjer og instrumenter ved behandlingen av utvortes sykdommer samt i de viktigste operasjoner.

Bakteriologi.

Undervisningen omfatter:

- a. almindelig bakteriologi, hvorunder gis et omriss av bakterienes morfologi og biologi,
- b. spesiell bakteriologi, omfattende de for våre husdyr patogene mikrober.

Det holdes dessuten øvelser i bakteriologi, hvorved studentene øves i almindelige dyrkningsmetoder.

Foreleses av direktøren for Veterinærinstituttet 2 timer pr. uke i et av de første semestre av annen avdeling.

Næringsmiddelkontroll og almindelig veterinærhygiene.

1. Kjøttkontroll.

Undervisningen omfatter slaktemetodene, kjøttets og organenes normale beskaffenhet, undersøkelsesmetodene, sykdommer hos slaktedyrene, nødslakting, patologiske og postmortelle forandringer i kjøttet og i organene, sykdommer hos mennesket forårsaket ved nydelse av kjøtt, konserveringsmidlene samt det offentliges kontroll med slaktingen og kjøttets forhandling. Herunder medtas også fisk, vilt, saltede og oparbeidede kjøtt og fiskevarer.

Forelesningene støttes ved demonstrasjoner og øvelser. 4 forelesningstimer pr. uke i 10de semester, hvortil kommer praktiske øvelser i kjøttbedømmelse ved Oslo kommunale slaktehus og kjøttkontroll i siste semester.

2. Melkekontroll.

Undervisningen omfatter melkens sammensetning under normale og patologiske forhold, forandringer i melken under innvirkningen av mikroorganismer, varme m. m., de skadelige egenskaper som melken kan være i besiddelse av, pasteurisering, melkens anvendelse til barn, konserveringsmidler, det offentliges kontroll med melkens produksjon (fjøshygiene), med dens forhandling og med dens uforfalskede og ufordervede tilstand.

Foreleses 2—3 timer pr. uke i et av de siste semestre av 2nen avdeling.

Øvelser i melkekontroll.

Studentene øves i de undersøkelsesmetoder som finner anvendelse ved melkekontrollen.

3. Almindelig veterinærhygiene.

Klinisk undervisning.

Studentene inndeles i partier og fordeles på de enkelte klinikker.

Høiskolens kuranstalter benyttes til de studerendes praktiske utdannelse med hensyn til sykdomsdiagnose og behandling, i forordning og bruk av lægemidler, i reseptskrivning og føring av sykejournaler.

De yngre studerende undervises i høiskolens sykestaller (de stasjonære klinikker) og ved hvert semesters begynnelse holdes, for så vidt der er nye studenter, et kort kurs i kliniske undersøkelsesmetoder ved de respektive avdelinger. De eldre studerende undervises i den ambulatoriske klinikk, hvor de også deltar i behandlingen av syke dyr utenfor høiskolen, alt under vedkommende lærers tilsyn og ledelse.

De eldre studerende er dessuten forpliktet til, dag og natt skiftevis å holde vakt på høiskolen, efter de bestemmelser som treffes av læreren i ambulatorisk klinikk.

I de stasjonære klinikker ca. 12 formiddagstimer pr. uke i 6 semestre, fra og med det 6te.

Fødselshjelp.

Undervisningen omfatter:

- a. forelesninger over kjønnsorganenes og fødselens fysiologi og patologi,

- b. øvelser i embryotomi, som foretas på nyfødte, avlivede kalver. Foreleses 3 timer pr. uke i 9de og 10de semester. De praktiske øvelser og eksamen henlegges til siste semester.

Veterinær rettslære og rettsmedisin.

Undervisningen omfatter veterinærvidenskapens anvendelse i det offentliges tjeneste, især ved rettspleien og ved bekjempelsen av smittsomme dyresykdommer.

Det tas særlig hensyn til den hos oss i nevnte henseende gjeldende lovgivning.

Foreleses 1 à 2 timer pr. uke i 8de og 9de semester.

Serum og vaksineterapi.

Undervisningen omfatter grunntrekkene i immunitetslæren, de almindelige prinsipper for serumsterapien og vaksinelæren, og disses anvendelse ved de enkelte infeksjonssykdommer.

Foreleses av direktøren ved Veterinærinstituttet i 1 time pr. uke i 9de semester.

Samtlige praktiske kurser er obligatoriske.

For veterinæreksamen er det av Landbruksdepartementet 24. juni 1935 utferdiget følgende reglement:

§ 1.

For å ha bestått veterinæreksamen må kandidaten på tilfredsstillende måte ha fullført prøver i følgende fag:

Fysikk.	Spesiell intern patologi og terapi.
Kjemi.	Kirurgi.
Zoologi.	Bakteriologi.
Botanikk.	Næringsmiddelkontroll med almindelig veterinær hygiene.
Anatomi.	Medisinsk klinikk.
Fysiologi.	Klinikk for mindre dyr.
Farmakologi og toksikologi.	Kirurgisk klinikk.
Arvelighetslære.	Fødselshjelp.
Husdyrbruk.	Veterinær rettslære og rettsmedisin.
Beslaglære.	Ambulatorisk klinikk.
Almindelig patologi.	
Patologisk anatomi.	

Dessuten skal kandidaten på tilfredsstillende måte ha deltatt i følgende praktiske kurser:

Kjemisk analyse.	Praktisk farmasi.
Fysikk.	Seksjon og obduksjon.
Disseksjon.	Patologisk histologi.
Normal histologi.	Bakteriologi og seriologi.
Fysiologisk kjemi.	Kjøttkontroll.
Husdyrenes røkt.	Melkekontroll.
Beslaglære.	Fødselshjelp.

Endelig skal han på tilfredsstillende måte ha tjenestgjort ved de medisinske klinikker, kirurgisk klinikk og ambulatorisk klinikk.

§ 2.

Veterinæreksamen holdes i 3 avdelinger. Til 1ste avdelings 1ste avsnitt avholdes eksamen i:

Fysikk.	Zoologi.
Kjemi.	Botanikk.

Til 1ste avdelings 2net avsnitt i:

Anatomi.	Husdyrbruk.
Fysiologi.	Arvelighetslære.

Til 2den avdeling i:

Beslaglære.	Bakteriologi.
Almindelig patologi.	Melkekontroll med almindelig
Patologisk anatomi.	veterinær hygiene.
Spesiell intern patologi og terapi.	Medisinske klinikker.
Farmakologi og toksikologi.	Kirurgisk klinikk.
Kirurgi.	

Til 3dje avdeling i:

Fødselshjelp.	Kjøttkontroll.
Veterinær rettslære og retts- medisin.	Ambulatorisk klinikk.

§ 3.

Bare de som er utdannet ved Norges Veterinærhøiskole har adgang til å fremstille sig til eksamen ved høiskolen.

Eksamen holdes 2 ganger om året i slutten av hvert semester. Skriftlig anmeldelse skjer til høiskolens sekretariat i henhold til bekjentgjørelse.

Anmeldelse til 1ste avdelings 1ste avsnitt må være ledsaget av bevis for:

- a. på tilfredsstillende måte å ha deltatt i de praktiske kurser i kjemi og fysikk,
- b. betalt eksamensavgift.

Anmeldelse til 1ste avdelings 2net avsnitt må være ledsaget av bevis for:

- a. bestått forberedende prøve i latin for de studenter som ikke har artium på latinlinjen,
- b. bestått 1ste avsnitts eksamen,
- c. på tilfredsstillende måte å ha deltatt i de praktiske kurser i anatomi, fysiologisk kjemi og husdyrenes røkt.

Anmeldelse til 2nen avdeling skal være ledsaget av beviser for å ha deltatt i kursene i: 1) beslaglære, 2) seksjon og obduksjon, 3) patologisk histologi, 4) bakteriologi og serologi, 5) melkekontroll, 6) medisinske klinikker, 7) kirurgisk klinikk, 8) praktisk farmasi. Dessuten kvittering for betalt eksamensavgift.

Anmeldelse til 3dje avdeling skal være ledsaget av beviser for på tilfredsstillende måte å ha deltatt i kursene i: 1) fødselshjelp, 2) ambulatorisk klinikk, 3) kjøttkontroll, samt kvittering for betalt eksamensavgift.

§ 4.

Tredje avdeling av eksamen skal tas ett semester efter fullført annen avdeling.

§ 5.

Eksamensprøvene er offentlige og bedømmes av eksaminator og lønnet censor.

§ 6.

Av karakterene i de enkelte fag bestemmes en hovedkarakter ved at fagkarakteren multipliseres med følgende faktorer, hvorpå de således erholdte produkter summeres:

Fysikk	0,5	Anatomi	2,00
Kjemi	0,5	Fysiologi	1,5
Zoologi	0,25	Husdyrbruk	1,5
Botanikk	0,25	Arvelighetslære	0,25

Beslaglære	0,25	Kirurgisk klinikk	1,00
Farmakologi og toksiko-		Ambulatorisk klinikk	1,00
logi	1,00	Fødselshjelp	1,00
Almindelig patologi.....	0,75	Veterinær rettslære og	
Patologisk anatomi	1,00	rettsmedisin	0,5
Spesiell intern patologi og		Kjøttkontroll	0,75
terapi	2,00	Melkekontroll og alminde-	
Kirurgi og operasjonslære	1,50	lig veterinær hygiene ...	0,75
Medisinske klinikker	1,00	Bakteriologi	0,75

§ 7.

Karakteren uttrykkes ved tallene 12 til 1, således at 12 er den høieste karakter.

Hver enkelt spesiell karakter bestemmes ved å ta middeltallet av de av eksaminator og vedkommende censor gitte karakterer, hvorved iakttas at brøker under 0,5 bortkastes og 0,5 eller derover regnes for 1. Tilkjennes en eksaminand den spesielle karakter 1, erklæres han for umoden. Dette gjelder så vel hvert enkelt fag som for en prøve i de fag, hvori eksaminasjonen utføres ved 2 forskjellige prøver.

Den som har fått karakteren 1 i noget fag, har ikke adgang til den eksamen som holdes i det følgende semester.

§ 8.

Får en kandidat ved 1ste avdeling 1ste avsnitt i et fag karakteren 5 eller derunder, må dette avsnitt tas om igjen. Det samme gjelder også 2net avsnitt. Hvis en kandiater har fått bedre karakter enn 5, og allikevel underkaster sig ny prøve, ansees den forrige prøve som bortfalt, og de karakterer han sist får, blir gjeldende.

Kandidaten kan ikke fremstille sig mer enn 2 — to — ganger til hvert av de 2 avsnitt av denne avdeling.

Får en kandidat ved 2nen eller 3dje avdeling av eksamen karakteren 5 eller derunder i et fag, må han ta dette fag om igjen ved den eksamen som holdes i det følgende semester. Fåes da en karakter over 5, blir den gjeldende karakter middeltallet av de to karakterer, dog må dette middeltall være minst 6. Opnår kandidaten ved 2nen gangs prøve i dette fag ikke en karakter over 5, må vedkommende avdeling av eksamen tas om igjen, for 3dje avdelings vedkommende ved den eksamen som holdes i det følgende semester. Hvis kandidaten ved en sådan fornyet eksa-

minasjon i noget fag får karakteren 5 eller derunder, må den eller de allerede beståtte avdelinger av eksamen tas om igjen.

Får en kandidat ved 2nen eller 3dje avdeling av eksamen i 2 eller flere fag karakteren 5 eller derunder, må vedkommende avdeling av eksamen tas om igjen, for 3dje avdelings vedkommende ved den eksamen som holdes i det følgende semester. Hvis kandidaten ved en sådan fornyet eksaminasjon i noget fag får karakteren 5 eller derunder, må den eller de allerede beståtte avdelinger av eksamen tas om igjen.

§ 9

Hvis en kandidat i sum av de enkelte karakterer ved

1ste avdeling får under	40,5
2nen	—»— 60,0
3dje	—»— 19,5

har han ikke bestått avdelingen og må ta den om igjen.

§ 10.

Ved eksamens avslutning telles alle de karakterer som kandidatene har fått ved de enkelte prøver sammen.

Hvis denne sum ligger mellem:

240 og 220 tilkjennes kandidaten hovedkarakteren	<i>utmerket godt,</i>
219,99 og 180	—»— <i>meget godt,</i>
179,99 og 140	—»— <i>godt,</i>
139,99 og 120	—»— <i>nogenlunde godt.</i>

Blir pointstallet 220 eller derover, vil resultatet bli innberettet til Kongen.

§ 11.

Hvis nogen kandidat ved sykdom eller av annen grunn mener sig ute av stand til å fortsette eksamen i en allerede påbegynt avdeling, skal dette meldes skriftlig til rektor ledsaget av lægeattest fra en av høiskolen opnevnt læge. Godkjennes forfallet, skal kandidaten, så snart forholdet ikke mer er til stede, melde sig til fortsettelse av eksamen. I motsatt fall må den påbegynte avdeling tas om igjen.

HØISKOLENS START

I statsråd den 21. juni 1935 blev de to første professorer utnevnt ved høiskolen, nemlig dr. med. Asbjørn Følling i fysiologi og Per Tuff i husdyrbruk. Høsten 1935 blev det første kull studenter optatt ved høiskolen. Det søkte i alt 60 studenter, av disse uttok Landbruksdepartementet 15 efter innstilling fra rådet. Den 3. september 1935 blev det holdt immatrikulering på Veterinærinstituttet, hvor rådet sammen med Landbruksdepartementets chef, statsråd Ystgaard, og veterinærdirektør Thorshaug mottok høiskolens første studenter.

Overensstemmende med planen har undervisningen det første år foregått ved Universitetet. Til høsten vil det første kull få sin undervisning ved høiskolen.

I løpet av 1936 er det utnevnt ytterligere to professorer, nemlig Henrik Edland i normal anatomi og Lars Slagsvold i spesiell intern patologi og terapi. Dessuten er som amanuensis i fysiologi ansatt læge Alf P. Jacobsen, i husdyrbruk veterinær Gustav Nærland og som prosektor i anatomi veterinær Carl M. Hillesund. Som høiskolens sekretær og kasserer er ansatt o.r.sakfører Haakon Duckert.

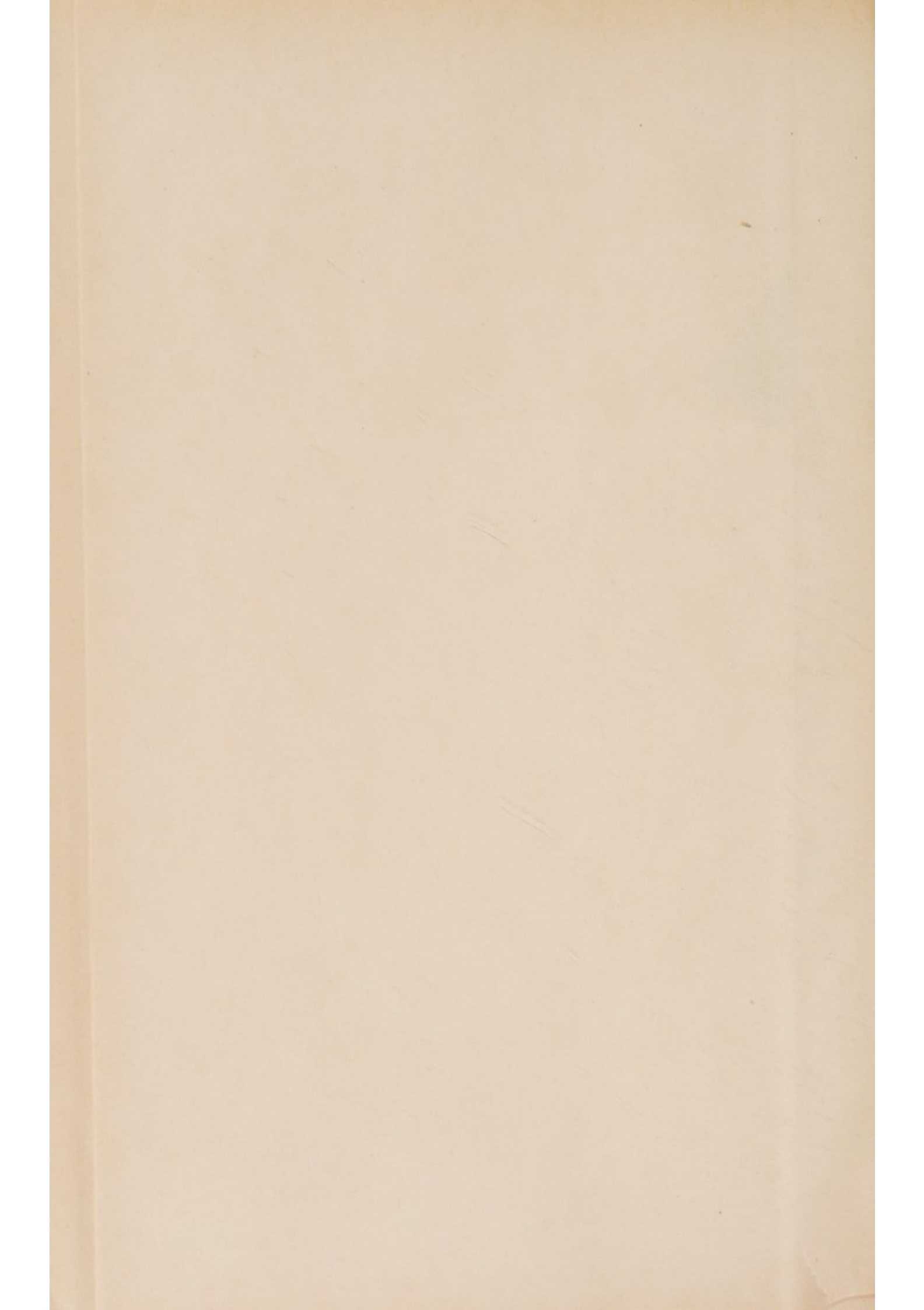
Høiskolens midlertidige råd fungerte inntil 25. juni 1936. Denne dag blev nemlig høiskolens professorråd konstituert i et møte som blev ledet av veterinærdirektøren. Samtidig blev det holdt valg på rektor. Som høiskolens første rektor blev valgt professor H. Holth.

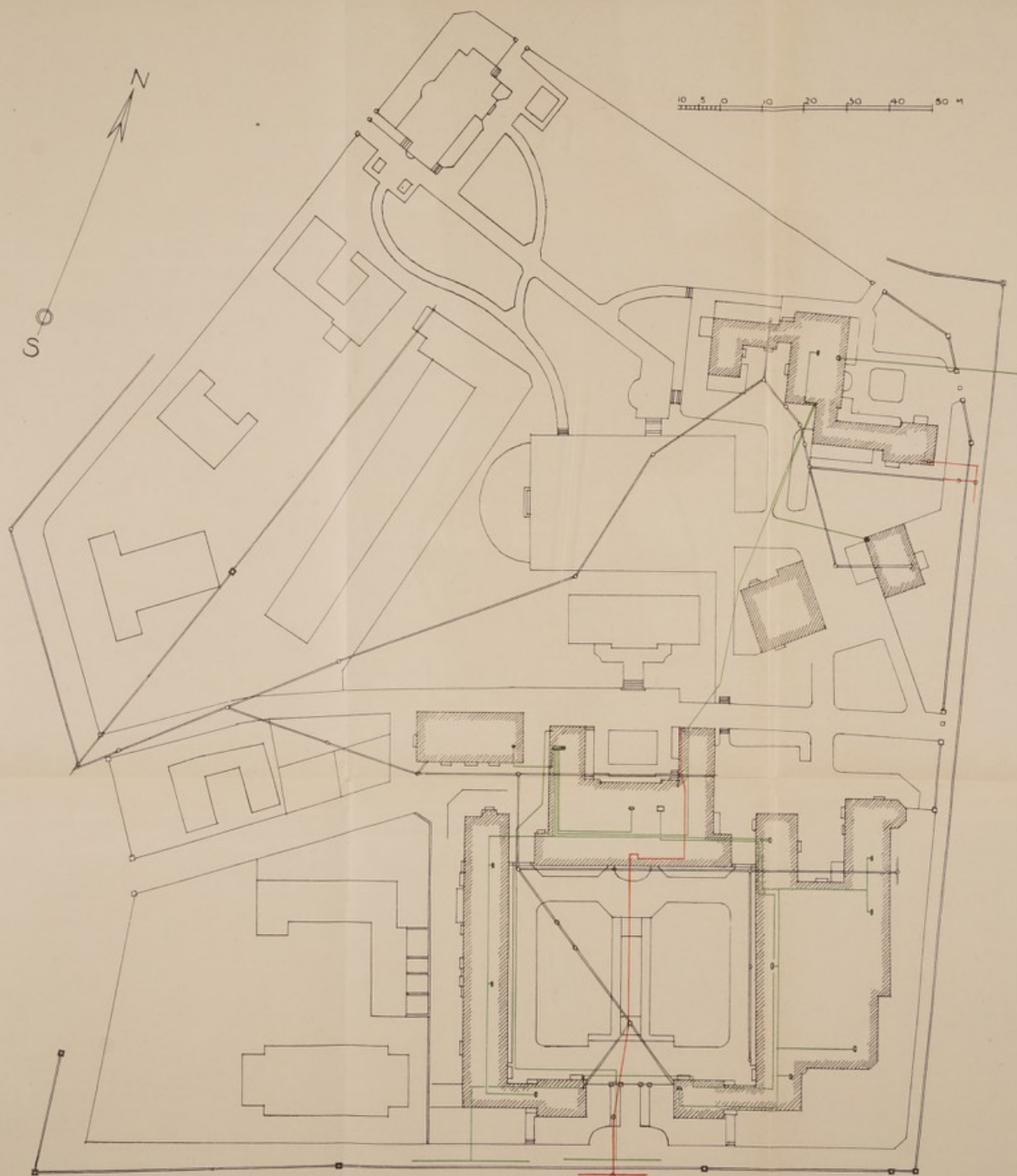
WELLCOME LIBRARY

Situasjonsplan

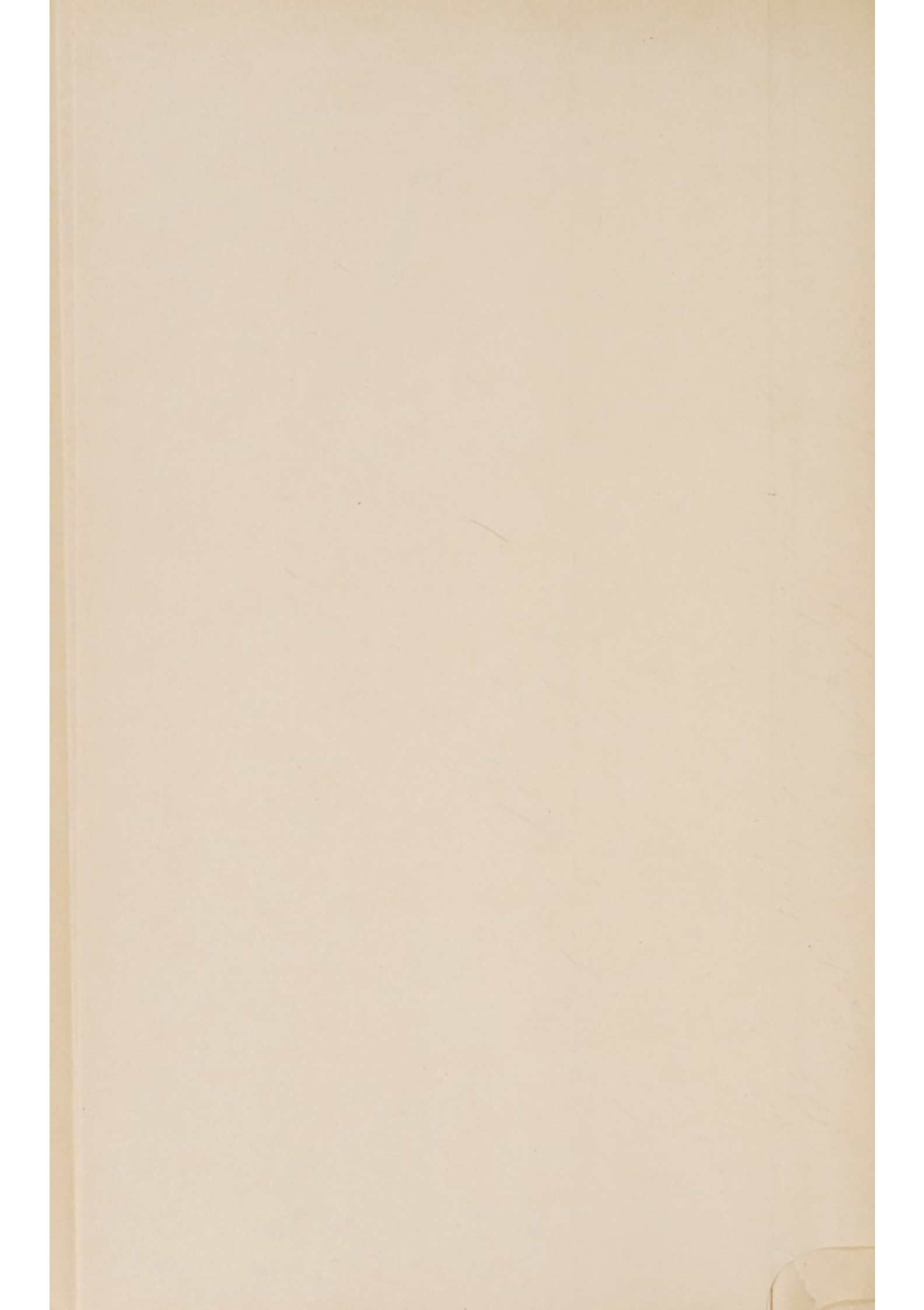
1. Hovedbygning. 2. Medicinsk klinikk. 3. Kirurgisk og ambulatorisk klinikk. 4. Forsamlingslokale.
5. Smie. 6. Hundeklinikk og fysiologisk institutt. 7. Obduksjonsbygning

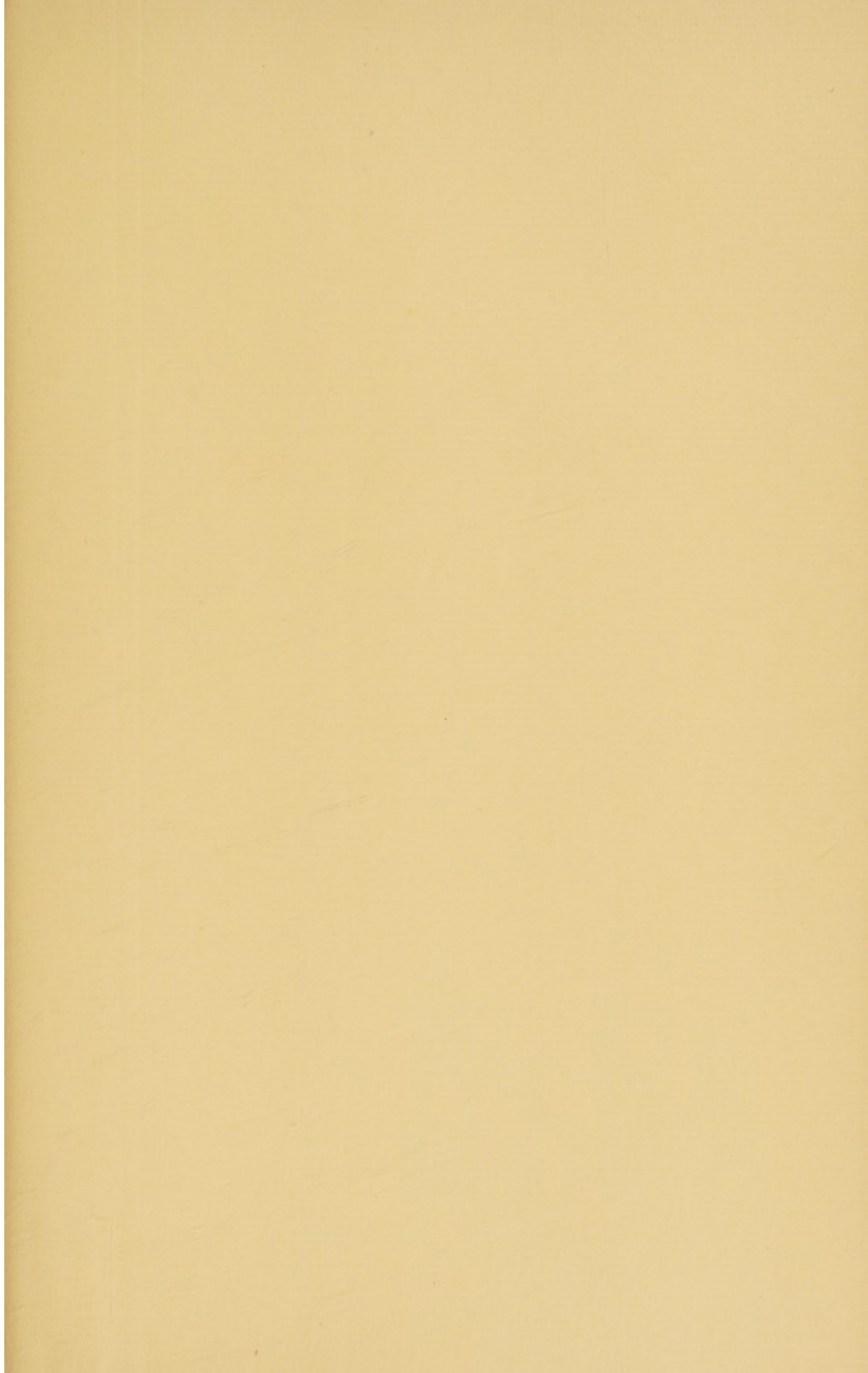

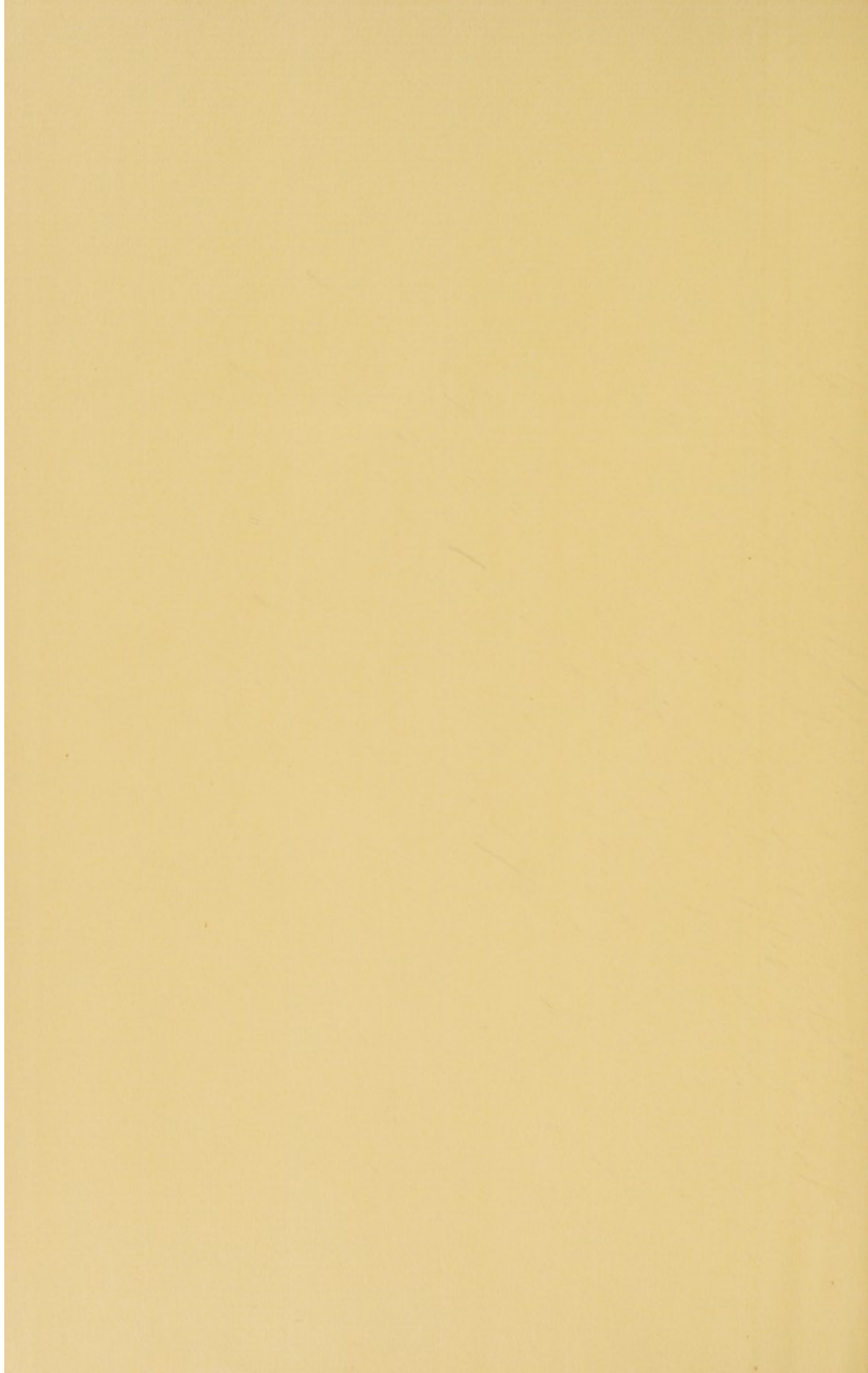

Situasjonsplan med ledninger

Sorte dobbeltlinjer: Kloakk. Røde linjer: Vann. Grønne linjer: Elektrisitett

✓

